

Narkotikastatistik

2009

Narkotikastatistik

2009

Narcotic Drugs Statistics
Official Statistics of Sweden

Rapport 2010:16

brå
brottsförebyggande radet

Brottsförebyggande rådet
Box 1386
111 93 Stockholm
Tfn 08-401 87 00
Fax 08-411 90 75
www.bra.se
e-post info@bra.se
www.bra.se

Denna bok kan beställas i
bokhandeln eller hos
Fritzes Kundservice
106 47 Stockholm
Tfn 08-598 191 90
Fax 08-598 191 91
e-post order.fritzes@nj.se
eller laddas ner på webbsidan
www.bra.se/publikationer

Tidigare publicering

Publikationen Narkotikastatistik
utges av Brottsförebyggande rådet i
serien Sveriges officiella statistik.
Mellan åren 1993 och 1995 redovisades
statistiken i publikationen Kriminal-
statistik. Före år 1993 presenterades
statistiken i serien Statistiska meddelanden.

Sedan 2006 publiceras Narkotikastatistiken
vart tredje år.

© Brottsförebyggande rådet 2010
Information och förlag
Redaktör: Charlotta Lindström
ISSN 1100-6676
ISBN 978-91-86027-61-2

Tryck: Edita Västra Aros 2010

Brottsförebyggande rådet
(National Council for Crime Prevention)
P.O. Box 1386
SE-111 93 Stockholm
SWEDEN
Telephone +46-8-401 87 00
Telefax +46-8-411 90 75
e-mail info@bra.se

Additional copies of this publication
can be ordered through
Fritzes Kundservice
SE-106 47 Stockholm
SWEDEN
Telephone +46-8-598 191 90
Telefax +46-8-598 191 91
e-mail order.fritzes@nj.se
or downloaded from the website
www.bra.se/publikationer

Previous publication

Narcotic Drugs Statistics is a report
published by the National Council for Crime
Prevention in the series Official Statistics
of Sweden. Between 1993 and 1995, the
statistics was published in the publication
Criminal statistics. Before 1993, the
statistics was presented in the series Statistical
Reports.

Since 2006, Narcotic Drugs Statistics is pub-
lished every third year.

© Brottsförebyggande rådet 2010
Information and publishing
Editor: Charlotta Lindström
ISSN 1100-6676
ISBN 978-91-86027-61-2

Printing: Edita Västra Aros 2010

Innehåll

Contents

Förord	5
Foreword	
Inledning.....	7
Introduction	
Sammanfattning.....	9
English summary.....	11
1. Utveckling och struktur.....	13
Development and structure	
2. Regional fördelning.....	22
Regional distribution	
3. Åldersfördelning.....	25
Age distribution	
4. Könsfördelning	30
Sex distribution	
Tabellförteckning	34
List of tables	
Teckenförklaring till tabellerna	37
Explanation of symbols in the tables	
Tabeller	38
Tables	
Statistikens uppbyggnad, innehåll och tillförlitlighet	59
Construction, contents and reliability of statistics	
Bilaga 1 Definitioner och variabler	66
Appendix 1 Definitions and variables	
Bilaga 2 Lagändringar	72
Appendix 2 Alterations in the Acts	
Bilaga 3 Andra statistikkällor	73
Appendix 3 Other statistical sources	

Förord

Foreword

Narkotikastatistiken har redovisats ända sedan år 1975. Brottsförebyggande rådet (Brå) har sedan år 1996 publicerat statistik över personer som lagförs för narkotikabrott i en egen publikation. Rapporten har varit årlig fram till 2006, då den började ges ut vart tredje år i stället. Årets publikation är därmed den första på tre år.

Syftet med denna rapport är att ge en ingående och detaljerad redovisning av de narkotikabrott som kommit till rättsväsendets kännedom och lagförts uppdelat på gärningstyp och preparat. Narkotikastatistiken vänder sig till alla som vill veta mer om narkotikabrottslighet i Sverige, såväl rättsväsendet, beslutsfattare, politiker som allmänhet, media och forskare. Statistiken kan användas för analyser av den anmälda brottslighetens struktur, exempelvis genom förändringar i förekomsten av olika preparat och narkotikabrottens svårhetsgrad. Dessutom kan effekter av förändringar i narkotikalagstiftningen, förändringar i rättsväsendet, främst polisens och tullens resurser och insatser avseende narkotikaärenden analyseras djupare. I denna rapport finns inga analyser eller förklaringar till vad som kan ha påverkat utvecklingen, men i andra rapporter från Brå, som *Brottsutvecklingen i Sverige*, analyseras bland annat utvecklingen av narkotikabrottsligheten.

Statistiken innehåller endast de beslut som åklagare och tingsrätter fattar i ärenden som rör personer som lagförts för narkotikabrott och beskriver därför inte utvecklingen av den faktiska narkotikabrottsligheten. Denna statistik tillsammans med andra källor är en viktig del för att kunna analysera narkotikabrotts-

ligheten. Narkotikabrotten brukar räknas till spanings- och ingripandebrott, vilket innebär att det till största delen är polisens, tullens och andra rättsvårdande myndigheters insatser och prioriteringar på narkotikaområdet som avgör mängden brott som upptäcks. Polisens ökade arbetsinsatser är kanske den enskilda faktor som förändrats mest under perioden 2000–2009. Vid misstanke om att personer brukat narkotika har polisens insatser med blod- och urinprovstagning nästan tredubblats under en tioårsperiod. Vid tolkningen av narkotikabrottslighetens utveckling finns det ytterligare ett flertal faktorer som påverkar, alltifrån hur narkotika definieras (tillkomsten av nya preparat som räknas som narkotika) till förändringar inom rättsväsendet i form av prioriteringar, resurser och lagstiftning på området.

I 2009 års redovisning av narkotikastatistiken har begreppet lagförda personer bytts ut mot det mer korrekta lagföringsbeslut. Detta har genomförts för att tydliggöra att statistiken redovisar alla lagföringar under ett år, även då en och samma gärningsperson lagförs flera gånger. Resultaten visar på flera förändringar i struktur vad gäller såväl brottstyp, åldersfördelning och typ av preparat i lagföringsbesluten jämfört med tidigare publiceringar. Vid kodningen av det datamaterial som använts vid framtagning av årets statistik genomfördes regelbundna kvalitetskontroller i form av kontrollkodningar. Dessa kontroller visade på en god kvalitet i det inkodade materialet.

Publikationens författare är Charlotta Lindström, statistiker och utredare vid Brå.

Stockholm i oktober 2010

Jan Andersson
Generaldirektör

Louise Ekström
Enhetschef

Inledning

Introduction

I narkotikastatistiken redovisas uppgifter om de narkotikabrott som kommit till rättsväsendets kännedom. Statistiken baseras på uppgifter om de personer som lagförts för narkotikabrott.

Statistikens innehåll

I narkotikastatistiken redovisas uppgifter om lagföringsbeslut mot gällande narkotikabrott i Sverige. Med lagföringsbeslut avses i narkotika- och lagföringsstatistiken:

- godkända strafförelägganden (böter och/eller villkorlig dom utfärdade av åklagare och som godkänts av den lagförde)
- meddelade åtalsunderlåtelse (den misstänkte har av åklagare bedömts som skyldig, men åtal väcks inte, vanligtvis på grund av att brottet är lindrigt eller att den skyldige är ung)
- fällande dom i tingsrätt.

De narkotikabrott som redovisas är brott mot narkotikastrafflagen (1968:64) och brott mot lag (2000:1225) om straff för smuggling avseende narkotika.

De populationer som redovisas i narkotikastatistiken är

- lagföringsbeslut med narkotikabrott som huvudbrott
- lagföringsbeslut med narkotikabrottet antingen som huvudbrott eller bibrott
- preparaten i narkotikalagföringen.

En mer detaljerad beskrivning av statistiken ges i avsnittet om statistikens uppbyggnad, innehåll och tillförlitlighet.

Statistikens periodicitet

Statistiken över lagföringsbeslut avseende narkotikabrott har redovisats årligen sedan 1975. Från och med år 1996 redovisas statistiken i en egen publikation. Vissa uppgifter om personer som lagförts för narkotikabrott redovisas även i årsboken *Kriminalstatistik*. Under perioden

innan 2006 redovisades narkotikastatistiken varje år. Efter publiceringen 2006 beslutades att narkotikastatistiken enbart redovisas vart tredje år. 2009 års narkotikastatistik är därmed den första på tre år.

Faktisk narkotikabrottslighet

Statistiken ger inte en fullständig beskrivning av den faktiska narkotikabrottsligheten, som är större än den brottslighet som redovisas i statistiken. Det beror på att endast den del av brottsligheten som konstateras genom en lagföring redovisas. Det är framför allt genom polisens och tullens spanings- och kontrollinsatser som narkotikabrotten uppdagas och därmed kan föras vidare inom rättsväsendet. Statistiken påverkas därför av tullens och polisens insatser och i förlängningen också av verksamheten inom rättsväsendet. Statistiken underskattar narkotikabrottslighetens volym men kan ge en bild av dess struktur, till exempel narkotikabrottens svårhetsgrad och förekomst av olika preparat.

Publikationens innehåll

Publikationen innehåller en kort sammanfattning av statistiken samt en beskrivning av statistikens innehåll, uppbyggnad och tillförlitlighet. I fyra kapitel ges korta beskrivningar med diagram av lagföringar gällande narkotikabrott utifrån olika frågeställningar:

Kapitel 1 redovisar utvecklingen och strukturen på den narkotikabrottslighet som registreras i lagföringsstatistiken. Här redovisas bland annat brottens svårhetsgrad, typ av gärningar, påföljder och preparat.

Kapitel 2 redovisar hur lagföringarna gällande narkotikabrott fördelar sig per län. Även den geografiska fördelningen av olika preparat som förekommer i lagföringarna redovisas.

Kapitel 3 redovisar åldern på de personer som lagförts för narkotikabrott. Redovisningen ger en bild av hur brottens svårhetsgrad, typ av gär-

ning, påföljder och preparat fördelar sig i olika åldersgrupper.

Kapitel 4 redovisar de personer som lagförts för narkotikabrott, uppdelade på kön. Redovisningen ger en bild av hur brottens svårhetsgrad, typ av gärning, påföljder, preparat och de lagfördas ålder fördelar sig mellan män och kvinnor.

De statistiktabel som redovisas är ett urval av den statistik rörande narkotikabrott som Brottsförebyggande rådet (Brå) producerar. Ytterligare statistik finns att beställa från Brå.

I de olika kapitlen ges kortfattade beskrivningar av hur den lagförda narkotikabrottsligheten ut-

vecklats över tid. I beskrivningarna ingår de narkotikabrott för vilka en person har blivit lagförd. Däremot finns inga analyser eller förklaringar till vilka faktorer som kan ha påverkat utvecklingen. Sådana analyser och tolkningar finns exempelvis i Brå:s rapport *Brottsutvecklingen i Sverige*, där utvecklingen för bland annat narkotikabrott analyseras. Dessutom ger Brå kontinuerligt ut rapporter med analyser av brottslighet och de kriminalpolitiska och förebyggande åtgärder som vidtas. Mer information kan även hämtas hos andra myndigheter. De finns redovisade i bilaga 3, *Andra statistikkällor*.

Sammanfattning

Lagföringsbeslut för narkotikabrott

År 2009 fattades knappt 28 300 lagföringsbeslut avseende narkotikabrott. Jämfört med 2006 har antalet lagföringsbeslut ökat med drygt 28 procent (6 200 lagföringar). År 2000 fattades 13 400 lagföringsbeslut avseende narkotikabrott.

Typ av gärning¹

Bruk (57 procent) och innehav (26 procent) av narkotika utgjorde de två vanligaste typerna av gärningar bland lagföringarna avseende narkotikabrott 2009. Överlåtelse² och smuggling av narkotika utgjorde endast 5 respektive 4 procent av samtliga narkotikalagföringar. Jämfört med 2006 har antalet lagföringar för bruk ökat med 28 procent (från 9 400 till 12 000 lagföringar) medan antalet lagföringar för innehav ökat med 12 procent (från 5 000 till 5 600 lagföringar). Smuggling av narkotika ökade med 78 procent (eller från drygt 500 till 900 lagföringar), antalet lagföringar för överlåtelse ökade med 15 procent från 965 till 1 100 lagföringsbeslut.

Under en tioårsperiod har andelen lagföringar som avser bruk ökat från 39 procent år 2000 till 57 procent år 2009. Andelen lagföringar för innehav har däremot minskat från 32 procent till 26 procent under samma period.

Brottets svårhetsgrad

År 2009 utgjorde cirka 75 procent (21 200) av brotten i narkotikalagföringarna ringa brott. Andelen brott av normalgraden utgjorde 23 procent (6 500 lagföringar) och de grova brotten utgjorde drygt 2 procent (460 lagföringar) av lagföringarna.

Antalet ringa narkotikabrott och narkotikabrott av normalgraden har ökat jämfört med 2006,

medan andelen grova narkotikabrott är i stort sett oförändrade.

I en jämförelseperiod på tio år har den förändrade brottsstrukturen påverkat fördelningen mellan narkotikabrottens olika svårhetsgrader så till vida att andelen lagförda för ringa narkotikabrott minskat med lite drygt 7 procentenheter (från 82 till 75 procent) medan narkotikabrotten av normalgraden har ökat med 7 procentenheter (från 16 till 23 procent). Andelen grova narkotikabrott är oförändrad jämfört med år 2000 (2 procent).

Preparat³

Jämfört med 2006 är de största förändringarna år 2009 att förekomsten av heroin och morfin minskat i lagföringarna, medan förekomsten av gruppen ”övriga opiater”⁴ ökat. Cannabis och amfetamin är fortfarande de två vanligast förekommande preparaten; år 2009 utgjorde de 42 respektive 27 procent av samtliga preparat som förekom i lagföringarna.

Påföljder⁵

I fler än hälften (54 procent) av de närmare 19 500 lagföringarna där narkotikabrott var huvudbrott år 2009 blev påföljden böter, antingen utdömt i domstol eller i form av strafföreläggande. Andelen utdömda böter har minskat med 1 procentenhet jämfört med 2006. Drygt 55 procent (närmare 5 700) av böterna utgjordes av strafförelägganden godkända av den tilltalade, medan de övriga (4 750) böterna utdömdes i domstol. I lite drygt 28 procent av narkotikalagföringarna år 2009 meddelades åtalsunderlåtelse, vilket är en ökning från år 2006 då andelen var drygt 22 procent. Andelen fängelsesdomslut för

¹ Avser endast strafförelägganden och domslut då typ av gärning inte går att särskilja för åtalsunderlåtelse.

² Överlåtelse och överlåtelse i kombination med innehav.

³ Avser endast strafförelägganden och domslut då typ av preparat inte går att särskilja för åtalsunderlåtelse.

⁴ I gruppen förekommer exempelvis Buprenorfin (Subutex) och Tramadol.

⁵ Avser enbart de lagföringsbeslut där narkotikabrottet var huvudbrott.

narkotikabrott har under samma period minskat från 14 procent till 10 procent.

Ökningen de senaste tio åren av antalet lagföringar för narkotikabrott medför även att nästan samtliga påföljder genomgår antalsmässiga ökningar. Antalet utdömda böter har mer än fördubblats under en tioårsperiod, från knappt 4 900 år 2000 till nästan 10 400 år 2009. Beträffande påföljden åtsalsunderlåtelse har antalet mer än tredubblats under samma period, från 1 500 till 5 500 lagföringar.

Jämfört med 2006 minskade antalet fängelsedomar för narkotikabrott med 5 procent till knappt 1 900 år 2009. Jämfört med år 2000 har de dock ökat med 30 procent, från drygt 1 400 fängelsedomar år 2000 till knappt 1 900 år 2009. Det vanligast utdömda fängelsestraffet låg år 2009 på mellan två och sex månader. Vid nästan en fjärdedel av fängelsedomsluten utdömdes en strafftid inom detta intervall. Den genomsnittliga fängelse tiden har ökat från 17 månader år 2000 till 20 månader år 2009.

Regional fördelning

I relation till befolkningsstorleken i länen svarar storstadslänen för en större andel narkotikalagföringar än övriga län. Storstadslänen, där drygt hälften av Sveriges befolkning bor, stod för 59 procent av samtliga narkotikalagföringar i landet år 2009. Andelen var densamma år 2006. Sedan år 2000 har denna andel legat på en nivå mellan 59 och 62 procent av samtliga narkotikalagföringar i hela landet.

Åldersfördelning

Ungdomar i åldern 18–20 år har flest lagföringar i relation till medelfolkmängden år 2009, med

1 050 lagföringar per 100 000 invånare av medelfolkmängden. Lägst antal lagföringar, i relation till medelfolkmängden inom respektive åldersgrupp, hade grupperna 15–17 år och 50 år eller äldre, med 380 respektive 62 lagföringar per 100 000 invånare. I jämförelse med 2006 har lagföringar för personer i åldern 15–17 år, i relation till medelfolkmängden, ökat mest, från 210 till 380 lagföringar per 100 000 invånare år 2009. Ökningen av antalet lagföringar i förhållande till medelfolkmängden har mellan åren 2000 och 2009 varit störst bland åldersgruppen 50 år eller äldre. Lagföringarna i förhållande till medelfolkmängden i denna grupp har mer än tredubblats under tioårsperioden. För åldersgruppen 21–29 år har antalet lagföringar i förhållande till medelfolkmängden mer än fördubblats sedan 2000.

Könsfördelning

Av samtliga lagföringar för narkotikabrott år 2009 avsåg cirka 14 procent kvinnor. Mellan åren 2000 och 2009 låg andelen lagföringar mot kvinnor stabilt på 14–15 procent. Under de senaste tio åren har antalet lagföringsbeslut mot kvinnor och män för narkotikabrott mer än fördubblats. Jämfört med 2006 ökade antalet lagföringsbeslut mot kvinnor och män med 18 respektive 30 procent år 2009.

English summary

Convictions for drug offences

In 2009 there were almost 28,300 convictions for drug offences in Sweden, an increase of about 28 per cent (6,200 convictions) compared to 2006. In year 2000 there were 13 400 convictions for drug offences.

Type of offences¹

Drug use and drug possession were the two most common types of offences in drug convictions from 2009 (is 57 per cent and 26 per cent respectively). The two most uncommon offences were supply² and drug smuggling, at 5 per cent and 4 per cent respectively. Between 2006 and 2009 the number of convictions for drug use increased by 28 per cent (is from 9,400 to 12,000 convictions) while the number of convictions for drug possession increased by 12 per cent from 5,000 to 5,600). Drug smuggling increased by 78 per cent 12 (from 500 to 900 convictions) while the number of convictions for supply increased by 15 per cent (965 to 1,100).

The proportion of convictions pertaining exclusively to personal use has increased from 39 per cent in 2000 to 57 per cent in 2009. In contrast the proportion of possession offences decreased from 32 per cent in 2000 to 26 per cent in 2009

Offence severity

In 2009, petty offences accounted for approximately 75 per cent of all convictions (or 21,200 convictions). Standard offences accounted for 23 per cent (6,500 convictions) and aggravated offences for just below 2 per cent (460 convictions).

Petty and standard offences have increased in number compared to 2006. However, the proportions of convictions for petty, standard and aggravated offences remain unchanged. Seen over a ten-year period, an alteration in crime structure has affected the distribution of the categories of offence severity. In the last ten years the proportion of convictions for petty drug offences has decreased by little more than 7 percentage points (from 82 to 75 per cent) while standard drug offences has increased by 7 percentage points (from 16 to 23 per cent). The proportion of convictions for aggravated offences remains unchanged at 2 per cent in 2009 compared to 2000

Substances³

Compared to 2006 the main changes in 2009 are that occurrences of heroine and morphine in drug convictions decreased while the group “other opiates”⁴ increased. Cannabis and amphetamine remain the two most common substances in drug convictions, at 42 per cent and 27 per cent respectively in 2009. In 2000 they represented 36 per cent and 31 per cent respectively.

Sanctions

Out of almost 19,500 convictions (where the drug offence was the principal offence) in the year 2009, more than half (54 per cent) of the convictions lead to fines being issued by the court or the prosecutor. The proportion of issued fines thereby decreased by one percentage point compared to 2006. Approximately 55 per cent (almost 5,700) of the fines were prosecutor fines accepted by the defendant, while the remaining 4,750 fines were issued following court proceedings. In just over 28 per cent of the cases in 2009

¹ Refers to prosecutor fines and court decisions only, as the offence type cannot be separated in waivers of prosecution.

² Refers to supply and possession with intent to supply.

³ Refers to prosecutor fines and court decisions only, as the offence type cannot be separated in waivers of prosecution

⁴ The group includes for example Buprenorfin (Subutex) and Tramadol.

the defendant was granted waiver of prosecution, an increase by 6 percentage points compared to 2006. In the same period the proportion of prison sentences decreased from 14 per cent to 10 per cent.

The increase in drug convictions over the past ten years leads to an increase in virtually all sanctions. The number of fines has more than doubled in the last ten years, from just under 4,900 in 2000 to about 10,400 in 2009. The number of waivers of prosecution has more than tripled, from 1,500 in year 2000 to 5,500 in year 2009.

Compared to 2006 the number of prison sentences decreased by 5 per cent (from 1,950 to 1,850). However, compared to 2000 this figure represents an increase by 30 per cent (from just over 1,400 to 1,900 prison sentences). The most frequently given prison term in 2009 was between two and six months. Almost one in four prison sentences fell within this range. The average length of time in prison for drug offences has gradually increased from 17 months in 2000 to 20 months in 2009.

Geographical distribution

In relation to population, Sweden's metropolitan areas have a slightly higher proportion of drug convictions than the rest of the country. The metropolitan areas, which are home to half of the total population, accounted for 59 per cent of all drug convictions in Sweden in 2009. Since year 2000 the proportion has remained stable at between 59 and 62 per cent.

Age distribution

In 2009, young persons aged 18–20 had the highest level of drug convictions in relation to their numbers within the total population, at 1,050 convictions per 100,000 people. The groups aged 15–17 years and 50 years or over had the lowest number of convictions in relation to their numbers within the population, at 380 and 62 convictions respectively per 100,000 people. Over the past ten years, the largest increase in the number of drug convictions per capita of the population has been noted among those aged 50 years or over. Per capita convictions in the group have more than tripled in the period examined. Similarly for the group aged 21–29 years the convictions per capita have more than doubled since year 2000.

Sex distribution

Of the total number of drug convictions in 2009 approximately 14 per cent were against women. Between 2000 and 2006 the proportion of women remained relatively stable at 14–15 per cent to drop slightly in 2009. In the last ten years the number of women and men convicted for drug offences has more than doubled. Between 2006 and 2009 the number of convicted women and men increased by 18 per cent and 32 per cent respectively.

I Utveckling och struktur

Development and structure

Sammanfattning

- År 2009 fattades knappt 28 300 lagföringsbeslut avseende narkotikabrott som huvudbrott, vilket är en ökning med 28 procent (drygt 6 200 beslut) jämfört med 2006.
- Andelen lagföringar för narkotikabrott som avsåg påföljden böter (antingen genom domslut eller strafföreläggande) var 2009 cirka 54 procent. Detta är en andelsminskning med 1 procentenhet jämfört med 2000.
- Åtalsunderlåtelse stod för 28 procent av lagföringarna avseende narkotikabrott 2009, det motsvarar en ökning med 11 procentenheter sedan 2000.
- Knappt 10 procent av lagföringarna 2009 avsåg fängelsedomar, vilket motsvarar en minskning med 4 procentenheter sedan 2000.
- Andelen lagföringar avseende narkotika-

brott av normalgraden har ökat med 7 procentenheter till 23 procent sedan 2000. Andelen lagföringsbeslut avseende ringa narkotikabrott har samtidigt sjunkit med 7 procentenheter till 75 procent under samma period.

- Bruk och innehav är de vanligaste gärningarna vid lagföring av narkotikabrott. År 2009 utgjorde bruk drygt hälften (knappt 12 000 lagföringar) och innehav drygt en fjärdedel (5 600 lagföringar) av alla gärningar avseende lagförda narkotikabrott.
- Cannabis (41 procent) och amfetamin (27 procent) var de vanligast förekommande narkotikapreparaten i lagföringsbeslut avseende narkotikabrott år 2009.
- Andelen av samtliga lagföringsbeslut avseende preparatet ecstasy har minskat från 2 procent (550 lagföringsbeslut) 2006 till 1 procent (190 lagföringsbeslut) 2009.

Inledning

I narkotikastatistiken redovisas uppgifter om de narkotikabrott som kommit till rättsväsendets kännedom och där en person lagförts för brott mot narkotikastrafflagen eller mot lagen om straff för smuggling avseende narkotika. Lagföringsbeslutet kan vara i form av domslut (i domstol) eller åklagarbeslut (strafföreläggande eller åtalsunderlåtelse). En och samma person kan lagföras på olika sätt vid flera tillfällen under ett år. En person kan lagföras för flera brott i en och samma lagföring.

När du tolkar statistiken *tänk på att*

- den faktiska narkotikabrottsligheten är större än den brottslighet som redovisas i statistiken.
- i narkotikastatistiken redovisas endast den brottslighet som kunnat konstateras genom en lagföring. Statistiken underskattar narkotikabrottslighetens volym men kan ge en bild av dess struktur.
- statistiken påverkas av tullens och polisens¹

insatser och resurser, både på riks- och regional nivå.

- domslut i narkotikastatistiken redovisar enbart fällande dom i tingsrätt, inte lagakraftvunna domslut.
- i narkotikastatistiken räknas antalet lagföringsbeslut. I brottsstatistiken räknas i stället antalet anmälda brott. Därför är det inte lämpligt att direkt jämföra fördelningen av huvudbrotten i statistiken över lagföringsbeslut avseende narkotikabrott med fördelningen av anmälda brott.
- en och samma person räknas i statistiken för varje enskilt lagföringsbeslut.
- i narkotikastatistiken räknas åldern vid lagfö-

¹ Under de senaste åren har polisen fått ökade resurser för narkotikabekämpning. Ett mått på resursfördelning är antalet resurstimmar inom polisen. Polisens redovisade resurstimmar för brottsförebyggande arbete mot narkotika har ökat med 29 procent sedan 2006. År 2009 redovisade polisen 740 000 timmar jämfört med 573 000 timmar 2006 (Polisens årsredovisning 2006 och 2009).

ringsbeslutet. I brottsstatistiken är det i stället ålder vid brottstillfället som redovisas.

- ett antal tabeller i narkotikastatistiken redovisar alla lagföringar (både huvud- och bibrott) där narkotikabrott ingår. Dessa tabeller redovisar därmed högre siffror än de tabeller som enbart redovisar när narkotikabrottet var huvudbrottet i lagföringen.

- typ av preparat och typ av gärning redovisas enbart för lagföringarna domslut och straffföreläggande. När det gäller åtalsunderlåtelse innehåller den inte samma information som ett domslut eller ett straffföreläggande, vilket innebär att det inte är möjligt att koda in typ av gärning, preparat eller vikt vid redovisning av åtalsunderlåtelse.

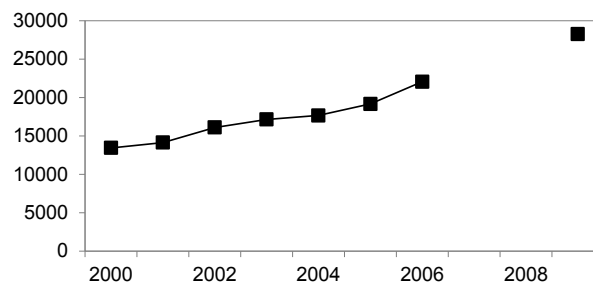
Narkotikalagföringarna fortsätter att öka

År 2009 fattades knappt 28 300 lagföringsbeslut gällande olika former av narkotikabrott². Ett lagföringsbeslut är antingen ett fällande domslut i domstol, ett godkänt strafföreläggande eller åtalsunderlåtelse utfärdad av åklagare. Antalet lagföringar gällande narkotikabrott har ökat under hela den senaste tioårsperioden. År 2009 ökade antalet med 28 procent (drygt 6 200 lagföringsbeslut) jämfört med den förra mätningen 2006. Drygt 42 procent (8 300 beslut) av lagföringarna där narkotikabrott var huvudbrott, avsåg beslut i domstol, medan cirka 29 procent (närmare 5 700 lagföringar) var lagföringar i form av strafföreläggande och 28 procent (5 500 beslut) bestod av åtalsunderlåtelse genom åklagarbeslut. Åtalsunderlåtelse har ökat i antal med cirka 70 procent sedan 2006, vilket motsvarar en ökning med 2 800 beslut.

Under den senaste tioårsperioden (2000–2009) har antalet lagföringsbeslut ökat från 13 400 till 28 300 beslut (en ökning med 110 procent). Den största ökningen återfinns bland lagföringar som rör gärningstypen bruk. Dessa har ökat från 4 450 domslut eller strafförelägganden år 2000 till 12 000 sådana lagföringar 2009. Det handlar

² Brott mot narkotikastrafflagen (1968:64) eller lag (2000:1225) om straff för smuggling avseende narkotika. Både de fall där narkotikabrottet är det grövsta brottet (huvudbrott) och i fall där det fanns andra brott i lagföringen som var grövre.

då framför allt om ringa narkotikabrott. Även åtalsunderlåtelse har ökat under den senaste tioårsperioden, från 1 850 till cirka 6 900 åtalsunderlåtelse åren 2000–2009. Då en åtalsunderlåtelse utfärdas handlar det ofta om ett lindrigt brott och att personen i stället åtalas för ett annat grövre brott eller att personen är ung.

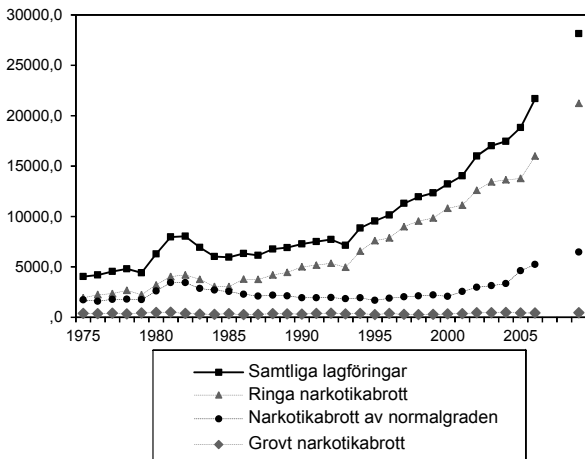
År 2009 och förändring jämfört med 2006:

Lagföringsbeslut 28 300
+6 200 (+28 %)

Figur 1. Antal lagföringsbeslut avseende narkotikabrott, 2000–2009 (se tabell 3).

Sett i ett längre perspektiv fattades sju gånger fler lagföringsbeslut gällande narkotika 2009 jämfört med 1975. Alltsedan det egna bruket kriminaliserades 1988, och framför allt sedan fängelse infördes i straffskalan 1993, vilket gav polisen möjlighet att använda tvångsmedel vid misstanke om bruk av narkotika, har narkotikalagföringarna ökat i omfattning.

Lagföringarna kan också särskiljas mot bakgrund av brottets svårhetsgrad, där brotten bedöms antingen som ringa, av normalgraden eller som grova. De brott som lagfördes som ringa utgjorde 1975 knappt 48 procent. Därefter har andelen ökat, och de ringa narkotikabrotten utgör närmare 75 procent av narkotikalagföringarna 2009. För brotten av normalgraden och de grova narkotikabrotten har andelen i stället minskat, från 43 respektive 10 procent 1975 till att utgöra 23 respektive 2 procent av narkotikalagföringarna 2009. Som ett resultat av den kraftiga ökningen av de ringa brotten står narkotikabrott av normalgraden och grova narkotikabrott således bara för en mindre del av narkotikalagföringarna.

År 2009 och förändring jämfört med 2006:

Samtliga lagföringsbeslut	28 300	
	+6 200	(+28 %)
Ringa narkotikabrott	21 200	
	+5 200	(+33 %)
Narkotikabrott av normalgraden	6 500	
	+1 200	(+23 %)
Grovt narkotikabrott	460	
	+20	(+5 %)

Figur 2. Antal lagföringsbeslut avseende narkotikabrott som huvudbrott efter brottets svårhetsgrad, 1975–2009.

Bruk och innehav fortsatt vanligast

Narkotikabrotten delas in i olika brottskategorier efter typ av gärning. De olika gärningarna är till exempel bruk, innehav, överlåtelse, framställning och smuggling av narkotika. Jämfört med 2006 har antalet lagföringsbeslut³ avseende bruk ökat från knappt 9 400 till drygt 12 000 beslut 2009. Det motsvarar en ökning med 28 procent. Antalet lagföringar för innehav har under samma period ökat från 5 000 till 5 600 lagföringsbeslut (en ökning med 12 procent). Lagföringar avseende smuggling av narkotika ökade under perioden från 510 till 910 lagföringar.

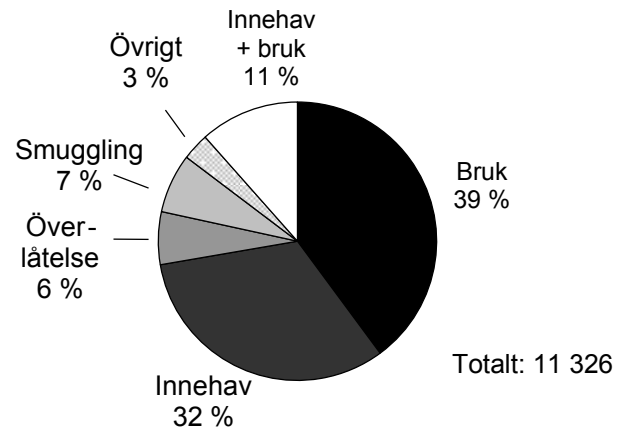
Bruk och innehav av narkotika har under den senaste tioårsperioden varit de två största gärningskategorierna. År 2009 utgjorde bruk drygt hälften och innehav drygt en fjärdedel av samtliga domslut och strafförelägganden som avsåg

³ Avser endast domar och strafförelägganden, då typ av gärning inte går att urskilja för åtalsunderlåtelse.

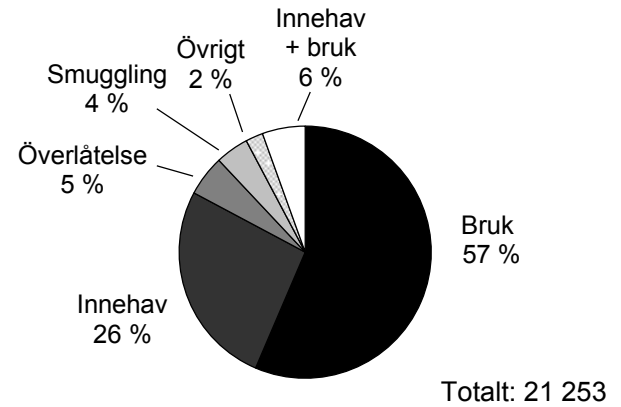
narkotikabrott⁴. Överlåtelse⁵ och smuggling av narkotika utgjorde 6 respektive 4 procent av samtliga lagföringar.

Framställning av narkotika är en av de ovanligaste gärningarna bland antalet lagföringsbeslut avseende narkotikabrott. År 2009 fattades 59 lagföringsbeslut avseende framställning av narkotika. Det är en ökning sedan 2006 då 17 lagföringsbeslut gällande denna brottskategori fattades. Noteringen för år 2009 är även den högsta noteringen under den senaste tioårsperioden.

År 2000

År 2009

Figur 3. Andel lagföringsbeslut (godkänt strafföreläggande och domslut) avseende narkotikabrott efter typ av gärning, 2000 och 2009. Överlåtelse i kombination med innehav ingår i kategorin för överlåtelse (se tabell 2).

⁴ Avser endast domar och strafförelägganden, då typ av gärning inte går att urskilja för åtalsunderlåtelse.

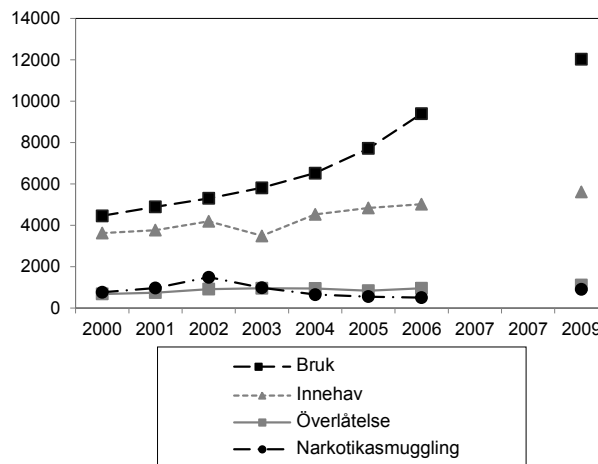
⁵ Överlåtelse och överlåtelse i kombination med innehav.

Antalet lagföringar avseende bruk av narkotika påverkas till stor del av polisiära insatser och antalet blod- och urinprov som sänds in för analys vid misstanke om bruk. År 2000 skickade polisen in cirka 11 600 sådana prov för analys, av dessa var 84 procent positiva. Tio år senare skickades 34 400 prover in för analys, varav 77 procent var positiva⁶. Antalet blod- och urinprover skickade på analys har därmed nära tredubblats på tio år. Under samma period har antalet lagföringsbeslut avseende bruk ökat från drygt 4 450 år 2000 till 12 000 år 2009, vilket även det är nära en tredubbling av lagföringsbesluten. Lagföringar som rör innehav ökade med drygt 40 procent under motsvarande period, från drygt 3 600 år 2000 till drygt 5 600 år 2009.

Utvecklingen innebär att andelen lagföringar som avser bruk har ökat från 39 procent år 2000 till 57 procent 2009, medan andelen lagföringar för innehav har minskat från 32 procent till 26 procent under samma period.

Antalet lagföringsbeslut avseende överlåtelse⁷ av narkotika har under den senaste tioårsperioden ökat, från knappt 830 till 1 200 lagföringsbeslut. Jämfört med 2006 har lagföringarna gällande överlåtelse ökat med drygt 11 procent (120 beslut). Antalet lagföringsbeslut avseende smuggling av narkotika har under den senaste tioårsperioden varierat mellan som lägst 510 lagföringsbeslut (år 2005) till som högst 1 500 lagföringar 2002. År 2009 fattades 910 lagföringsbeslut avseende narkotikasmuggling. Antalet lagföringar avseende narkotikasmuggling påverkas främst av tullens arbetsmetoder och resurser.

År 2009 och förändring jämfört med 2006:

Bruk	12 000
	+2 600 (+28 %)
Innehav	5 600
	+600 (+12 %)
Överlåtelse	1 100
	+150 (+15 %)
Narkotikasmuggling	910
	+400 (+78 %)

Figur 4. Antal lagföringsbeslut (godkänt strafföreläggande och domslut) avseende narkotikabrott efter typ av gärning, 2000–2009. Överlåtelse inkluderar även kombination av överlåtelse och innehav. Övriga kombinationer ingår ej i figuren (se tabell 2).

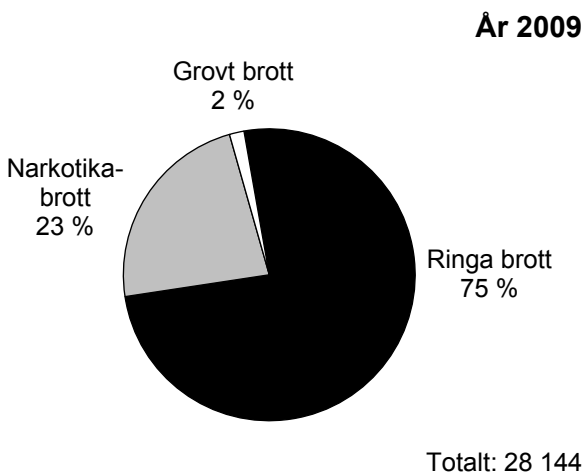
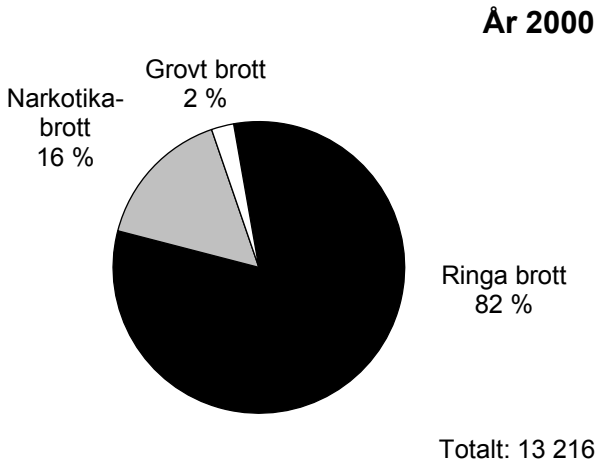
Lagföring för ringa narkotikabrott vanligast

Narkotikabrotten indelas efter svårhetsgrad i kategorierna ringa narkotikabrott, narkotikabrott av normalgraden och grovt narkotikabrott. Andelen lagföringar avseende ringa narkotikabrott, narkotikabrott av normalgraden samt andelen lagföringar avseende grova narkotikabrott 2009 är i stort sett oförändrade jämfört med 2006. Huvuddelen av narkotikalagföringarna kategoriseras som ringa narkotikabrott. År 2009 utgjorde ringa brott drygt 75 procent (21 200 lagföringsbeslut) av samtliga lagföringar avseende narkotikabrott. Andelen brott av normalgraden utgjorde 23 procent och de grova brotten utgjorde knappt 2 procent. Under den senaste tioårsperioden har den förändrade brottsstrukturen påverkat fördelningen mellan narkotikabrottets olika svårhetsgrader så till vida att andelen lagföringar som rör ringa narkotikabrott minskat med drygt 7 procentenheter (från 82 till 75 procent), de som rör narkotikabrott av normalgraden ökade med

⁶ Uppgifter från Rättsmedicinalverket, Avdelningen för rättskemi.

⁷ Överlåtelse och överlåtelse i kombination med innehav.

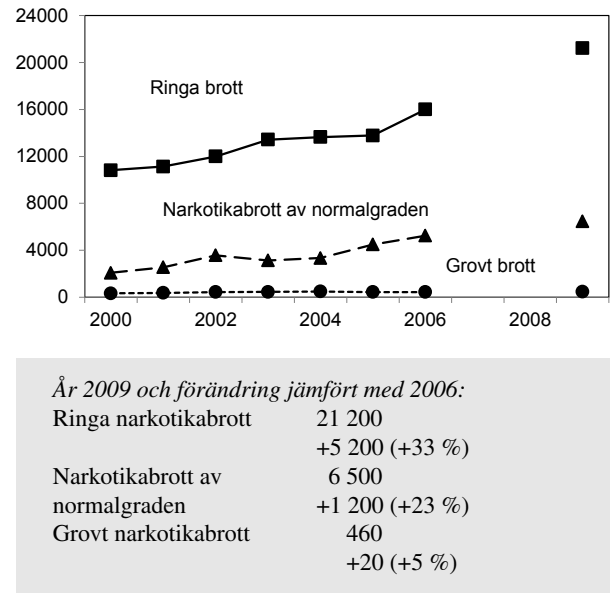
knappt 7 procentenheter (från 16 till 23 procent). Andelen grova narkotikabrott i lagföringarna är i princip oförändrad jämfört med år 2000 (2 procent).

Figur 5. Andel lagföringsbeslut (godkänt straffreläggande och domslut) avseende narkotikabrott efter brottets svårhetsgrad, 2000 och 2009 (se tabell 2).

Antalet lagföringar avseende ringa narkotikabrott har ökat både i jämförelse med 2006 och under en tioårsperiod. Under 2009 var ökningen drygt 33 procent jämfört med 2006. Sedan 2000 har dessa lagföringar nästan fördubblats (från 10 800 till 21 200 lagföringar). Även antalet lagföringsbeslut avseende narkotikabrott av normalgraden ökade år 2009, med drygt 23 procent jämfört med 2006. Under den senaste tioårsperioden har dessa lagföringar ökat från knappt 2 100 till knappt 6 500. Det betyder att antalet

lagföringsbeslut avseende ringa narkotikabrott och narkotikabrott av normalgraden har mer än fördubblats under denna period.

Figur 6. Antal lagföringsbeslut (godkänt straffreläggande och domslut) avseende narkotikabrott efter brottets svårhetsgrad, 2000–2009 (se tabell 2).

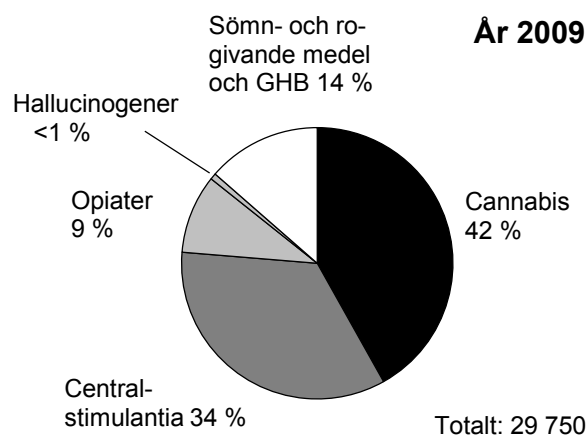
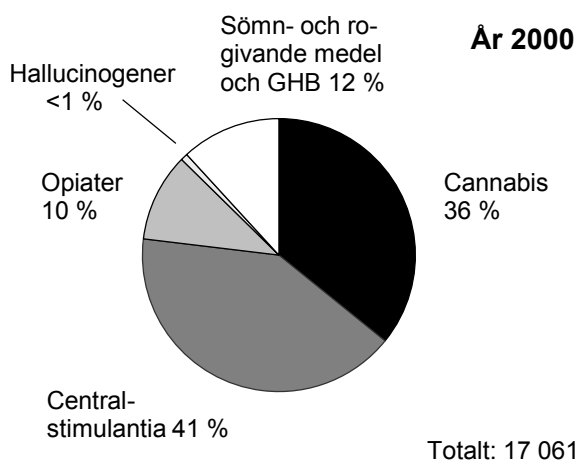
Antalet lagföringsbeslut avseende grova narkotikabrott låg i princip på samma nivå år 2009 som 2006. Under den senaste tioårsperioden har dock lagföringar avseende grova brott ökat från cirka 330 lagföringsbeslut år 2000 till cirka 460 år 2009. Totalt har antalet grova narkotikabrott ökat med 39 procent under de senaste tio åren.

Cannabis och amfetamin vanligaste preparaten

De sex huvudgrupper av preparat som redovisas är cannabis, centralstimulantia, opiater, hallucinogener, GHB samt sömn- och rogivande medel⁸. De största antalsmässiga förändringarna jämfört med 2006 återfinns bland domslut och straffrelägganden avseende grupperna heroin och morfin som har minskat, samtidigt som lagföringar avseende gruppen övriga opiater⁹ har ökat. Cannabis och amfetamin (centralstimulantia) är de vanligaste preparatgrupperna i lagföring-

⁸ Samtliga grupper av preparat i lagföringarna redovisas. Förekommer ett preparat flera gånger redovisas det endast en gång.

arna¹⁰. De utgjorde 42 respektive 27 procent av samtliga preparat i narkotikalagföringarna 2009. Andelen cannabis har ökat från en andel av 36 procent år 2006 (+6 procentenheter) medan andelen amfetamin i stället har minskat från 33 procent under samma period (-6 procentenheter). Den tredje vanligaste gruppen av preparat i narkotikalagföringar är gruppen sömn- och rogivande medel, som utgjorde 14 procent av samtliga preparat 2009. Det är samma nivå som 2006. De vanligaste grupperna av preparat är därefter kokain och heroin som utgjorde 6 respektive 3 procent av samtliga preparat 2009, jämfört med 5 procent vardera år 2006. Gruppen övriga opiater har ökat från en andel på 2 procent 2006 till att utgöra nästan 5 procent av alla preparat 2009. Denna grupp består bland annat av ämnet Buprenorfin (Subutex). MDEA/MDA (ecstasy) har minskat i andel från 2 procent 2006 till knappt 1 procent 2009. Därmed ligger antalet lagföringar avseende MDEA/MDA på den lägsta uppmätta nivån under den redovisade tioårsperioden¹¹ (190 lagföringar 2009, jämfört med 550 lagföringar 2006 och 980 lagföringar 2000).

Figur 7. Andel lagföringar (godkänt strafföreläggande och domslut) avseende narkotikabrott, efter preparat, 2000 och 2009 (se tabell 8).

Cannabis respektive sömn- och rogivande medel är de preparatgrupper som andelsmässigt har ökat under den senaste tioårsperioden. Den grupp som har minskat mest i andel är gruppen centralstimulantia, där amfetamin, kokain och MDEA/MDA (ecstasy), ingår. Andelen lagföringar avseende cannabis har ökat från 36 procent av samtliga preparat i narkotikalagföringarna 2000 till 42 procent 2009, medan andelen amfetamin har minskat från 31 procent till 27 procent under tioårsperioden.

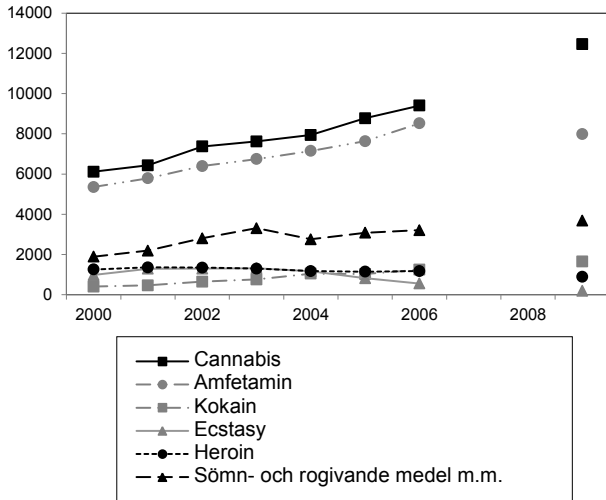
För tio år sedan stod sömn- och rogivande preparat och heroin för cirka 11 respektive 7 procent av preparaten i lagföringarna, vilket innebär att de utgjorde den tredje respektive fjärde vanligaste preparatgruppen i narkotikalagföringar. År 2009 är sömn- och rogivande medel fortfarande det tredje vanligaste preparatet i lagföringssammanhang och andelen har ökat till 12 procent, medan andelen lagföringar med preparatet heroin har minskat till 3 procent, sedan år 2000. Även andelen lagföringar avseende preparatet kokain har ökat under de senaste tio åren, vilket innebär att kokain (6 procent) nu är vanligare än heroin (3 procent) i lagföringarna. Det kan jämföras med 2000 då kokain uppgick till drygt 2 procent av alla lagföringar. Ecstasy¹² är ett preparat som ökade successivt mellan 2000 och 2003, för att 2003 stå för cirka 6 procent av samtliga narkotikalagföringar. År 2004 var preparatet lika vanligt förekommande som heroin och kokain i

¹⁰ Avser endast domar och strafförelägganden, då preparat inte kan urskiljas i åtalsunderlåtelse.

¹¹ Denna nedgång bekräftas även av de observationer som rapporteras in varje halvår till CAN, CAN rapport 119, CANs rapporteringssystem om droger (CRD), Tendenser första halvåret 2009.

¹² Kategorin ecstasy innefattar varianterna MDMA, MDEA och MDA.

lagföringarna (drygt 5 procent vardera). Preparatet har därefter minskat under senare år till att omfatta endast knappt 1 procent av preparaten i lagföringarna år 2009.

År 2009 och förändring jämfört med 2006:

Cannabis	12 500	+ 3 500 (+ 32 %)
Amfetamin	8 000	- 550 (- 6 %)
Kokain	1 650	+ 410 (+ 33 %)
Ecstasy	190	- 360 (- 66 %)
Heroin	890	- 280 (- 24 %)
Sömn- och rogivande medel m.m.	3 700	+ 500 (+ 15 %)

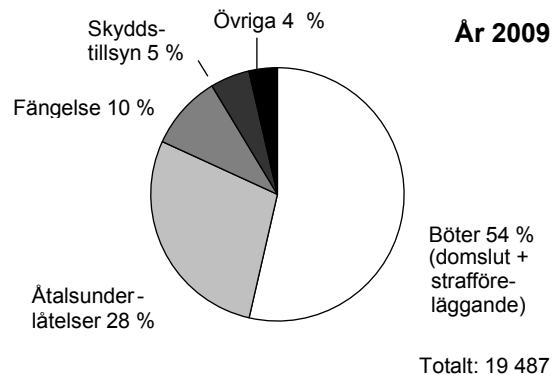
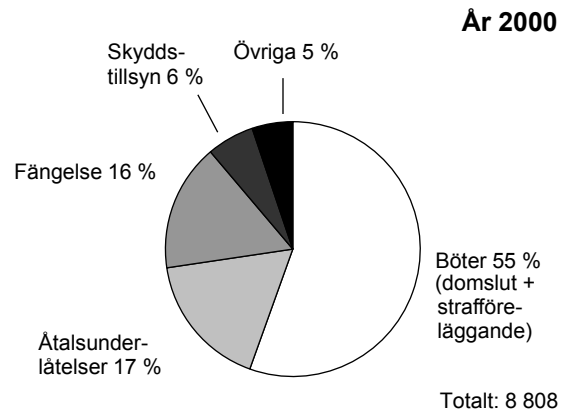
Figur 8. Antal lagföringsbeslut (godkänt strafföreläggande och domslut) avseende narkotikabrott efter preparat, 2000–2009 (se tabell 8).

Andelen åtalsunderlåtelse ökar

Av de närmare 19 500 personer som lagfördes för narkotikabrott som huvudbrott¹³ 2009 fick fler än hälften (54 procent) böter i domstol eller genom strafföreläggande. Andelen personer som erhöll böter har därmed minskat med en procentenhet jämfört med 2006. Knappt 55 procent av dem som erhöll böter (5 700 personer) godkände ett utfärdat strafföreläggande, medan de övriga (4 750 personer) dömdes till böter i domstol.

¹³ Med huvudbrott menas här att narkotikabrottet är det grövsta brottet i lagföringen, i de fall där personen lagförs för mer än ett brott.

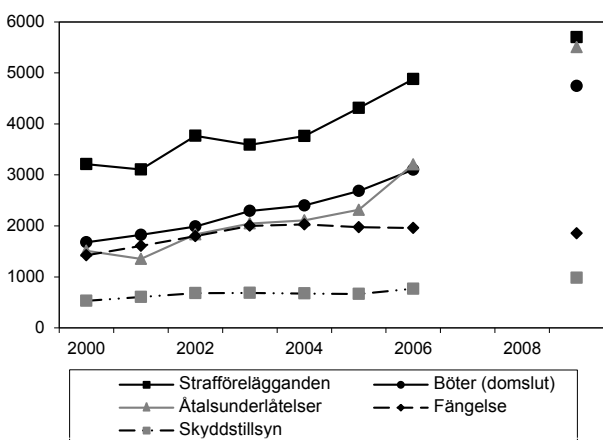
Drygt 28 procent av lagföringsbesluten avseende narkotikabrott 2009 avsåg åtalsunderlåtelse medan knappt 10 procent avsåg domslut med fängelse och 5 procent domslut med skyddstillsyn. Sedan den föregående mätningen år 2006 har andelen som meddelats åtalsunderlåtelse ökat med sex procentenheter, från 22 procent 2006 till drygt 28 procent 2009. Under samma period har andelen domslut avseende fängelse minskat med fyra procentenheter från 14 procent till 10 procent. Även andelen domslut avseende skyddstillsyn har minskat, från 6 procent till 5 procent, jämfört med år 2006. Detta trots att antalet domslut med skyddstillsyn som huvudpåföljd 2009 har ökat med 210 beslut eller 28 procent jämfört med 2006. Andelen strafförelägganden har i sin tur ökat med sex procentenheter från 22 procent 2006 till 28 procent 2009. Detta innebär sammantaget att den totala andelen domslut har minskat från 44 procent till drygt 42 procent mellan 2006 och 2009.

Figur 9. Andel lagföringsbeslut avseende narkotikabrott som huvudbrott efter huvudpåföljd, 2000 och 2009 (se tabell 1).

Under den senaste tioårsperioden (2000–2009) har det totala antalet lagföringsbeslut avseende narkotikabrott ökat. Böter, genom strafföreläggande och domslut, har mer än fördubblats under perioden, från knappt 4 900 till drygt 10 400 lagföringsbeslut. Antalet godkända strafförelägganden har ökat med drygt 2 500 lagföringsbeslut eller 78 procent under samma period. På liknande sätt har antalet lagföringsbeslut i form av åtalsunderlåtelse mer än tredubblats, från drygt 1 500 till 5 500. Antalet domslut avseende fängelse har ökat från drygt 1 400 beslut år 2000 till cirka 1 850 år 2009, vilket motsvarar en ökning på 30 procent, samtidigt som domslut med påföljden skyddstillsyn har ökat med 85 procent under den senaste tioårsperioden.

Utvecklingen den senaste tioårsperioden innebär att andelen åtalsunderlåtelse bland samtliga lagföringsbeslut har ökat med 11 procentenheter sedan 2000, medan andelen fängelsedomar har minskat med 4 procentenheter. Domslut med påföljderna böter respektive skyddstillsyn ligger andelsmässigt på ungefär samma nivå som tio år tidigare.

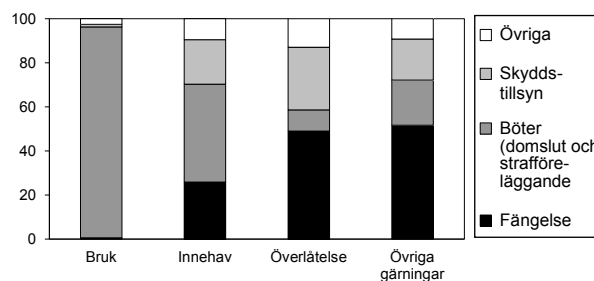
År 2009 och förändring jämfört med 2006:

Strafförelägganden	5 700	+820 (+17 %)
Åtalsunderlåtelse	5 500	+2 300 (+72 %)
Skyddstillsyn	980	+210 (+27 %)
Böter (domslut)	4 700	+1 600 (+53 %)
Fängelse	1 850	-100 (-5 %)

Figur 10. Antal lagföringsbeslut avseende narkotikabrott som huvudbrott, efter huvudpåföljd, 2000–2009 (se tabell 1).

Böter vanligast vid bruk

Vid majoriteten (94 procent) av lagföringsbesluten som enbart avsåg bruk av narkotika 2009, blev påföljden böter (domslut och strafföreläggande). Av samtliga lagföringsbeslut avseende enbart innehav lagfördes i 44 procent av fallen till böter och i 26 procent till fängelse. För övriga gärningar är fängelse den vanligast förekommande påföljden (se figur 11). Av samtliga domslut avseende överlåtelse¹⁴ av narkotika var andelen fängelsedomar 46 procent 2009. Antalsmässigt motsvarar det 76 lagföringsbeslut avseende fängelse för överlåtelse av narkotika.

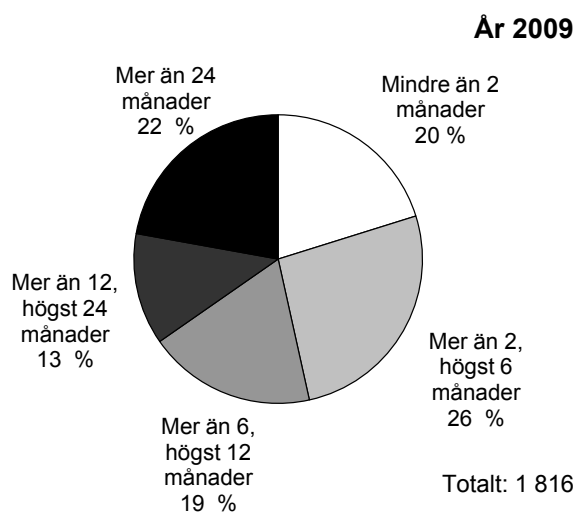
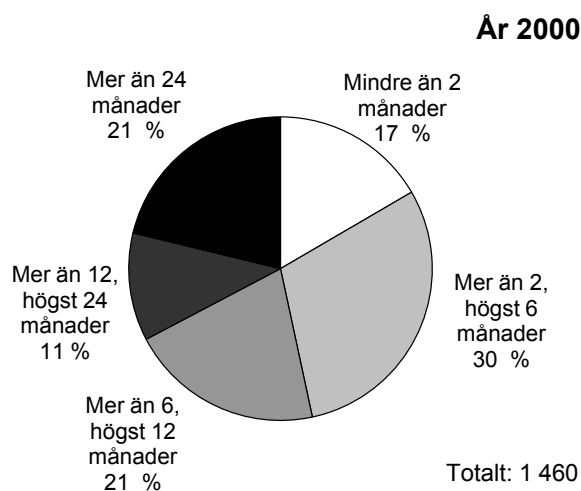

Figur 11. Andel lagföringsbeslut avseende narkotikabrott som huvudbrott, efter gärning och huvudpåföljd, 2009. Kombinationer av gärningar ingår i kategorin övriga gärningar (se tabell 15).

Andelen korta fängelsestraff minskar

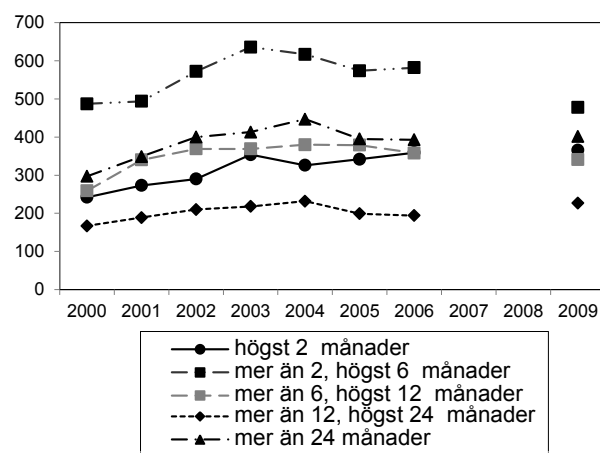
År 2009 utfärdades knappt 1 800 fängelsedomar avseende narkotikabrott som huvudbrott. Det är en minskning med 100 domslut jämfört med 2006. Den vanligaste strafftiden var 2009 i intervallet mer än två månader och högst sex månader. I drygt en fjärdedel av domsluten med fängelse dömdes en strafftid inom detta intervall. De kortaste fängelsestraffen (högst två månader) och de längsta (mer än 2 år) utgjorde vardera omkring en femtedel av fängelsedomarna för huvudbrottet narkotikabrott.

¹⁴ Överlåtelse och överlåtelse i kombination med innehav.

Figur 12. Andel fängelsedomar för narkotikabrott som huvudbrott, efter fängelsetidens längd i månader, 2000 och 2009 (se tabell 6).

Utvecklingen av antalet fängelsedomar har under de senaste tio åren sett olika ut inom olika straff-tidskategorier. Det har medfört en andelsökning av domslut med korta strafftider (högst två månader). År 2000 utgjorde andelen dömda till fängelse i högst två månader 17 procent av samtliga fängelsedomar, vilket kan jämföras med 20 procent år 2009. Samtidigt har andelen domslut till strafftider mer än två månader och högst sex månader minskat från 30 till 26 procent. En svag andelsökning av domslut med långa strafftider på mer än 24 månader har även skett under den senaste tioårsperioden, från cirka 21 procent 2000 till 22 procent 2009. Andelen domslut för övriga kategorier strafftider har i stort sett samma nivåer 2009 som 2000.

År 2009 och förändring jämfört med 2006:

Högst 2 månader	370	+7 (+19 %)
Mer än 2, högst 6 mån.	480	-100 (-18%)
Mer än 6, högst 12 mån.	340	-17 (-5 %)
Mer än 12, högst 24 mån.	230	+33 (+17 %)
Mer än 24 månader	400	+9 (+2 %)

Figur 13. Antal fängelsedomar avseende narkotikabrott som huvudbrott, efter fängelsetidens längd i månader, 2000–2009. (Se tabell 6.)

Den genomsnittliga fängelsetiden ökar

Förskjutningen av de utdömda strafftiderna från korta fängelsestraff till medellånga fängelsestraff under den senaste tioårsperioden visar sig också i en ökning av den genomsnittliga fängelsetiden för narkotikabrott under samma period. Ökningen har skett gradvis, från 17 månader 2000 till 20 månader 2009. År 2006 var den genomsnittliga fängelsetiden 19 månader.

Under tidigare år¹⁵ har det konstaterats att de längsta fängelsestraffen döms ut för gärningar såsom transport av narkotika och narkotikasmuggling. De kortaste fängelsestraffen i sin tur handlar oftast om bruk eller bruk i kombination med innehav.

¹⁵ I tidigare års publikationer av narkotikastatistiken har en tabell över den genomsnittliga fängelsetiden utifrån olika typer av gärningar redovisats. Efter en kontroll av hur beräkningarna i denna tabell har genomförts konstaterades att kvalitén i tabellredovisningen inte kan garanteras. Därför har tabellen lyfts ut ur årets publikation.

2 Regional fördelning

Regional distribution

Sammanfattning

- Störst andel av lagföringarna avseende narkotikabrott återfinns i storstadslänen; 59 procent av alla lagföringar sker i Stockholms, Västra Götalands och Skåne län.
- Västra Götalands län stod för 77 procent (170 lagföringar) av alla lagföringar avseende GHB.

- Stockholms län stod för 50 procent (820 lagföringar) av alla lagföringar avseende kokain.
- Skåne län stod för 50 procent (450 lagföringar) av alla lagföringar avseende heroin och 43 procent (120 lagföringar) av alla lagföringar avseende khat.
- Bruk och innehav är de vanligaste gärningarna.

Narkotikabrott uppdagas oftast genom spaning och ingripanden av polisen eller tullen. Den regionala fördelningen av antalet lagföringar som rör narkotikabrott kan därför påverkas av vilka insatser som görs under åren i de olika regionerna.

Storstadslänen fortfarande överrepresenterade

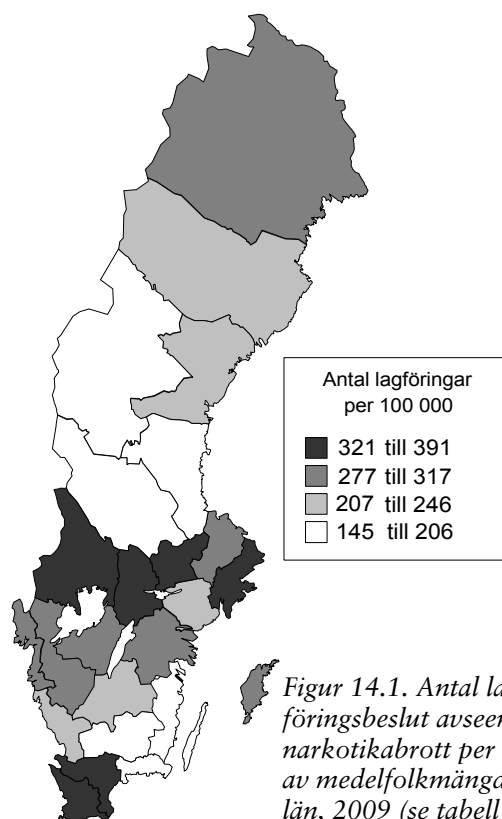
Storstadslänen har den största andelen lagföringsbeslut avseende narkotikabrott. Sedan 2000 har storstadslänens andel legat på en nivå på omkring 59 procent av samtliga narkotikalagföringar i landet. År 2009 uppgick andelen lagföringsbeslut avseende narkotikabrott i storstadslänen till just 59 procent. Storstadslänen är något överrepresenterade när det gäller narkotikalagföringar i relation till befolkningens storlek, då drygt hälften (52 procent) av Sveriges befolkning¹ är bosatt i något av storstadslänen.

År 2009 hade Skåne och Västmanlands län med 390 respektive 380 lagföringar flest antal lagföringsbeslut avseende narkotikabrott per 100 000 av medelfolkmäns. Därefter kom Stockholms och Örebro län där motsvarande siffror var 370 respektive 360 lagföringar. Lägst antal lagföringsbeslut hade Kalmar län med 150 lagföringar, Kronobergs län med 180 beslut samt Gävleborgs län med 200 lagföringsbeslut per 100 000 av medelfolkmäns.

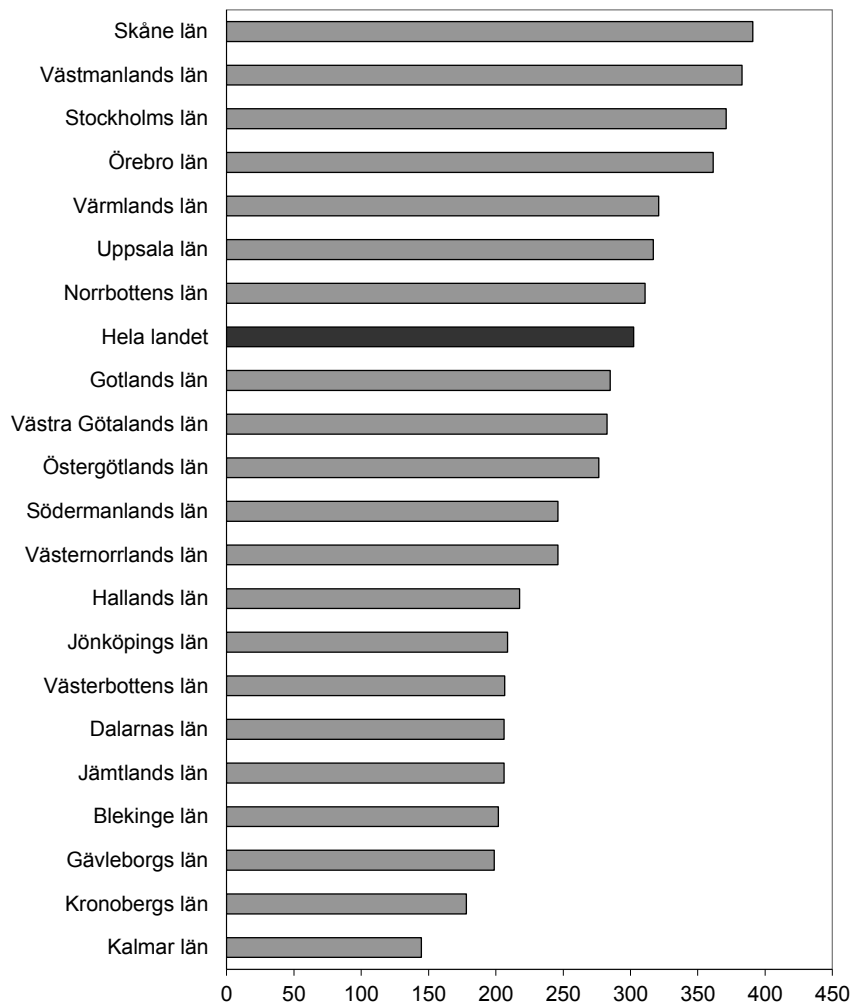
¹ Här beräknat på befolkningen över 15 år, straffmyndighetsåldern.

Störst ökning i Norrbottens län sedan 2000

I förhållande till folkmängden har antalet lagföringsbeslut avseende narkotikabrott i hela landet fördubblats under perioden 2000 till 2009. Ökningen har skett i alla län utom Kalmar län som i stället har haft en liten minskning. Med undantag för vissa län är ökningen relativt stor. I Norrbottens län har antalet lag-

Figur 14.1. Antal lagföringsbeslut avseende narkotikabrott per 100 000 av medelfolkmäns efter län, 2009 (se tabell 7).

Figur 14.2. Antal lagföringsbeslut avseende narkotikabrott per 100 000 av medelfolkmängden efter län, 2009 (se tabell 7).

föringsbeslut avseende narkotikabrott, med hänsyn tagen till medelfolkmängden, nära femdubblats sedan 2000. I Jämtlands, Västmanlands och Dalarnas län har antalet i stort sett tredubblats i respektive region. Den svagaste ökningen under den senaste tioårsperioden har Södermanlands och Gävleborgs län med en ökning på 24 respektive 33 procent. Övriga län visar på öknings mellan cirka 55 till 190 procent av antalet narkotikalagföringar i relation till folkmängden under denna period.

Jämfört med 2006 har de största ökningarna, i relation till medelfolkmängden, under 2009 uppmätts i Jämtlands län med en ökning på 150 procent. I storstadslänen har ökningen jämfört med 2006 varit 28 procent för Stockholms län och 22 respektive 18 procent för Västra Götalands och Skåne län. De regionala förändringarna påverkas till stor del av variationer i polisiära insatser i de olika länen.

Preparat som kokain och GHB vanligast i specifika storstads-län

De två preparat som är vanligast i samtliga län är cannabis och amfetamin. Mellan 65 och 78 procent av samtliga lagföringar i de flesta län innehöll år 2006 något eller båda av dessa preparat. I Jönköpings län förekom dessa preparat i cirka 81 procent av lagföringarna. I Västerbottens län var motsvarande andel drygt 52 procent.

För några preparat är koncentrationen till vissa storstads-län särskilt hög. Dessa preparat är totalt sett relativt ovanliga bland lagföringarna. De flesta lagföringar där kokain förekom var koncentrerade till Stockholms, Västra Götalands och Skåne län. År 2009 var 50 procent av lagföringarna avseende kokain (motsvarar cirka 820 lagföringar) koncentrerade till Stockholms län. Västra Götalands och Skåne län stod för vardera 17 procent av lagföringarna gällande kokain. Preparaten heroin och khat var framför allt koncentrerade till Skåne som står för 50 procent (knappt 450 lagföringar) respektive 43 (120

lagföringar) av lagföringarna där dessa preparat ingår. Stockholm stod för 26 procent av alla lagföringar avseende khat (72 lagföringar) och 18 procent (160 lagföringar) av lagföringarna avseende heroin. Motsvarande siffror för Västra Götalands län var 19 procent för heroin (170 lagföringar) och 15 procent (42 lagföringar) för khat. Preparatet GHB ingick totalt i 220 lagföringar 2009, av dessa förekom 170 (77 procent) lagföringar i Västra Götalands län.

Lagföringar avseende kokain var 2006 främst koncentrerade till Stockholms län, 450 lagföringar (36 procent). Skåne län och Västra Götalands län stod för vardera 21 procent (270 lagföringar vardera) av lagföringarna avseende kokain 2006. Lagföringar avseende khat och heroin var även 2006 koncentrerade främst till Skåne län. Av 200 lagföringar avseende khat stod Skåne län för 45 procent (90 lagföringar) 2006, av heroin stod Skåne län för 46 procent (drygt 530 lagföringar) av lagföringarna. År 2006 genomfördes 140 av totalt 200 lagföringar avseende GHB i Västra Götalands län.

3 Åldersfördelning

Age distribution

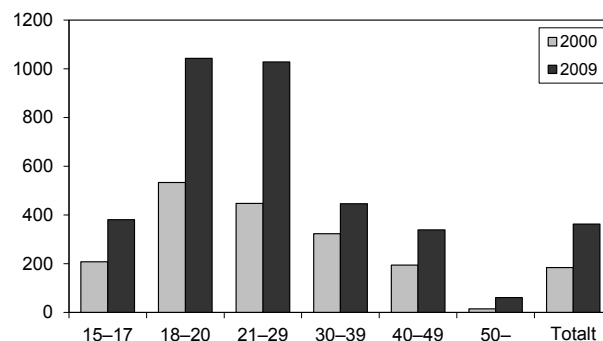
Sammanfattning

- Störst antal lagföringar för narkotikabrott i relation till medelfolkmängden återfinns i gruppen 18–20 år, med 1 050 lagföringar per 100 000 invånare.
- Lägst antal lagföringsbeslut hade den äldsta gruppen 50–59 år med 62 lagföringar per 100 000 invånare.
- I samtliga åldersgrupper har en ökning skett i antalet lagföringar för narkotikabrott i förhållande till medelfolkmängden.
- Knappt 10 procent av lagföringarna 2009 avsåg fängelse domar, vilket motsvarar en minskning med 4 procentenheter sedan 2000.

- Bland yngre personer lagförda för narkotikabrott är den vanligaste brottskategorin ringa narkotikabrott, vilket svarade för 80 procent av samtliga narkotikalagföringar hos 18–20-åringarna. Den vanligaste gärningen för denna åldersgrupp är bruk (69 procent), det vanligaste preparatet är cannabis (66 procent) och den vanligaste påföljden för 18–20-åringar är böter (67 procent).
- Amfetamin förekommer främst i de äldre åldersgrupperna. I åldersgrupperna 50–59 år respektive 40–49 år förekommer amfetamin i 38 respektive 36 procent av lagföringarna.

Störst antal lagföringar per 100 000 i åldersgruppen 18–20 år

Antalet lagföringar för narkotikabrott skiljer sig mellan olika åldersgrupper. Straffmyndighetsåldern är 15 år, vilket innebär att påföljd inte får dömas ut för brott som en person begick innan hon eller han fyllde 15. År 2009 lagfördes knappt 5 550 ungdomar i åldrarna 15–20 år. Jämfört med 2006 motsvarar detta en ökning med drygt 1 800 personer eller 48 procent. I relation till medelfolkmängden inom olika åldersgrupper har den yngsta åldersgruppen, 15–17-åringarna, bland de lägsta antalen lagföringar. År 2009 hade denna grupp 380 narkotikalagföringar per 100 000 invånare. Gruppen mellan 18 och 20 år är den åldersgrupp som hade flest narkotikalagföringar per 100 000 invånare. I denna åldersgrupp redovisades cirka 1 050 lagföringsbeslut per 100 000 invånare under 2009. Nästan lika många lagföringar per invånare hade gruppen 21–29 år. I denna grupp skedde knappt 1 050 lagföringsbeslut per 100 000 invånare. Allra lägst antal lagföringar, i relation till medelfolkmängden inom respektive åldersgrupp, hade gruppen 50 år och äldre med 62 lagföringar per 100 000 invånare.

Figur 15. Antal lagföringsbeslut avseende narkotikabrott¹ per 100 000 av folkmängden efter ålder, 2000 och 2009 (se tabell 3).

Ökningen störst bland äldre

Mellan 2000 och 2009 ökade antalet lagföringsbeslut avseende narkotikabrott, per 100 000 av medelfolkmängden, med 96 procent i landet. Ökningen har skett i samtliga åldersgrupper i varierande grad. Den åldersgrupp i vilken antalet lagföringsbeslut avseende narkotikabrott har ökat mest under den senaste tioårsperioden, med hänsyn till medelfolkmängden inom åldersgruppen, är gruppen 50 år och äldre som mer

¹ Brotts mot narkotikastrafflagen eller lagen om straff för smuggling avseende narkotika.

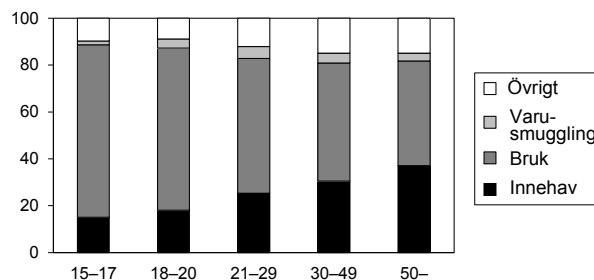
än tredubblats (ökning med drygt 300 procent). Detta är dock den åldersgrupp som har lägst antal lagföringar per 100 000 invånare av alla åldersgrupper. Den åldersgrupp som ökat näst mest är gruppen 21 och 29 år där antalet lagförda för narkotikabrott mer än fördubblats (ökning med 130 procent) sedan 2000. Mellan 2000 och 2009 hade åldersgruppen lagförda mellan 30 och 39 år den svagaste ökningen av antalet narkotikalagföringar, med en ökning på knappt 38 procent. Övriga åldersgrupper har haft en ökning på mellan 74 och 96 procent.

Bruk vanligast bland yngre, innehav vanligast bland äldre

Andelen lagföringar² för bruk av narkotika i respektive ålderskategori är störst bland ungdomar mellan 18 och 20 år³. Andelen lagföringsbeslut minskar sedan successivt med stigande ålder. 69 procent av de personer mellan 18 och 20 år, som lagfördes för narkotikabrott 2009, lagfördes för enbart bruk av narkotika. Detta är en ökning sedan 2006 med 2 procentenheter. Motsvarande andel i åldersgruppen 50 år eller mer var 45 procent, vilket är en ökning med 8 procentenheter jämfört med 2006.

För innehav av narkotika är mönstret det motsatta. Andelen lagföringar för innehav i respektive ålderskategori är större ju äldre de lagförda personerna är. 37 procent av narkotikalagföringar bland personer 50 år eller äldre 2009 gällde innehav av narkotika, medan motsvarande andel för 18–20-åringar var cirka 18 procent. Jämfört med 2006 har andelen lagförda för enbart innehav minskat både inom äldsta åldersgruppen 50 år och äldre (-5 procentenheter) och ålderskategorin 18–20 år (-2 procentenheter). Även för överlåtelse⁴, som dock är en ovanlig gärning bland lagföringarna, är andelen lagföringar inom respektive åldersgrupp större ju äldre de lagförda personerna är. Bland 18–20-åringarna lagfördes knappt 4 procent (130 lagföringar) för överlåtelse medan motsvarande andel bland

åldersgruppen 50 år eller äldre är knappt 9 procent (140 lagföringar)

Figur 16. Andel lagföringsbeslut (godkänt strafföreläggande och domslut) avseende narkotikabrott efter ålder och typ av gärning, 2009 (se tabell 12).

Även åren 2000 och 2006 var andelen lagföringar för bruk av narkotika störst i åldersgruppen 18–20 år för att sedan minska successivt med stigande ålder (se tabell A). Andelarna lagföringar för bruk av narkotika har dock ökat inom alla åldersklasser över tid.

Tabell A. Andelen lagföringsbeslut (godkänt strafföreläggande och domslut) avseende narkotikabrott gällande gärningen bruk av narkotika, efter ålder 2000, 2006 och 2009 (se tabell 12).

Ålder* vid lagföringen	Andel (%) bruk		
	1997	2001	2006
18–20 år	50	67	69
21–24 år	42	59	61
25–29 år	39	52	54
30–39 år	37	49	51
40–49 år	32	46	49
50–59 år	22	38	47

* Åldersgrupperna 15–17 år och 60 år eller äldre särredovisas ej då antalet lagförda i dessa grupper är få.

Ringa narkotikabrott vanligare bland yngre än bland äldre

Narkotikabrottens svårhetsgrad varierar med ålder så till vida att andelen lagförda för ringa narkotikabrott är större bland yngre än bland äldre och tvärtom när det gäller lagförda för grova brott och brott av normalgraden. Ringa narkotikabrott⁵ är dock den vanligaste svårhetsgraden i samtliga åldersgrupper. Bland lagföringsbesluten i åldersgruppen 18–20 år uppgår de ringa narkotikabrotten till 80 procent 2009,

⁵ Avser personer som godkänt strafföreläggande eller dömts i tingsrätt för narkotikabrott.

² Avser endast domar och strafförelägganden då typ av gärning inte går att urskilja för åttalsunderlåtelse.

³ Gruppen 15–17 år har utelämnats från den vidare sammanställningen i detta kapitel. Antalet lagföringar i denna grupp är få vid en ytterligare indelning på olika variabler. Antalsmässiga förändringar kan därför ge stora årliga procentuella variationer. Den procentuella utvecklingen i denna ålderskategori blir därför svårtolkad.

⁴ Överlåtelse och överlåtelse i kombination med innehav.

medan de ringa brotten i gruppen 50 år och äldre utgör 59 procent. Lagföringar som rör grova narkotikabrott är relativt ovanliga bland samtliga åldersgrupper. Den åldersgrupp, som hade störst andel lagföringar för grova narkotikabrott 2009, var gruppen 50 år och äldre med 4 procent (62 lagföringar) grova brott. Knappt 1 procent i åldern 18–20 år dömdes för grovt narkotikabrott, vilket motsvarar 17 lagföringar.

Ringa narkotikabrott var i likhet med år 2009 vanligast bland samtliga åldersgrupper såväl år 2000 som 2006. Dock var ringa narkotikabrott vanligare bland de yngre än bland de äldre, medan det motsatta förhållandet gäller för övriga svårhetsgrader. Andelen lagförda för ringa narkotikabrott har dessutom minskat i samtliga åldersgrupper 24 år och äldre. De åldersgrupper där minskningen varit som störst under de senaste tio åren är grupperna 30–39 respektive 40–49 år. År 2000 var andelen lagförda för ringa narkotikabrott 73 respektive 71 procent i dessa åldersgrupper. Jämfört med 62 respektive 58 procent år 2009.

Tabell B. Andelen lagföringsbeslut (godkänt straff-föreläggande eller domslut) avseende narkotikabrott gällande ringa narkotikabrott, efter ålder, 2000, 2006 och 2009 (se tabell 12).

Ålder* vid lagföringen	Andel (%) ringa brott		
	2000	2006	2009
18–20 år	80	79	80
21–24 år	74	74	74
25–29 år	69	68	67
30–39 år	73	63	62
40–49 år	71	61	58
50–59 år	62	60	59

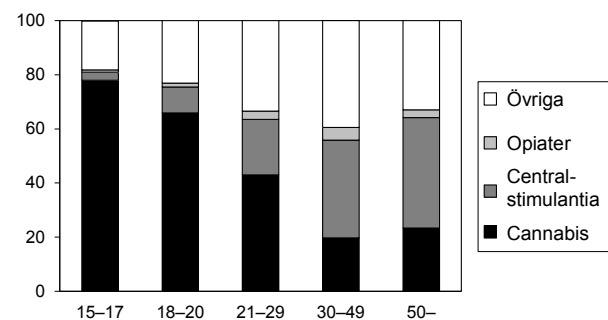
* Åldersgrupperna 15–17 år och 60 år eller äldre särredovisas ej då antalet lagförda i dessa grupper är få.

Cannabis vanligt bland unga, amfetamin bland äldre

Cannabis var det vanligaste preparatet i lagföringarna bland de ungdomar som lagfördes för narkotikabrott år 2009. I åldersgruppen 18–20 år avsåg 66 procent av lagföringarna någon typ av narkotikabrott där preparatet var cannabis. Andelen lagföringsbeslut avseende narkotikabrott där preparatet var cannabis, avtar successivt i respektive åldersgrupp till och med åldersgruppen 30–49 år, där andelen är 20

procent och ökar därefter återigen bland gruppen 50 år och äldre till 23 procent. Andelen personer lagförda för narkotikabrott där preparatet är amfetamin ökar successivt med åldern och är störst i åldersgruppen 50 år och äldre. I den äldsta åldersgruppen förekom amfetamin⁶ i 39 procent av lagföringsbesluten 2009. Motsvarande andel bland 18–20-åringarna var 7 procent.

Kokain förekom 2009 främst i åldersgrupperna 21–29 respektive 30–39 år, där mellan 4–7 procent av lagföringarna avsåg detta preparat. I de övriga åldersgrupperna låg andelen lagföringar på 2 procent eller lägre. I åldersgrupperna 25–29 år respektive 30–49 år förekom heroin i 2–3 procent av lagföringarna 2009. Även i övriga åldersgrupper var heroin en sällan förekommande drog som förekom i cirka 1 procent av lagföringarna i dessa åldersgrupper. När det gäller övriga preparat är andelen lagföringar i princip lika stor inom samtliga åldersgrupper.

Figur 17. Andel lagföringsbeslut (godkänt straff-föreläggande och domslut) avseende narkotikabrott efter ålder och preparat, 2009 (se tabell 22).

Mönstret när det gäller förekomsten av preparat inom de olika åldersgrupperna var 2009 liknande som för tio år sedan. Det innebär att andelen lagföringar med preparatet cannabis, både åren 2000 och 2009, var högre bland yngre än äldre, medan förhållandet för lagföringar med amfetamin var det omvända. Andelsnivåerna när det gäller cannabis är inom de flesta åldersgrupper högre än för tio år sedan. Enbart i åldersgruppen 40–49 år har andelen cannabis sjunkit till en lägre nivå. För preparatet amfetamin är andelsnivåerna lägre 2009 jämfört med för tio år sedan inom alla åldersgrupper yngre än 40 år. En andelsmässig ökning av lagföringar där amfetamin ingår har skett för åldersgrupperna 40–49 respektive 50–59 år.

⁶ Amfetamin ingår i gruppen centralstimulantia.

Tabell C. Andelen lagföringsbeslut (godkänt straff-föreläggande och domslut) avseende narkotikabrott gällande preparaten cannabis respektive amfetamin, efter ålder 2000, 2006 och 2009 (se tabell 22).

Ålder* vid lagföringen	Andel (%) cannabis		
	2000	2006	2009
18–20 år	43	54	66
21–24 år	33	41	50
25–29 år	22	25	35
30–39 år	19	16	22
40–49 år	22	17	17
50–59 år	21	18	24

Ålder* vid lagföringen	Andel (%) amfetamin		
	2000	2006	2009
18–20 år	10	12	7
21–24 år	13	16	12
25–29 år	19	20	16
30–39 år	27	31	25
40–49 år	31	39	36
50–59 år	37	42	38

* Åldersgrupperna 15–17 år och 60 år eller äldre särredovisas ej då antalet lagförda i dessa grupper är få.

Böter vanligaste påföljden för både yngre och äldre

Böter (antingen i form av dom eller strafföreläggande) är den vanligaste påföljden inom samtliga åldersgrupper. För åldersgruppen 18–20 år står andelen godkända strafförelägganden och böter i domstol för 67 procent av huvudpåföljderna i lagföringarna år 2009. Jämfört med 2006 har andelen som fått böter i åldersgruppen 18–20 år minskat med 6 procentenheter från 73 procent. Andelen lagföringsbeslut inom respektive åldersgrupp som gav påföljden böter är lägst för åldersgruppen 30–49 år, där påföljden böter är 45 procent.

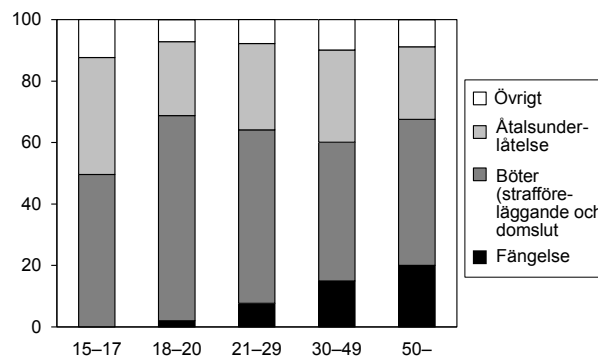
Tabell D. Andel lagföringsbeslut avseende narkotikabrott som huvudbrott, efter påföljderna böter respektive fängelse och ålder, 2000, 2006 och 2009 (se tabell 9).

Ålder vid lagföringen*	Andel (%) böter**			Andel (%) fängelse		
	2000	2006	2009	2000	2006	2009
18–20 år	73	73	67	4	3	2
21–24 år	62	62	60	11	8	6
25–29 år	49	54	53	18	14	10
30–39 år	48	47	47	21	18	13
40–49 år	48	44	43	24	21	17
50–59 år	42	48	48	35	25	18

* Åldersgrupperna 15–17 år och 60 år eller äldre särredovisas ej då antalet lagförda i dessa grupper är få.

** Avser böter genom dom eller godkänt strafföreläggande.

Andelen lagförda inom respektive åldersgrupp som meddelats åtalsunderlåtelse är störst för åldersgruppen 15–17 år där andelen åtalsunderlåtelser låg på 38 procent. Inom åldersgrupperna 18–20 år respektive 50 år och äldre var andelen åtalsunderlåtelser som lägst (24 procent i respektive grupp). Andelen lagföringsbeslut med påföljden fängelse, inom respektive åldersgrupp, ökar med stigande ålder och var störst för åldersgruppen 50 år och äldre (20 procent). Motsvarande andel i åldern 18–20 år var 2 procent (63 lagföringar).

Figur 18. Andel lagföringsbeslut avseende narkotikabrott som huvudbrott, efter huvudpåföljd och ålder vid beslutet, 2009 (se tabell 9).

Böter var även för tio år sedan den vanligaste påföljden bland samtliga åldersgrupper. Vidare var böter, i likhet med år 2009, vanligare bland yngre än äldre, medan förhållandet för fängelse var det motsatta. Däremot har andelen lagföringar som ger böter minskat inom samtliga åldersgrupper utom åldersgrupperna 25–29 år och 50–59 år. Andelen lagföringar med fängelse är lägre 2009 jämfört med 2000 inom alla åldersgrupper. Största minskningen har skett i gruppen 50–59 år där andelen fängelsedomar av samtliga lagföringar har minskat från 35 procent till 18 procent (-17 procentenheter).

Den genomsnittliga fängelse tiden ökar i åldrarna 30–39 år

De genomsnittliga fängelse tiderna för narkotikabrott har under de senaste 10 åren ökat från 17 månader till 20 månader. År 2009 utdömdes 70 fängelse domar i åldersgruppen 18–20 år till en genomsnittlig fängelse tid på 12 månader. För övriga åldersgrupper⁷ var den genomsnittliga utdömda fängelse tiden mellan 15 och 24 måna-

der år 2009. Under de senaste 10 åren har den genomsnittliga fängelse tiden ökat framför allt i åldersgrupperna 30–39 år och 40–49 år. Inom dessa åldersgrupper har den genomsnittliga fängelse tiden ökat från 17 månader till 24 månader (30–39 år) respektive 15 till 20 månader (40–49 år). Den största minskningen av den genomsnittliga fängelse tiden återfinns i gruppen 18–20 år där fängelse tiden år 2000 i genomsnitt var 16 månader mot 12 månader 2009.

Tabell E. Genomsnittlig utdömd fängelse tid i domslut med huvudpåföljden fängelse för narkotikabrott som huvudbrott, efter ålder vid beslutet, 2000–2009 (se tabell 18).

Ålder vid beslutet	Genomsnittlig fängelse tid i månader							
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2009
Samtliga åldrar*	17	18	19	18	20	19	19	20
18–20 år	16	15	14	20	14	16	12	12
21–24 år	17	16	20	19	19	20	17	15
25–29 år	19	22	21	21	23	22	19	21
30–39 år	17	19	20	18	21	21	23	24
40–49 år	15	18	18	17	17	17	17	20
50–59 år	18	18	20	20	22	18	17	19

* Inklusive grupperna 15–17 år och 60 år eller äldre som ej särredovisas då antalet lagförda i dessa grupper är få.

⁷ Exklusive åldersgruppen 15–18 år där inga personer dömdes till fängelse 2009.

4 Könsfördelning

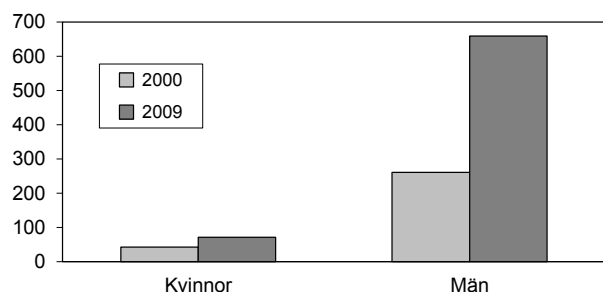
Sex distribution

Sammanfattning

- Majoriteten (86 procent) av lagföringarna avseende brott mot narkotikastrafflagen eller lag om straff för smuggling gällande narkotika avser män.
- Kvinnor lagförs i högre utsträckning än män för bruk av narkotika.
- Män lagförs i högre utsträckning än kvinnor för innehav.
- 5 procent av kvinnorna och 10 procent av männen som lagförs för narkotikabrott döms till fängelse.

En fördubbling av antalet lagförda män

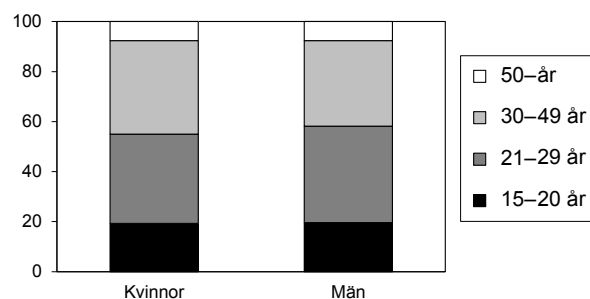
Antalet lagföringsbeslut mot män för narkotikabrott har ökat från knappt 11 500 till drygt 24 400 under den senaste tioårsperioden, det motsvarar en ökning på 112 procent. Antalet lagföringsbeslut mot kvinnor för narkotikabrott har ökat med 97 procent under motsvarande period, från 1 950 till 3 850 beslut. Majoriteten av samtliga lagförda personer för narkotikabrott är således män. Andelen lagföringsbeslut mot kvinnor för narkotikabrott har för den senaste tioårsperioden legat oförändrat på 14 procent. Detta kan jämföras med att andelen kvinnor bland samtliga lagföringar under denna period har legat på omkring 16–18 procent.

Figur 19. Antal lagföringsbeslut avseende narkotikabrott efter kön per 100 000 av medelfolkmängden, 2000 och 2009 (se tabell 3).

Små skillnader i åldersfördelning

Det är små skillnader mellan könen när det gäller ålder vid lagföringstillfället. En något större andel av kvinnor i åldern 40–49 år, jämfört med andelen män inom samma åldersgrupp, lagfördes för narkotikabrott 2009. Andelen lagförda kvinnor i denna åldersgrupp var 19 procent, medan andelen män i samma åldersgrupp var 15 procent. Antalsmässigt var kvinnorna betydligt färre. Av samtliga, drygt 4 350 lagföringsbeslut, i åldern 40–49 år, som lagfördes för narkotikabrott 2009, var knappt 720 kvinnor. På samma sätt är det en något större andel män i åldersgruppen 25–29 år som, jämfört med andelen kvinnor i denna åldersgrupp, lagfördes för narkotikabrott 2009, 18 procent av männen jämfört med 15 procent av kvinnorna.

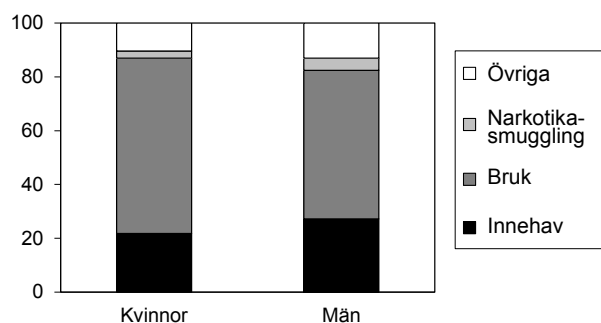
Figur 20. Andel lagföringsbeslut (godkänt strafföreläggande och domslut) avseende narkotikabrott efter kön och ålder, 2009 (se tabell 3, 4 och 5).

Även för tio år sedan var åldersfördelningen hos män och kvinnor som lagförts för narkotikabrott förhållandevis likartad. Sedan 2000 har andelen

män i åldern 30–39 år minskat med nio procentenheter, från 28 procent till 19 procent. En lika stor andelsminskning kan även noteras för kvinnor inom samma åldersgrupp där andelen har sjunkit med tio procentenheter, från 29 till 19 procent mellan 2000 och 2009. Den största andelsmässiga ökningen av lagföringar har för både kvinnor och män skett i den äldsta åldersklassen 50 år och äldre, där andelen har ökat från 3 procent (kvinnor) respektive 4 procent (män) år 2000 till 8 procent för båda könen år 2009.

Kvinnor lagförs oftare för bruk, män för innehav

Bruk är den vanligaste typen av gärning i lagföringsbeslut för narkotikabrott avseende såväl kvinnor som män. Bland lagföringsbesluten avseende kvinnor är andelen lagförda för bruk dock något högre än motsvarande andel bland män. Cirka 65 procent av samtliga lagföringar för narkotikabrott mot kvinnor 2009 avsåg enbart bruk av narkotika. Motsvarande andel lagföringar mot män var 55 procent. Andelen lagföringar för enbart innehav av narkotika var däremot större bland män (27 procent) än bland kvinnor (22 procent). Samma förhållande gäller för övriga gärningar (bland annat framställning, medhjälp och överlåtelse) där andelen lagföringar mot män (13 procent) år 2009 var större än andelen sådana lagföringar mot kvinnor (10 procent). Fem procent av lagföringarna mot män och tre procent av lagföringarna mot kvinnor avsåg brott mot lag om straff för smuggling avseende narkotika som huvudbrott.

Figur 21. Andel lagföringsbeslut (godkänt straffreläggande och domslut) avseende narkotikabrott efter kön och gärning, 2009 (se tabell 12, 13 och 14).

Under hela den senaste tioårsperioden har bruk och innehav varit de vanligaste gärningarna i lagföringar för narkotikabrott mot män och kvinnor. Både bland männen och bland kvinnorna har andelen lagföringar för bruk ökat sedan 2000. Andelen lagföringar för bruk av narkotika har dock varit högre bland kvinnor än bland män under hela tioårsperioden. För gärningen innehav gäller det motsatta, det vill säga andelen lagföringar har sjunkit både bland män och bland kvinnor och är något högre bland männen än bland kvinnorna.

Tabell F. Andel lagföringsbeslut (godkänt straffreläggande eller domslut) rörande narkotikabrott efter gärningarna bruk respektive innehav samt kön, 2000, 2006 och 2009 (se tabell 12).

Kön	Andel (%) bruk		
	2000	2006	2009
Kvinnor	48	61	65
Män	38	52	55

Kön	Andel (%) innehav		
	2000	2006	2009
Kvinnor	27	25	22
Män	31	29	27

Skillnader i typ av gärning mellan könen återspeglas i brottens svårhetsgrad. Bruk bedömdes som ringa narkotikabrott i 81 procent av lagföringarna år 2009. Cirka 73 procent av lagföringarna rörande narkotikabrott mot kvinnorna avsåg ringa brott under 2009, motsvarande andel bland männen var 67 procent. Vid jämförelser av strukturen i narkotikabrottsligheten mellan män och kvinnor är det viktigt att komma ihåg att antalet lagföringsbeslut mot kvinnor avseende narkotikabrott är betydligt lägre (drygt 3 850 lagföringar) än antalet beslut mot män (drygt 24 400 lagföringsbeslut).

Även sett över den senaste tioårsperioden är ringa narkotikabrott¹ den vanligaste typen av gärning i lagföringsbeslut mot både män och kvinnor för narkotikabrott. Liksom för bruk har andelen lagföringar mot kvinnor avseende ringa narkotikabrott under hela tioårsperioden varit högre än männens. För narkotikabrott av normalgraden och för grova narkotikabrott är

¹ Avser endast personer som godkänt straffreläggande eller dömts i tingsrätt då kön inte går att urskilja för åtalsunderlåtelse.

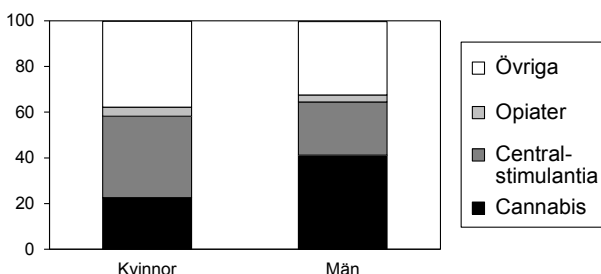
förhållande det motsatta under perioden. Andelen grova narkotikabrott i lagföringarna var 2 procent för män och 1 procent för kvinnor år 2009.

Tabell G. Andel lagföringsbeslut (godkänt strafföreläggande och domslut) avseende narkotikabrott gällande ringa narkotikabrott, efter kön, 2000, 2006 och 2009 (se tabell 12,13 och 14).

Kön	Andel (%) ringa brott		
	2000	2006	2009
Kvinnor	82	76	73
Män	79	67	67

Cannabis vanligare bland män, amfetamin bland kvinnor

Cannabis är vanligare bland män än bland kvinnor i narkotikalagföringarna. Bland de män som 2009 lagfördes för narkotikabrott utgjorde cannabis 41 procent av preparaten, medan andelen cannabis bland kvinnor var 23 procent. Bland kvinnor förekommer i stället amfetamin oftare. För 33 procent av de kvinnor som lagfördes för narkotikabrott var preparatet amfetamin. Bland männen utgjorde amfetamin cirka 17 procent av preparaten. Kokain är något vanligare bland män (cirka 4 procent) än bland kvinnor (cirka 2 procent) i narkotikalagföringarna. Lagföringar gällande kokain är dock till antalet få, särskilt för kvinnor (55 lagföringar). När det gäller resterande preparat är andelarna i stort sett lika för män och kvinnor.

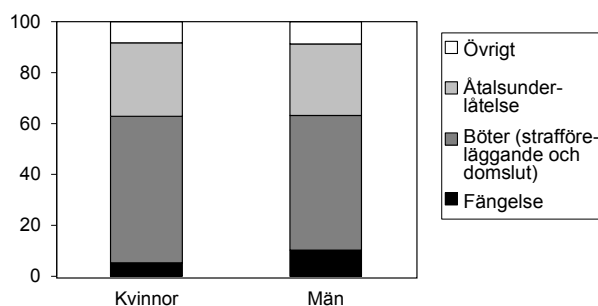
Figur 22. Andel lagföringsbeslut (godkänt strafföreläggande och domslut) avseende narkotikabrott, efter kön och preparat, 2009 (se tabell 22, 23 och 24).

Mindre andel fängelsedömda bland kvinnor

Böter (antingen genom dom eller strafföreläggande) är fortfarande den vanligaste påföljden för både män och kvinnor, men förekommer något oftare bland lagföringar mot kvinnor (58 procent) än bland lagföringar mot män (53 procent). Hälften av de kvinnor som fick påföljden böter fick detta genom strafföreläggande (cirka 800 lagföringsbeslut) och den andra delen dömdes till att betala böter genom domstolsbeslut (830 lagföringar). För männen var andelen som godkände ett utfärdat strafföreläggande lite högre än för kvinnorna, knappt 56 procent (drygt 4 900 män). Andelen som dömdes till böter i domstol var lite lägre bland männen, 44 procent (knappt 3 900 män).

För åtalsunderlåtelse är andelen lagförda bland män 28 procent och bland kvinnor 29 procent. Skillnader mellan könen avseende påföljder är tydligast när det gäller fängelsestraffen². Av de kvinnor som lagfördes för narkotikabrott 2009 dömdes 5 procent (150 domslut) till fängelse, medan motsvarande siffra för männen var knappt 10 procent (drygt 1 700 domslut).

En uppenbar anledning till skillnader i påföljder mellan män och kvinnor är att de lagförs för olika typer av narkotikabrott. Andelen personer lagförda för bruk av narkotika är exempelvis större bland kvinnor än bland män (se föregående stycke)³.

Figur 23. Andel lagföringsbeslut avseende narkotikabrott som huvudbrott efter huvudpåföljd och kön, år 2009 (se tabell 10 och 11).

² Avser enbart de lagföringar där narkotikabrottet var huvudbrott.

³ Siffrorna för påföljder grundar sig enbart på de brott där narkotikabrottet är huvudbrott. Se utförligare förklaring i kapitlet "Statistikens uppbyggnad, innehåll och tillförlitlighet" under rubrikerna "Huvudbrott" och "Huvudpåföljd".

Böter var även för tio år sedan den vanligaste påföljden bland lagföringar mot såväl män som kvinnor. Dessutom är böter både 2000 och 2009 vanligare bland kvinnor än bland män medan förhållandet avseende fängelse är det motsatta. Däremot är andelsnivåerna för påföljden böter lägre 2009 i jämförelse med år 2000 för både kvinnor och män. Kvinnor har minskat sin andel böter från 62 till 57 procent. För män har andelsnivån sjunkit från 54 till 53 procent. Sett i ett tioårsperspektiv har andelen meddelade åtalsunderlåtelse ökat för både kvinnor och män med 13 respektive 11 procentandelar från 16 till 29 procent för kvinnor och från 17 till 28 procent för män. För påföljden fängelse är andelsnivåerna lägre 2009 jämfört med 2000 både bland män och bland kvinnor. För män har andelen utdömda fängelsestraff sjunkit från 17 procent år 2000 till 10 procent 2009. För kvinnor var motsvarande siffror en minskning från 9 till 5 procent.

Skillnader i fängelsetidens längd mellan könen

Av de lagföringar som avsåg fängelse för narkotikabrott 2009 dömdes kvinnorna i genomsnitt till 17 månaders fängelse medan männen

Tabell H. Andel lagföringsbeslut avseende narkotikabrott som huvudbrott, efter påföljderna böter respektive fängelse och kön, 2000, 2006 och 2009 (se tabell 10 och 11).

Kön	Andel (%) böter*		
	2000	2006	2009
Kvinnor	62	61	57
Män	54	54	53

Kön	Andel (%) Fängelse		
	2000	2006	2009
Kvinnor	9	8	5
Män	17	15	10

* Avser böter genom dom eller godkänt strafföreläggande.

i genomsnitt dömdes till 21 månaders fängelse. Antalet fängelsedomar mot kvinnor 2009 var dock litet, knappt 160 domslut, medan antalet fängelsedomar mot män var drygt 1 750. Den genomsnittligt utdömda fängelsetiden har ökat från 17 månader 2000 till 20 månader 2009.

Tabell I. Genomsnittlig utdömd fängelsetid avseende narkotikabrott som huvudbrott, efter kön, 2000 – 2009 (se tabell 18,19 och 20).

Kön	Genomsnittlig fängelsetid i månader							
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2009
Samtliga	17	18	19	18	20	19	19	20
Kvinnor	15	12	14	15	18	17	17	17
Män*	-	-	-	-	20	20	19	21

* Uppgift om genomsnittlig fängelsetid för män saknas åren 2000–2003.

Tabellförteckning

List of tables

Tabell 1	Lagföringsbeslut där huvudbrottet är narkotikabrott, efter huvudpåföljd, åren 2000–2009	38
	Number of convictions where the drug offence was the principal offence, by principal sanction, 2000–2009	
Tabell 2	Samtliga lagföringsbeslut där narkotikabrott ingår, efter typ av gärning, åren 2000–2009	39
	Total number of convictions including a drug offence, by type of offence, 2000–2009	
Tabell 3	Samtliga lagföringsbeslut där narkotikabrott ingår, efter ålder och kön, åren 2000–2009	40
	Total number of convictions including a drug offence, by age and sex, 2000–2009	
Tabell 4	Samtliga lagföringsbeslut mot kvinnor där narkotikabrott ingår, efter ålder, åren 2000–2009	40
	Total number of convictions against women including a drug offence, by age, 2000–2009	
Tabell 5	Samtliga lagföringsbeslut mot män där narkotikabrott ingår, efter ålder, åren 2000–2009	41
	Total number of convictions against men including a drug offence, by age, 2000–2009	
Tabell 6	Domslut med påföljden fängelse där huvudbrottet är narkotikabrott, efter fängelsetidens längd i månader, åren 2000–2009	41
	Convictions with a prison sentence where the drug offence was the principal offence, by term of imprisonment in months, 2000–2009	
Tabell 7	Samtliga lagföringsbeslut där narkotikabrott ingår, efter län, åren 2000–2009.	42
	Total number of convictions including a drug offence, by county, 2000–2009	
Tabell 8	Unika narkotikapreparat i godkända strafförelägganden och domslut, 2006–2009	43
	Unique narcotic substances occurring in accepted prosecutor fines or court decisions, 2000–2009	
Tabell 9	Lagföringsbeslut där huvudbrottet är narkotikabrott, efter huvudpåföljd och ålder, år 2009	44
	Number of convictions where the drug offence was the principal offence, by principal sanction and age, year 2009	
Tabell 10	Lagföringsbeslut mot kvinnor där huvudbrottet är narkotikabrott, efter huvudpåföljd och ålder, år 2009	45
	Number of convictions against women where the drug offence was the principal offence, by principal sanction and age, year 2009	
Tabell 11	Lagföringsbeslut mot män där huvudbrottet är narkotikabrott, efter huvudpåföljd och ålder, år 2009	46
	Number of convictions against men where the drug offence was the principal offence, by principal sanction and age, year 2009	
Tabell 12	Samtliga godkända strafförelägganden och domslut där narkotikabrott ingår, efter ålder och typ av gärning, år 2009	47
	Total number of accepted prosecutor fines or court decisions including a drug offence, by age and type of offence, year 2009	

Tabell 13	Samtliga godkända strafförelägganden och domslut mot kvinnor där narkotikabrott ingår, efter ålder och typ av gärning, år 2009	48
	Total number of accepted prosecutor fines or court decisions against women including a drug offence, by age and type of offence, year 2009	
Tabell 14	Samtliga godkända strafförelägganden och domslut mot män där narkotikabrott ingår, efter ålder och typ av gärning, år 2009.....	49
	Total number of accepted prosecutor fines or court decisions against men including a drug offence, by age and type of offence, year 2009	
Tabell 15	Domslut där huvudbrottet är narkotikabrott, efter typ av gärning och huvudpåföljd, år 2009.....	50
	Number of convictions where the drug offence was the principal offence, by type of offence and principal sanction, year 2009	
Tabell 16	Domslut mot kvinnor där huvudbrottet är narkotikabrott, efter typ av gärning och huvudpåföljd, år 2009	51
	Number of convictions against women where the drug offence was the principal offence, by type of offence and principal sanction, year 2009	
Tabell 17	Domslut mot män där huvudbrottet är narkotikabrott, efter typ av gärning och huvudpåföljd, år 2009	52
	Number of convictions against men where the drug offence was the principal offence, by type of offence and principal sanction, year 2009	
Tabell 18	Domslut med påföljden fängelse där huvudbrottet är narkotikabrott, efter ålder och fängelse tidens längd i månader, år 2009.....	53
	Number of convictions with a prison sentence where the drug offence was the principal offence, by age and term of imprisonment in months, year 2009	
Tabell 19	Domslut med påföljden fängelse mot kvinnor där huvudbrottet är narkotikabrott, efter ålder och fängelse tidens längd i månader, år 2009.....	53
	Number of convictions with a prison sentence against women where the drug offence was the principal offence, by age and term of imprisonment in months, year 2009	
Tabell 20	Domslut med påföljd fängelse mot män där huvudbrottet är narkotikabrott, efter ålder och fängelse tidens längd i månader, år 2009	54
	Number of convictions with a prison sentence against men where the drug offence was the principal offence, by age and term of imprisonment in months, year 2009	
Tabell 21	Samtliga godkända strafförelägganden och domslut där narkotikabrott ingår, efter typ av preparat och ålder, år 2009.....	54
	Total number of accepted prosecutor fines or court decisions including a drug offence, by substance and age, year 2009	
Tabell 22	Samtliga godkända strafförelägganden och domslut mot kvinnor där narkotikabrott ingår, efter typ av preparat och ålder, år 2009	55
	Total number of accepted prosecutor fines or court decisions against women including a drug offence, by substance and age, year 2009	
Tabell 23	Samtliga godkända strafförelägganden och domslut mot män där narkotikabrott ingår, efter typ av preparat och ålder, år 2009	56
	Total number of accepted prosecutor fines or court decisions including a drug offence, by substance and county, year 2009	
Tabell 24	Unika narkotikapreparat i godkända strafförelägganden och domslut efter region, år 2009.....	57
	Unique narcotic substances occurring in accepted prosecutor fines or court decisions, by county, year 2009	

Tabell 25	Samtliga godkända strafförelägganden och domslut där narkotikabrott ingår, efter preparat och preparatets vikt eller mängd, år 2009	56
	Total number of accepted prosecutor fines or court decisions including a drug offence, by substance and quantity, year 2009	

Teckenförklaring till tabellerna

Explanation of symbols in the tables

–	Noll	Nil
0	Mindre än 0,5 av enheten	Less than half of unit
..	Ingen uppgift tillgänglig	Not available
.	Ingen adekvat uppgift finns	Not applicable

Tabeller

Tables

Tabell 1

Lagföringsbeslut där huvudbrottet är narkotikabrott, efter huvudpåföljd, åren 2000–2009¹

Number of convictions where the drug offence was the principal offence, by principal sanction, 2000–2009

Påföljd	År							
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2009
Samtliga domslut, strafförelägganden och åtalsunderlåtelse	8 088	8 988	10 629	11 115	11 497	12 470	14 474	19 487
Domslut	4 086	4 529	5 028	5 478	5 626	5 841	6 392	8 281
Fängelse	1 424	1 609	1 800	2 001	2 029	1 975	1 959	1 854
Sluten ungdomsvård	1	5	4	1	2	8	-	-
Rättspsykiatrisk vård	9	8	14	17	13	9	12	2
därav med utskrivningsprövning	4	3	6	9	7	6	5	-
Skyddstillsyn	530	608	682	687	674	664	768	979
därav med fängelse	28	36	41	37	21	23	19	30
med kontraktsvård	62	84	88	109	108	117	146	132
med samhällstjänst	61	81	94	90	80	100	110	175
Villkorlig dom	168	190	204	159	168	171	176	289
därav med samhällstjänst	77	98	118	94	93	98	110	192
Överlämnande till vård inom socialtjänsten	73	94	103	96	104	107	86	- ²
därav med ungdomstjänst	10	14	10	14	15	9	9	- ²
Ungdomsvård	..	..	..	..	..	..	..	107
Ungdomstjänst	..	..	..	..	..	..	..	44
Överlämnande till vård enligt LVM	2	2	1	2	1	5	6	2
Böter	1 677	1 823	1 988	2 293	2 399	2 685	3 102	4 742
34 kap. 1 § 1 p. BrB tillämpad	200	189	232	221	236	217	283	257
därav avseende fängelse	52	50	75	63	53	57	92	49
avseende sluten ungdomsvård	-	1	-	-	1	1	-	1
avseende skyddstillsyn	146	134	152	155	179	154	185	203
avseende villkorlig dom	2	4	5	2	3	5	6	4
Övrigt	2	1	-	1	-	-	-	4
Strafförelägganden	3 210	3 107	3 766	3 591	3 762	4 313	4 876	5 701
därav med villkorlig dom	1	1	-	-	1	1	1	2
Åtalsunderlåtelse	1 512	1 352	1 835	2 046	2 109	2 316	3 206	5 505

¹ Ingen redovisning finns för åren 2007 och 2008 eftersom narkotikastatistiken från och med år 2006 publiceras vart tredje år. Siffrorna för 2009 gäller därför enbart lagföringsbeslut fattade under 2009

² Påföljden ersattes 2007 av ungdomsvård och ungdomstjänst.

Tabell 2

Samtliga lagföringsbeslut där narkotikabrott ingår¹, efter typ av gärning, åren 2000–2009²

Total number of convictions including a drug offence, by type of offence, 2000–2009

Typ av gärning ³	År							
	2000 ⁴	2001	2002 ⁵	2003	2004	2005	2006	2009
Samtliga domslut, strafförelägganden och åtalsunderlåtelse	13 435	14 138	16 103	17 151	17 670	19 170	22 064	28 250⁷
därav ringa brott, antal	10 813	11 127	12 596	13 429	13 645	13 774	16 002	21 216
ringa brott, andel (%)	82	79	79	79	78	73	74	75
normalt brott, antal	2 075	2 548	2 974	3 131	3 336	4 490	5 248	6 472
grovt brott, antal	328	367	440	452	485	435	434	456
Domslut och strafförelägganden	11 326	12 320	13 891	14 491	14 774	15 877	17 619	21 253
därav ringa brott, antal	8 962	9 541	10 768	11 252	11 249	10 952	12 065	14 446
ringa brott, andel (%)	79	77	78	78	76	69	68	68
Bruk	4 460	4 898	5 303	5 816	6 525	7 716	9 397	12 034
därav ringa brott	4 441	4 832	5 242	5 773	6 293	6 589	7 834	9 711
Innehav	3 626	3 771	4 195	4 590	4 531	4 837	5 021	5 619
därav ringa brott	2 609	2 715	3 016	3 351	3 166	2 931	3 005	3 302
Innehav, bruk	1 291	1 357	1 544	1 641	1 580	1 522	1 291	1 174
därav ringa brott	1 089	1 076	1 241	1 366	1 352	1 074	846	727
Överlåtelse, överlåtelse och innehav	685	749	917	963	948	842	965	1 110
därav ringa brott	34	36	38	38	53	36	32	36
Innehav, bruk och överlåtelse	141	161	143	148	109	102	102	79
därav ringa brott	27	25	14	29	9	10	12	18
Framställning	15	10	7	6	18	25	17	59
därav ringa brott	6	6	2	2	5	5	7	13
Narkotikasmuggling	770	968	1 495	982	657	556	509	908
därav ringa brott	697	766	1 181	669	343	277	305	584
Övriga brott och kombinationer	338	406	287	345	406	277	317	269
därav ringa brott	59	85	34	22	28	30	24	32
Åtalsunderlåtelse⁶	1 890	1 722	2 118	2 522	2 692	2 941	4 065	6 893
därav ringa brott	1 851	1 586	1 828	2 177	2 396	2 822	3 937	6 770
ringa brott, andel (%)	98	92	86	86	89	96	97	98
Bortfall ⁸	219	96	94	138	204	352	380	104

¹ Som ensamt brott eller som en del av flera brottsrubriceringar.² Ingen redovisning finns för åren 2007 och 2008 eftersom narkotikastatistiken från och med år 2006 publiceras vart tredje år. Siffrorna för 2009 gäller därför enbart lagföringsbeslut fattade under 2009.³ Om flera narkotikabrott förekommer i samma lagföringsbeslut redovisas brottet med den strängaste straffskalan.⁴ Siffror för 2000 är korrigerade.⁵ Siffror för år 2002 gällande åtalsunderlåtelse är korrigerade.⁶ Avser enbart brott mot narkotikastrafflagen (NSL 1968:64) åren 1993–2000.⁷ Två lagföringar där redovisning saknas om ringa, normal eller grov.⁸ Domslut och strafförelägganden som ej har blivit inkodade på grund av att gärningen ej redovisats i domen eller att domen inte kommit in i tid till Brå för att hinna kodas.

Tabell 3

Samtliga lagföringsbeslut där narkotikabrott ingår¹, efter ålder och kön, åren 2000–2009²

Total number of convictions including a drug offence, by age and sex, 2000–2009

Ålder vid beslutet	År							
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2009
Samtliga lagföringsbeslut	13 435 ³	14 138 ³	16 103 ³	17 151	17 670 ³	19 170	22 064	28 250 ³
därav kvinnor, antal	1 944	1 997	2 318	2 428	2 536	2 840	3 258	3 835
kvinnor, andel (%)	14	14	14	14	14	15	15	14
män, antal	11 491	12 141	13 785	14 723	15 134	16 330	18 806	24 415
män, andel (%)	86	86	86	86	86	85	85	86
15–17	640	747	769	723	776	832	795	1 416
18–20	1 627	1 907	2 060	2 131	2 192	2 624	2 935	4 112
21–24	2 380	2 695	3 100	3 317	3 385	3 744	4 244	5 734
25–29	2 098	2 093	2 567	2 786	2 955	3 146	3 718	5 064
30–39	3 780	3 626	4 092	4 251	4 111	4 065	4 778	5 419
40–49	2 411	2 511	2 785	3 104	3 278	3 529	4 054	4 352
50–	497	559	729	839	972	1 230	1 540	2 152

¹ Som ensamt brott eller som en av flera brottsrubriceringar.² Ingen redovisning finns för åren 2007 och 2008 eftersom narkotikastatistiken från och med år 2006 publiceras vart tredje år.

Siffrorna för 2009 gäller därför enbart lagföringsbeslut fattade under 2009.

³ Inkluderar även personer där ålder är okänd.

Tabell 4

Samtliga lagföringsbeslut mot kvinnor där narkotikabrott ingår¹, efter ålder, åren 2000–2009²

Total number of convictions against women including a drug offence, by age, 2000–2009

Ålder vid beslutet	År							
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2009
Samtliga lagföringsbeslut	1 944	1 997	2 318	2 428	2 536 ³	2 840	3 258	3 835 ³
15–17	120	145	159	139	149	186	128	202
18–20	247	294	306	339	326	408	427	540
21–24	320	318	424	405	452	519	613	795
25–29	287	261	314	320	374	384	526	571
30–39	556	545	601	652	612	594	688	717
40–49	349	382	424	479	516	583	666	717
50–	65	52	90	94	106	166	210	293

¹ Som ensamt brott eller som en av flera brottsrubriceringar.² Ingen redovisning finns för åren 2007 och 2008 eftersom narkotikastatistiken från och med år 2006 publiceras vart tredje år.

Siffrorna för 2009 gäller därför enbart lagföringsbeslut fattade under 2009.

³ Inkluderar även personer där ålder är okänd.

Tabell 5

Samtliga lagföringsbeslut mot män där narkotikabrott ingår¹, efter ålder, åren 2000–2009²

Total number of convictions against men including a drug offence, by age, 2000–2009

Ålder vid beslutet	År							
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2009
Samtliga lagföringsbeslut	11 491³	12 141	13 785³	14 723	15 134	16 330	18 806	24 415
15–17	520	602	610	584	627	646	667	1 214
18–20	1 380	1 613	1 754	1 792	1 866	2 216	2 508	3 572
21–24	2 060	2 377	2 676	2 912	2 933	3 225	3 631	4 939
25–29	1 811	1 832	2 253	2 466	2 581	2 762	3 192	4 493
30–39	3 224	3 081	3 491	3 599	3 499	3 471	4 090	4 702
40–49	2 062	2 129	2 361	2 625	2 762	2 946	3 388	3 635
50–	432	507	639	745	866	1 064	1 330	1 859

¹ Som ensamt brott eller som en av flera brottsrubriceringar.² Ingen redovisning finns för åren 2007 och 2008 eftersom narkotikastatistiken från och med år 2006 publiceras vart tredje år. Siffrorna för 2009 gäller därför enbart lagföringsbeslut fattade under 2009.³ Inkluderar även personer där ålder är okänd.

Tabell 6

Domslut med påföljden fängelse där huvudbrottet är narkotikabrott, efter fängelsetidens längd i månader, åren 2000–2009¹

Convictions with a prison sentence where the drug offence was the principal offence, by term of imprisonment in months, 2000–2009

Fängelsetidens längd ²	År ³							
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2009
Samtliga domslut med påföljd fängelse	1 452	1 645	1 841	1 990	2 002	1 889	1 886	1 814
högst 2 månader	242	273	290	354	326	342	359	366
mer än 2, högst 6 månader	487	494	572	636	617	574	582	478
mer än 6, högst 12 månader	259	340	369	369	380	379	358	341
mer än 12, högst 24 månader	167	189	210	218	232	199	194	227
mer än 24 månader	297	349	400	413	447	395	393	402

¹ Ingen redovisning finns för åren 2007 och 2008 eftersom narkotikastatistiken från och med år 2006 publiceras vart tredje år. Siffrorna för 2009 gäller därför enbart lagföringsbeslut fattade under 2009.² Fängelse inkl. skyddstillsyn med anstaltsbehandling resp. fängelse.³ Summeringen för åren 2000–2006 är korrigerad.

Tabell 7

Samtliga lagföringsbeslut där narkotikabrott ingår¹, efter län, åren 2000–2009²

Total number of convictions including a drug offence, by county, 2000–2009

Region	År							
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2009
Hela landet	13 435	14 138	16 103	17 151	17 670	19 170	22 064	28 250
därav storstadslänen ³ , antal	7 953	8 626	9 931	10 556	10 787	11 350	12 975	16 740
storstadslänen ³ , andel (%)	59	61	62	62 ⁴	61	59	59	59
Län								
Stockholms län	3 246	3 214	4 037	4 671	4 631	4 906	5 514	7 493
Uppsala län	453	408	475	575	593	769	831	1 052
Södermanlands län	507	433	474	470	406	571	578	662
Östergötlands län	732	738	811	781	831	892	1 030	1 181
Jönköpings län	295	276	332	379	506	399	361	701
Kronobergs län	156	191	167	183	167	208	328	326
Kalmar län	344	316	353	303	301	323	369	338
Gotlands län	61	75	91	94	75	102	150	163
Blekinge län	195	249	216	242	215	226	306	308
Skåne län	2 471	2 867	3 038	2 766	3 088	3 280	3 901	4 812
Hallands län	318	259	281	358	359	332	472	646
Västra Götalands län	2 236	2 545	2 856	3 119	3 068	3 164	3 560	4 435
Värmlands län	447	409	452	366	412	459	590	877
Örebro län	363	478	570	615	723	880	1 004	1 008
Västmanlands län	279	243	329	439	593	665	637	962
Dalarnas län	189	233	260	289	292	328	400	570
Gävleborgs län	418	482	551	514	430	482	580	549
Västernorrlands län	299	209	196	226	188	279	537	598
Jämtlands län	76	87	149	142	147	177	105	261
Västerbottens län	185	256	289	350	299	350	346	534
Norrbottnens län	165	170	176	269	346	378	465	774

¹ Som ensamt brott eller som en av flera brottsrubriceringar.² Ingen redovisning finns för åren 2007 och 2008 eftersom narkotikastatistiken från och med år 2006 publiceras vart tredje år.

Siffrorna för 2009 gäller därför enbart lagföringsbeslut fattade under 2009.

³ Stockholms län, Västra Götalands län och Skåne län.⁴ Siffror för år 2003 avseende procentangivelse är korrigerade.

Tabell 8

Unika narkotikapreparat i godkända strafförelägganden och domslut, 2000–2009¹

Unique narcotic substances occurring in accepted prosecutor fines or court decisions, 2000–2009

Preparat ²	År								
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2009	
Samtliga preparat	17 061	19 152	21 484	22 566	22 670	24 189⁵	26 038	29 750	
Cannabis	6 111	6 432	7 369	7 619	7 940	8 773	9 402	12 456	
<i>Centralstimulantia</i>									
Amfetamin	5 352	5 791	6 397	6 742	7 149	7 635	8 524	7 981	
Kokain	401	466	650	761	1 047	1 031	1 242	1 649	
Khat	138	163	220	264	216	205	199	277	
Fenmetrazin	53	63	38	22	6	6	3	1	
MDEA/MDA	982	1 291	1 296	1 315	1 169	823	554	191	
Metylfenidat	1	4	3	11	4	3	16	87	
Övriga	82	189	179	3	7 ⁴	106	3	59	
<i>Opiater</i>									
Heroin	1 256	1 359	1 348	1 299	1 178	1 143	1 173	894	
Morfin/råmorfin	245	246	348	387	307	460	601	474	
Råopium	71	64	59	64	69	59	58	36	
Övriga	212	255	329	428	474	581	645	1 390	
<i>Hallucinogener</i>									
LSD	85	100	37	23	29	37	22	79	
Meskalin	1	2	1	2	1	-	1	1	
Övriga	56	113	144	91	42	42	47	140	
GHB ³	58	199	196	108	166	141	200	223	
Sömn- och rogivande medel och övriga preparat	1 891	2 194	2 805	3 307	2 758	3 084	3 208	3 683	
Preparat okänt	66	221	65	120	108	60	140	129	

¹ Ingen redovisning finns för åren 2007 och 2008 eftersom narkotikastatistiken från och med år 2006 publiceras vart tredje år. Siffrorna för 2009 gäller därför enbart lagföringsbeslut fattade under 2009.

² En lagföring kan innehålla mer än ett preparat.

³ GHB narkotikaklassades i februari år 2000.

⁴ Siffran för övriga centralstimulantia är korrigerad.

⁵ Samtliga siffror för år 2005 har korrigerats.

TABELLER

Tabell 9

Lagföringsbeslut där huvudbrottet är narkotikabrott, efter huvudpåföljd och ålder, år 2009

Number of convictions where the drug offence was the principal offence, by principal sanction and age, year 2009

Huvudpåföljd	Ålder vid tiden för åklagarbeslutet/föreläggandet/domen								Totalt ¹	Personer per rad
	15–17	18–20	21–24	25–29	30–39	40–49	50–59	60–		
Samtliga domslut, strafförelägganden och åtalsunderlåtelse	1 045	3 136	4 210	3 586	3 504	2 614	1 211	180	19 487	18 057
Domslut	272	978	1 625	1 568	1 716	1 356	651	115	8 281	8 095
Fängelse	-	63	245	353	472	442	224	55	1 854	1 815
Sluten ungdomsvård	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rättspsykiatrisk vård	-	-	-	2	-	-	-	-	2	2
därav med utskrivningsprövning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skyddstillsyn	2	128	182	186	220	174	80	8	980	979
därav med fängelse	-	7	3	6	6	7	1	-	30	30
med kontraktsvård	-	6	28	23	33	32	8	2	132	132
med samhällstjänst	1	24	48	40	36	18	8	-	175	175
Villkorlig dom	1	45	64	68	57	29	22	3	289	289
med samhällstjänst	-	30	45	46	37	22	11	1	192	192
Ungdomsvård	90	17	-	-	-	-	-	-	107	103
Ungdomstjänst	35	9	-	-	-	-	-	-	44	44
Overlämnande till vård enligt LVM	-	1	-	1	-	-	-	-	2	2
Böter	143	691	1 075	915	892	661	316	49	4 742	4 604
34 kap. 1 § 1 p. BrB tillämpad	-	24	58	42	74	50	9	-	257	253
därav avseende fängelse	-	4	6	10	16	11	2	-	49	49
avseende sluten ungdomsvård	-	1	-	-	-	-	-	-	1	1
avseende skyddstillsyn	-	18	52	32	55	39	7	-	203	199
avseende villkorlig dom	-	1	-	-	3	-	-	-	4	4
30 kap. 6 § BrB tillämpad	-	-	1	-	-	-	-	-	1	1
29 kap. 6 § BrB tillämpad	1	-	-	1	1	-	-	-	3	3
Strafförelägganden	375	1 404	1 435	976	753	460	267	30	5 701	5 472
därav villkorlig dom	-	1	-	-	-	-	1	-	2	2
Åtalsunderlåtelse	398	754	1 150	1 042	1 035	798	293	35	5 505	4 490
17 § LUL	300	30	-	-	-	-	-	-	330	316
9 § LUL	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20 kap. 7 § 1 st. 1 p. RB	1	25	33	21	23	14	5	2	124	117
20 kap. 7 § 1 st. 2 p. RB	-	-	-	-	-	1	-	-	1	1
20 kap. 7 § 1 st. 3 p. RB	96	698	1 115	1 012	1 007	780	285	31	5 024	4 031
20 kap. 7 § 1 st. 4 p. RB	-	-	1	1	4	-	1	1	8	8
20 kap. 7 § 2 st. RB	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1
20 kap. 7 § 1 st. RB	-	1	-	7	1	3	2	1	15	14
20 kap. 7 § RB (okänt st.)	-	-	1	1	-	-	-	-	2	2
Anledning okänd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

¹ Inklusive en person med okänd ålder.

Tabell 10

Lagföringsbeslut mot kvinnor där huvudbrottet är narkotikabrott, efter huvudpåföljd och ålder, år 2009

Number of convictions against women where the drug offence was the principal offence, by principal sanction and age, year 2009

Huvudpåföljd	Ålder vid tiden för åklagarbeslutet/föreläggandet/domen								Totalt ¹	Personer per rad
	15-17	18-20	21-24	25-29	30-39	40-49	50-59	60-		
Samtliga domslut, strafförelägganden och åtalsunderlåtelse	171	459	637	412	489	459	178	30	2 835	2 638
Domslut	25	158	264	188	225	241	91	21	1 213	1 189
Fängelse	-	9	14	18	27	52	21	9	150	150
Sluten ungdomsvård	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rättspsykiatrisk vård	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
därav med utskrivningsprövning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skyddstillsyn	-	17	32	23	27	32	17	2	150	150
därav med fängelse	-	1	1	-	1	2	-	-	5	5
med kontraktsvård	-	3	7	5	7	5	3	-	30	30
med samhällstjänst	-	3	5	1	2	2	2	-	15	15
Villkorlig dom	-	3	9	9	6	4	5	1	37	37
med samhällstjänst	-	2	5	6	2	3	2	-	20	20
Ungdomsvård	5	-	-	-	-	-	-	-	5	5
Ungdomstjänst	2	1	-	-	-	-	-	-	3	3
Övertämmande till vård enligt LVM	-	1	-	-	-	-	-	-	1	1
Böter	17	125	199	132	155	144	47	9	828	805
34 kap. 1 § 1 p. BrB tillämpad	-	2	9	6	10	9	1	-	37	36
därav avseende fängelse	-	1	-	-	2	-	-	-	3	3
avseende sluten ungdomsvård	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
avseende skyddstillsyn	-	1	9	6	8	9	1	-	34	33
avseende villkorlig dom	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30 kap. 6 § BrB tillämpad	-	-	1	-	-	-	-	-	1	1
29 kap. 6 § BrB tillämpad	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Strafförelägganden	67	200	198	94	105	90	45	3	802	773
därav villkorlig dom	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Åtalsunderlåtelse	79	101	175	130	159	128	42	6	820	676
17 § LUL	73	5	-	-	-	-	-	-	78	74
9 § LUL	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20 kap. 7 § 1 st. 1 p. RB	1	4	5	6	6	2	-	2	26	25
20 kap. 7 § 1 st. 2 p. RB	-	-	-	-	-	1	-	-	1	1
20 kap. 7 § 1 st. 3 p. RB	5	92	170	124	153	125	42	4	715	576
20 kap. 7 § 1 st. 4 p. RB	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20 kap. 7 § 2 st. RB	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20 kap. 7 § 1 st. RB	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20 kap. 7 § RB (okänt st.)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Anledning okänd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

¹ Inklusive en person med okänd ålder.

TABELLER

Tabell 11

Lagföringsbeslut mot män där huvudbrottet är narkotikabrott, efter huvudpåföljd och ålder, år 2009

Number of convictions against men where the drug offence was the principal offence, by principal sanction and age, year 2009

Huvudpåföljd	Ålder vid tiden för åklagarbeslutet/föreläggandet/domen								Totalt	Personer per rad
	15–17	18–20	21–24	25–29	30–39	40–49	50–59	60–		
Samtliga domslut, strafförelägganden och åtalsunderlåtelse	874	2 677	3 573	3 174	3 015	2 155	1 033	150	16 652	15 419
Domslut	247	820	1 361	1 380	1 491	1 115	560	94	7 068	6 906
Fängelse	-	54	231	335	445	390	203	46	1 704	1 665
Sluten ungdomsvård	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rättspsykiatrisk vård	-	-	-	2	-	-	-	-	2	2
därav med utskrivningsprövning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skyddstillsyn	2	111	150	163	193	142	63	6	830	829
därav med fängelse	-	6	2	6	5	5	1	-	25	25
med kontraktsvård	-	3	21	18	26	27	5	2	102	102
med samhällstjänst	1	21	43	39	34	16	6	-	160	160
Villkorlig dom	1	42	55	59	51	25	17	2	252	252
med samhällstjänst	-	28	40	40	35	19	9	1	172	172
Ungdomsvård	85	17	-	-	-	-	-	-	102	98
Ungdomstjänst	33	8	-	-	-	-	-	-	41	41
Överlämnande till vård enligt LVM	-	-	-	1	-	-	-	-	1	1
Böter	126	566	876	783	737	517	269	40	3 914	3 799
34 kap. 1 § 1 p. BrB tillämpad	-	22	49	36	64	41	8	-	220	217
därav avseende fängelse	-	3	6	10	14	11	2	-	46	46
avseende sluten ungdomsvård	-	1	-	-	-	-	-	-	1	1
avseende skyddstillsyn	-	17	43	26	47	30	6	-	169	166
avseende villkorlig dom	-	1	-	-	3	-	-	-	4	4
30 kap. 6 § BrB tillämpad	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29 kap. 6 § BrB tillämpad	-	-	-	1	1	-	-	-	2	2
Strafförelägganden	308	1 204	1 237	882	648	370	222	27	4 899	4 699
därav villkorlig dom	-	1	-	-	-	-	1	-	2	2
Åtalsunderlåtelse	319	653	975	912	876	670	251	29	4 685	3 814
17 § LUL	227	25	-	-	-	-	-	-	252	242
9 § LUL	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20 kap. 7 § 1 st. 1 p. RB	-	21	28	15	17	12	5	-	98	92
20 kap. 7 § 1 st. 2 p. RB	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20 kap. 7 § 1 st. 3 p. RB	91	606	945	888	854	655	243	27	4 309	3 455
20 kap. 7 § 1 st. 4 p. RB	-	-	1	1	4	-	1	1	8	8
20 kap. 7 § 2 st. RB	1	-	-	-	-	-	-	-	1	1
20 kap. 7 § 1 st. RB	-	-	1	1	-	-	-	-	2	2
20 kap. 7 § RB (okänt st.)	-	1	-	7	1	3	2	1	15	14
Anledning okänd	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Tabell 12

Samtliga godkända strafförelägganden och domslut där narkotikabrott ingår¹, efter ålder och typ av gärning, år 2009

Total number of accepted prosecutor fines or court decisions including a drug offence, by age and type of offence, year 2009

Typ av gärning	Ålder vid tiden för åklagarbeslutet/domen								Totalt ²
	15–17	18–20	21–24	25–29	30–39	40–49	50–59	60–	
Samtliga brottstyper³	988	3 267	4 389	3 763	4 041	3 149	1 458	197	21 253²
Ringa narkotikabrott (NSL 2 §)	761	2 529	3 081	2 402	2 377	1 772	831	109	13 862
Innehav	124	452	657	633	574	518	289	55	3 302
Bruk	587	1 950	2 239	1 620	1 641	1 128	498	48	9 711
Överlåtelse	7	6	1	2	4	2	1	1	24
Framställning	-	1	4	2	3	2	1	-	13
Medhjälp, transport m.m.	-	2	-	-	-	2	-	-	4
Innehav och bruk	38	103	158	136	142	110	35	5	727
Innehav och överlåtelse	1	6	11	2	5	4	6	-	35
Innehav, bruk och överlåtelse	1	4	7	2	2	1	1	-	18
Övriga kombinationer	3	5	4	5	6	5	-	-	28
Narkotikabrott (NSL 1 §)	209	599	1 053	1 110	1 337	1 194	541	67	6 110
Innehav	25	138	341	424	584	486	226	39	2 263
Bruk	140	308	426	401	437	418	184	9	2 323
Överlåtelse	8	21	28	15	19	26	14	1	132
Framställning	-	2	8	5	9	12	4	-	40
Medhjälp, transport m.m.	-	5	6	8	7	4	1	-	31
Innehav och bruk	16	30	84	91	112	79	27	5	444
Innehav och överlåtelse	17	79	120	129	123	144	68	11	691
Innehav, bruk och överlåtelse	3	7	6	12	16	8	3	1	56
Övriga kombinationer	-	9	34	25	30	17	14	1	130
Grovt Narkotikabrott (NSL 3 §)	2	14	34	62	118	90	42	10	372
Innehav	-	3	5	7	21	13	2	3	54
Bruk	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Överlåtelse	-	1	2	4	12	6	2	-	27
Framställning	-	1	-	2	-	2	1	-	6
Medhjälp, transport m.m.	1	1	3	6	14	12	5	1	43
Innehav och bruk	-	-	-	-	-	2	1	-	3
Innehav och överlåtelse	-	6	22	41	56	45	26	5	201
Innehav, bruk och överlåtelse	-	-	-	1	2	1	1	-	5
Övriga kombinationer	1	2	2	1	13	9	4	1	33
Ringa narkotikasmuggling (SML 6 §)	11	86	151	122	128	54	28	3	584 ²
Narkotikasmuggling (SML 6 §)	5	36	63	45	53	24	11	3	240
Grov narkotikasmuggling (SML 6 §)	-	3	6	22	28	15	5	5	84
Övriga brott mot NSL och SML	-	-	1	-	-	-	-	-	1

¹ Som ensamt brott eller som en del av flera brottsrubriceringar.² Inklusivt en person med okänd ålder.³ Om flera narkotikabrott förekommer i samma lagföringsbeslut redovisas brottet med den strängaste straffskalan.

NSL= Narkotikastrafflagen

SML= lag om straff för smuggling

Tabell 13

Samtliga godkända strafförelägganden och domslut mot kvinnor där narkotikabrott ingår¹, efter ålder och typ av gärning, år 2009

Total number of accepted prosecutor fines or court decisions against women including a drug offence, by age and type of offence, year 2009

Typ av gärning	Ålder vid tiden för åklagarbeslutet/domen								Totalt ²
	15–17	18–20	21–24	25–29	30–39	40–49	50–59	60–	
Samtliga brottstyper³	118	432	594	410	519	530	204	26	2 833²
Ringa narkotikabrott (NSL 2 §)	106	356	462	291	349	332	119	12	2 027
Innehav	10	53	73	65	56	71	42	6	376
Bruk	89	290	365	217	275	243	73	4	1 556
Överlåtelse	-	3	-	-	-	2	1	-	6
Framställning	-	-	1	-	-	-	1	-	2
Medhjälp, transport m.m.	-	1	-	-	-	1	-	-	2
Innehav och bruk	6	8	21	8	17	15	2	2	79
Innehav och överlåtelse	-	1	-	1	1	-	-	-	3
Innehav, bruk och överlåtelse	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Övriga kombinationer	1	-	1	-	-	-	-	-	2
Narkotikabrott (NSL 1 §)	11	60	111	106	151	176	76	9	700
Innehav	1	13	29	34	64	68	24	4	237
Bruk	9	31	45	47	56	71	31	1	291
Överlåtelse	-	-	2	2	-	3	3	1	11
Framställning	-	-	2	1	1	1	1	-	6
Medhjälp, transport m.m.	-	3	2	2	3	1	1	-	12
Innehav och bruk	-	1	14	7	15	12	3	-	52
Innehav och överlåtelse	1	11	10	13	10	16	11	2	74
Innehav, bruk och överlåtelse	-	1	2	-	1	3	-	-	7
Övriga kombinationer	-	-	5	-	1	1	2	1	10
Grovt Narkotikabrott (NSL 3 §)	-	3	3	1	3	13	4	2	29
Innehav	-	1	-	-	1	-	-	1	3
Bruk	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Överlåtelse	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Framställning	-	-	-	1	-	1	-	-	2
Medhjälp, transport m.m.	-	-	1	-	1	3	1	-	6
Innehav och bruk	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Innehav och överlåtelse	-	1	2	-	1	5	3	1	13
Innehav, bruk och överlåtelse	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Övriga kombinationer	-	1	-	-	-	3	-	-	4
Ringa narkotikasmuggling (SML 6 §)	-	6	9	6	12	5	4	1	43 ²
Narkotikasmuggling (SML 6 §)	1	6	7	4	4	3	1	-	26
Grov narkotikasmuggling (SML 6 §)	-	1	1	2	-	1	-	2	7
Övriga brott mot NSL och SML	-	-	1	-	-	-	-	-	1

¹ Som ensamt brott eller som en del av flera brottsrubriceringar.² Inkluderar en person med okänd ålder.³ Om flera narkotikabrott förekommer i samma lagföring redovisas brottet med den strängaste straffskalan.

NSL= Narkotikastrafflagen

SML= lag om straff för smuggling

Tabell 14

Samtliga godkända strafförelägganden och domslut mot män där narkotikabrott ingår, efter ålder och typ av gärning, år 2009

Total number of accepted prosecutor fines or court decisions against men including a drug offence, by age and type of offence, year 2009

Typ av gärning	Ålder vid tiden för åklagarbeslutet/domen								Totalt
	15–17	18–20	21–24	25–29	30–39	40–49	50–59	60–	
Samtliga brottstyper²	870	2 835	3 795	3 353	3 522	2 619	1 254	171	18 420
Ringa narkotikabrott (NSL 2 §)	655	2 173	2 619	2 111	2 028	1 440	712	97	11 835
Innehav	114	399	584	568	518	447	247	49	2 926
Bruk	498	1 660	1 874	1 403	1 366	885	425	44	8 155
Överlåtelse	7	3	1	2	4	-	-	1	18
Framställning	-	1	3	2	3	2	-	-	11
Medhjälp, transport m.m.	-	1	-	-	-	1	-	-	2
Innehav och bruk	32	95	137	128	125	95	33	3	648
Innehav och överlåtelse	1	5	11	1	4	4	6	-	32
Innehav, bruk och överlåtelse	1	4	6	2	2	1	1	-	17
Övriga kombinationer	2	5	3	5	6	5	-	-	26
Narkotikabrott (NSL 1 §)	198	539	942	1 004	1 186	1 018	465	58	5 410
Innehav	24	125	312	390	520	418	202	35	2 026
Bruk	131	277	381	354	381	347	153	8	2 032
Överlåtelse	8	21	26	13	19	23	11	-	121
Framställning	-	2	6	4	8	11	3	-	34
Medhjälp, transport m.m.	-	2	4	6	4	3	-	-	19
Innehav och bruk	16	29	70	84	97	67	24	5	392
Innehav och överlåtelse	16	68	110	116	113	128	57	9	617
Innehav, bruk och överlåtelse	3	6	4	12	15	5	3	1	49
Övriga kombinationer	-	9	29	25	29	16	12	-	120
Grovt Narkotikabrott (NSL 3 §)	2	11	31	61	115	77	38	8	343
Innehav	-	2	5	7	20	13	2	2	51
Bruk	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Överlåtelse	-	1	2	4	12	6	2	-	27
Framställning	-	1	-	1	-	1	1	-	4
Medhjälp, transport m.m.	1	1	2	6	13	9	4	1	37
Innehav och bruk	-	-	-	-	-	2	1	-	3
Innehav och överlåtelse	-	5	20	41	55	40	23	4	188
Innehav, bruk och överlåtelse	-	-	-	1	2	-	1	-	4
Övriga kombinationer	1	1	2	1	13	6	4	1	29
Ringa narkotikasmuggling (SML 6 §)	11	80	142	116	116	49	24	2	541
Narkotikasmuggling (SML 6 §)	4	30	56	41	49	21	10	3	214
Grov narkotikasmuggling (SML 6 §)	-	2	5	20	28	14	5	3	77
Övriga brott mot NSL och SML	-	-	-	-	-	-	-	-	-

¹ Som ensamt brott eller som en del av flera brottsrubriceringar.

² Om flera narkotikabrott förekommer i samma lagföring redovisas brottet med den strängaste straffskalan.

NSL= Narkotikastrafflagen

SML= lag om straff för smuggling

Tabell 15

Domslut där huvudbrottet är narkotikabrott, efter typ av gärning och huvudpåföljd, år 2009

Number of convictions where the drug offence was the principal offence, by type of offence and principal sanction, year 2009

Typ av gärning (Siffror inom parentes avser paragrafnummer)	Domslut																														
	Fång-else			Sluten doms-vård			Rättspsykiatrisk vård			Skyddsåsyn			Vilkorlig dom			Ungdoms-tjänst			Överl. Till vård en. lagen om vård av missbruk-are			Böter			34 kap. 1 § 1 p. BrB tillämpad			30 kap. 6 § BrB/ 29 kap. 6 § BrB			Domslut totalt
	Fång-else	Sluten doms-vård	Totalt	därav med fängelse	därav med sam-hälls-tjänst	kon-trakts-vård	sam-hälls-tjänst	Totalt	därav med sam-hälls-tjänst	Ungdoms-tjänst	Ungdoms-vård	Totalt	därav avseende fängelse	sluten	ungdoms-tillämpad vård	Böter	Totalt	därav avseende fängelse	sluten	ungdoms-tillämpad vård	34 kap. 1 § 1 p. BrB tillämpad	därav avseende fängelse	sluten	ungdoms-tillämpad vård	30 kap. 6 § BrB/ 29 kap. 6 § BrB						
Samtliga brottstyper	1 854	-	2	30	132	175	289	192	107	44	2	4 742	257	49	4	8 281															
Ringa narkotikabrott (NSL 2 §)	31	-	-	-	2	6	14	4	75	22	-	4 649	113	40	1	3	4 968														
Innehav	9	-	-	-	1	-	6	-	12	5	-	1 131	26	10	-	-	1 200														
Bruk	16	-	-	-	-	3	3	1	48	8	-	3 138	72	25	1	3	3 316														
Överlåtelse	1	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	14	-	-	-	-	19														
Framställning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	-														
Medhjälp, transport m.m.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-														
Innehav och bruk	2	-	-	-	1	2	3	1	14	5	-	309	14	5	-	-	362														
Innehav och överlåtelse	1	-	-	-	-	1	1	1	1	-	-	19	-	-	-	25															
Innehav, bruk och överlåtelse	2	-	-	-	-	-	1	1	1	1	-	8	1	-	-	15															
Övriga kombinationer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20															
Narkotikabrott (NSL 1 §)	1 162	-	2	-	879	27	226	161	25	18	2	38	128	9	-	2 480															
Innehav	609	-	2	-	512	12	131	89	5	5	2	19	80	8	-	1 365															
Bruk	6	-	-	-	9	-	4	4	1	-	-	10	1	-	-	31															
Överlåtelse	48	-	-	-	43	3	10	6	4	3	-	1	10	-	-	119															
Framställning	14	-	-	-	-	3	8	8	-	-	-	-	3	-	-	33															
Medhjälp, transport m.m.	15	-	-	-	-	2	4	2	-	-	-	2	-	-	-	30															
Innehav och bruk	37	-	-	-	45	1	8	4	2	1	-	7	10	1	-	110															
Innehav och överlåtelse	363	-	-	-	181	8	38	40	28	9	-	1	20	-	-	624															
Innehav, bruk och överlåtelse	23	-	-	-	18	7	17	12	3	-	-	-	-	-	-	52															
Övriga kombinationer	47	-	-	-	54	1	13	8	8	-	-	2	-	-	-	116															
Grovt Narkotikabrott (NSL 3 §)	362	-	-	-	4	-	1	1	1	1	-	-	-	-	-	369															
Innehav	52	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	53															
Bruk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-															
Överlåtelse	27	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27															
Framställning	4	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6															
Medhjälp, transport m.m.	41	-	-	-	-	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-	43															
Innehav och bruk	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3															
Innehav och överlåtelse	198	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	199															
Innehav, bruk och överlåtelse	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5															
Övriga kombinationer	32	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	33															
Ringa narkotikasmuggling (SML 6 §)	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	27	-	-	-	29															
Narkotikasmuggling (SML 6 §)	144	-	-	-	25	3	32	18	3	2	-	1	9	-	-	217															
Grovt narkotikasmuggling (SML 6 §)	84	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	84															
Övriga brott mot NSL och SML	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1															
Bortfall ¹	70	-	-	-	-	-	16	8	2	1	-	27	7	-	-	133															

NSL = Narkotikastrafflagen

SML = lag om straff för smuggling

¹ Domslut som ej har blivit inkommande på grund av att gärningen ej redovisats i domen eller att domen inte kommit in i tid till Brå för att hinna kodaas.

Tabell 16

Domslut mot kvinnor där huvudbrottet är narkotikabrott, efter typ av gärning och huvudpåföljd, år 2009

Number of convictions against women where the drug offence was the principal offence, by type of offence and principal sanction, year 2009

Typ av gärning	Domar											Domslut totalt					
	Fång-else	Sluten ungdoms-vård	Rättspsykiatrisk vård	Totalt därav med utskrivnings-prövning	Skyddsåsyn	Totalt därav med fängelse	kon-trakts-vård	sam-hälls-tjänst	Villkorlig dom	Ung-doms-vård	Ung-doms-tjänst		Överl. Till vård enl. lagen om vård av missbruk-are	Böter	34 kap. 1 § 1 p. BrB tillämpad	Totalt därav avseende fängelse	30 kap. 6 § BrB/ 29 kap. 6 § BrB
Samtliga brottstyper	150				150	5	30	15	37	20	5	3	1	828	37	2	1 213
Ringa narkotikabrott (NSL 2§)	2				13		2	1	1	1	4	1		819	14	2	866
Innehav	-				2		1	-	-	-	-	1		151	2	-	156
Bruk	2				6		-	-	-	-	4	-		619	12	2	645
Överlåtelse	-				1		-	-	-	-	-	-		5	-	-	6
Framställning	-				-		-	-	-	-	-	-		1	-	-	1
Medhjälp, transport m.m.	-				-		-	-	-	-	-	-		2	-	-	2
Innehav och bruk	-				4		1	1	1	1	-	-		37	-	-	42
Innehav och överlåtelse	-				-		-	-	-	-	-	-		2	-	-	2
Innehav, bruk och överlåtelse	-				-		-	-	-	-	-	-		1	-	-	1
Övriga kombinationer	-				-		-	-	-	-	-	-		1	-	-	1
Narkotikabrott (NSL 1§)	93				132	3	27	13	31	17	-	2	1	5	21	1	285
Innehav	55				66	1	13	3	13	7	-	-	1	1	17	-	153
Bruk	1				2		-	-	-	-	-	-		4	-	-	7
Överlåtelse	3				5	1	-	1	1	-	-	-		2	-	-	11
Framställning	1				3		1	1	1	1	-	-		-	-	-	5
Medhjälp, transport m.m.	2				5	1	1	1	4	2	-	-		1	-	-	12
Innehav och bruk	2				10		1	1	1	1	-	-		1	-	-	14
Innehav och överlåtelse	27				30		9	5	9	6	-	2		-	-	-	68
Innehav, bruk och överlåtelse	-				5		2	-	1	1	-	-		-	-	-	6
Övriga kombinationer	2				6		-	2	1	-	-	-		-	-	-	9
Grovt Narkotikabrott (NSL 3§)	28				1		1	-	-	-	-	-		-	-	-	29
Innehav	3				-		-	-	-	-	-	-		-	-	-	3
Bruk	-				-		-	-	-	-	-	-		-	-	-	-
Överlåtelse	-				-		-	-	-	-	-	-		-	-	-	-
Framställning	1				1		1	-	-	-	-	-		-	-	-	2
Medhjälp, transport m.m.	6				-		-	-	-	-	-	-		-	-	-	6
Innehav och bruk	-				-		-	-	-	-	-	-		-	-	-	-
Innehav och överlåtelse	13				-		-	-	-	-	-	-		-	-	-	13
Innehav, bruk och överlåtelse	1				-		-	-	-	-	-	-		-	-	-	1
Övriga kombinationer	4				-		-	-	-	-	-	-		-	-	-	4
Ringa narkotikasmguggling (SML 6 §)	-				-		-	-	-	-	-	-		1	-	-	1
Narkotikasmguggling (SML 6 §)	12				4	2	-	1	5	2	1	-		-	1	-	23
Grovt narkotikasmguggling (SML 6 §)	7				-		-	-	-	-	-	-		-	-	-	7
Övriga brott mot NSL och SML	1				-		-	-	-	-	-	-		-	-	-	1
Bortfall ¹	7				-		-	-	-	-	-	-		3	1	-	11

NSL= Narkotikastrafflagen

SML= lag om straff för smuggling

¹ Domslut som ej har blivit inkomade på grunda av att gärningen ej redovisats i domen eller att domen inte kommit in i tid till Brå för att hinna kodaas.

Tabell 17

Domslut mot män där huvudbrottet är narkotikabrott, efter typ av gärning och huvudpåföljd, år 2009

Number of convictions against men where the drug offence was the principal offence, by type of offence and principal sanction, year 2009

Typ av gärning	Domar														Domslut totalt			
	Fång-else		Sluten ungdomsvård		Rättspsykiatrisk vård		Skyddstillsyn		Vilkorlig dom		Ungdomstjänst		Överlåtelse			Böter	34 kap. 1 § 1 p. BRB tillämpad	30 kap. 6 § BRB/29 kap. 6 § BRB
	Fång-else	Sluten ungdomsvård	Totalt	därav med fängelse	Totalt	därav med vård	Totalt	därav samhälstjänst	Totalt	därav domstjänst	Ungdomstjänst	Överlåtelse	Överlåtelse	Överlåtelse				
(Siffror inom parentes avser paragrafnummer)																		
Samtliga brottstyper	1 704	-	2	-	830	25	102	160	252	172	102	41	1	3 914	220	46	1	2 7 068
Ringa narkotikabrott (NSL 2 §)	29	-	-	-	48	-	-	5	13	3	71	21	-	3 830	99	38	1	4 112
Innehav	9	-	-	-	9	-	-	-	6	-	12	4	-	980	24	10	-	1 044
Bruk	14	-	-	-	22	-	-	3	3	1	44	8	-	2 519	60	23	1	2 671
Överlåtelse	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	9	-	-	-	13
Framställning	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	6
Medhjälp, transport m.m.	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	2
Innehav och bruk	2	-	-	-	11	-	-	1	2	-	14	5	-	272	14	5	-	320
Innehav och överlåtelse	1	-	-	-	4	-	-	1	1	1	-	-	-	17	-	-	-	23
Innehav, bruk och överlåtelse	2	-	-	-	1	-	-	-	1	1	1	1	-	7	1	-	-	14
Övriga kombinationer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19	-	-	-	19
Narkotikabrott (NSL 1 §)	1 069	-	2	-	747	24	96	149	195	144	25	16	1	33	107	8	-	2 195
Innehav	554	-	2	-	446	11	48	81	118	82	5	5	1	18	63	7	-	1 212
Bruk	5	-	-	-	7	-	-	2	4	4	1	-	-	6	-	-	-	24
Överlåtelse	45	-	-	-	38	2	-	8	9	6	4	3	-	1	8	-	-	108
Framställning	13	-	-	-	5	-	2	1	7	7	-	-	-	3	-	-	-	28
Medhjälp, transport m.m.	13	-	-	-	4	1	-	1	1	1	4	2	1	-	1	-	-	18
Innehav och bruk	35	-	-	-	35	1	4	7	7	4	2	1	-	7	9	1	-	96
Innehav och överlåtelse	336	-	-	-	151	8	30	33	31	22	10	7	-	1	20	-	-	556
Innehav, bruk och överlåtelse	23	-	-	-	13	-	5	1	7	7	3	-	-	7	-	-	-	46
Övriga kombinationer	45	-	-	-	48	1	7	15	12	12	-	-	-	19	-	-	-	107
Grovt Narkotikabrott (NSL 3 §)	334	-	-	-	3	-	3	-	1	1	1	1	-	-	-	-	-	340
Innehav	49	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	50
Bruk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Överlåtelse	27	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27
Framställning	3	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
Medhjälp, transport m.m.	35	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	-	-	-	-	-	37
Innehav och bruk	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Innehav och överlåtelse	185	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	186
Innehav, bruk och överlåtelse	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
Övriga kombinationer	28	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	29
Ringa narkotikasmuggling (SML 6 §)	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	28
Narkotikasmuggling (SML 6 §)	132	-	-	-	21	1	1	5	27	16	2	2	-	1	8	-	1	194
Grovt narkotikasmuggling (SML 6 §)	77	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	77
Övriga brott mot NSL och SML	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Bortfall ¹	63	-	-	-	10	-	2	1	16	8	2	1	-	24	6	-	-	122

NSL= Narkotikastrafflagen

SML= lag om straff för smuggling

¹ Domslut som ej har blivit inkodade på grunda av att gärningen ej redovisats i domen eller att domen inte kommit in i tid till Brå för att hinna kodaas.

Tabell 18

Domslut med påföljden fängelse där huvudbrottet är narkotikabrott, efter ålder och fängelsetidens längd i månader, år 2009

Number of convictions with a prison sentence where the drug offence was the principal offence, by age and term of imprisonment in months, year 2009

Ålder	Fängelsetidens längd i månader													Totalt antal fängelse-domar	Genomsnittlig fängelse-tid i må-nader
	Mind-re än 1	Mer än 1 högst 2	Mer än 2 högst 3	Mer än 3 högst 4	Mer än 4 mindre än 6	Mer än 6 mindre än 12	12	Mer än 12 högst 24	Mer än 24 högst 48	Mer än 48 högst 72	Mer än 72				
Samtliga domslut	25	155	193	152	127	76	140	254	105	237	188	108	124	1 884	20
15-17	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18-20	1	5	10	7	5	4	4	9	4	12	6	3	-	70	12
21-24	4	23	33	26	13	4	24	37	15	29	23	9	8	248	15
25-29	7	30	30	29	27	15	22	46	16	58	35	14	30	359	21
30-39	5	43	35	27	27	19	33	65	26	63	57	40	38	478	24
40-49	3	35	52	41	31	21	37	62	26	42	46	23	30	449	20
50-59	3	15	27	20	21	9	17	24	16	28	18	13	14	225	19
60-	2	4	6	2	3	4	3	11	2	5	3	6	4	55	22

Tabell 19

Domslut med påföljden fängelse mot kvinnor där huvudbrottet är narkotikabrott, efter ålder och fängelsetidens längd i månader, år 2009

Number of convictions with a prison sentence against women where the drug offence was the principal offence, by age and term of imprisonment in months, year 2009

Ålder	Fängelsetidens längd i månader													Totalt antal fängelse-domar	Genomsnittlig fängelse-tid i må-nader
	Mind-re än 1	Mer än 1 högst 2	Mer än 2 högst 3	Mer än 3 högst 4	Mer än 4 mindre än 6	Mer än 6 mindre än 12	12	Mer än 12 högst 24	Mer än 24 högst 48	Mer än 48 högst 72	Mer än 72				
Samtliga domslut	1	10	11	13	16	7	12	29	8	19	18	5	6	155	17
15-17	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18-20	-	-	1	1	1	1	-	1	-	2	3	-	-	10	18
21-24	-	2	2	1	2	-	1	2	-	2	1	1	1	15	21
25-29	-	1	-	-	4	1	1	3	2	4	-	2	-	18	15
30-39	-	1	3	1	2	4	4	7	1	3	2	-	-	28	10
40-49	-	5	3	8	5	-	4	10	2	5	7	2	3	54	20
50-59	-	1	2	2	2	1	2	3	2	2	3	-	1	21	15
60-	1	-	-	-	-	-	-	3	1	1	2	-	1	9	29

Tabell 20
Domslut med påföljden fängelse mot män där huvudbrottet är narkotikabrott, efter ålder och fängelsestidens längd i månader, år 2009
 Number of convictions with a prison sentence against men where the drug offence was the principal offence, by age and term of imprisonment in months, year 2009

Ålder	Fängelsestidens längd i månader											Totalt antal domar	Genomsnittlig fängelse-tid i månader		
	Mindre än 1	Mer än 1	Mer än 2	Mer än 3	Mer än 4	Mer än 6	Mer än 12	Mer än 24	Mer än 48	Mer än 72	Mer än 72				
Samtliga domslut	24	145	182	139	111	69	128	225	97	218	170	103	118	1 729	21
15-17	-	5	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18-20	1	21	31	6	4	3	4	8	4	10	3	3	-	60	11
21-24	4	29	30	25	4	4	23	35	15	27	22	8	7	233	15
25-29	7	30	32	29	14	14	21	43	14	54	35	12	30	341	21
30-39	5	42	32	26	25	15	29	58	25	60	55	40	38	450	25
40-49	3	30	49	33	26	21	33	52	24	37	39	21	27	395	20
50-59	3	14	25	18	8	8	15	21	14	26	15	13	13	204	19
60-	1	4	6	2	4	4	3	8	1	4	1	6	3	46	21

Tabell 21
Samtliga godkända straffrelägganden och domslut där narkotikabrott ingår¹, efter typ av preparat och ålder, år 2009
 Total number of accepted prosecutor fines or court decisions including a drug offence, by substance and age, year 2009

Ålder	Preparat ²														Totalt antal straffrelägganden och domslut		
	Cannabis	Centralstimulantia	Opiater	Hallucinogener	GHB	Sömn- och rogväxmedel och övriga preparat	Cannabis + centralstimulantia	Cannabis + opiater	Opiater + centralstimulantia	Okänt preparat + övriga kombinationer							
Samtliga straffrelägganden och domslut	8 234	4 134	838	253	61	324	45	318	17	40	56	953	1 965	282	270	3 463	21 253
15-17	770	18	9	2	1	-	1	7	1	-	1	33	48	6	2	89	988
18-20	2 154	227	53	18	14	8	5	33	6	9	5	108	251	32	9	335	3 267
21-24	2 204	510	187	31	16	33	7	70	5	18	10	151	384	73	36	654	4 389
25-29	1 302	609	257	49	10	75	5	59	4	7	22	181	336	60	57	730	3 764
30-39	875	998	255	72	11	121	12	76	1	4	15	210	354	67	85	885	4 041
40-49	542	1 130	60	69	5	65	9	53	-	1	3	177	384	36	58	557	3 149
50-59	352	556	15	11	3	21	5	18	-	1	-	83	179	7	21	186	1 458
60-	34	86	2	1	1	1	1	2	-	-	-	10	29	1	2	27	197

¹ Som ensamt brott eller som en del av flera brottsrubriceringar.
² Om en lagföring innehåller mer än ett preparat redovisas lagföringen under den aktuella kombinationen av preparat.

Tabell 22

Samtliga godkända strafförelägganden och domslut mot kvinnor där narkotikabrott ingår¹, efter typ av preparat och ålder, år 2009

Total number of accepted prosecutor fines or court decisions against women including a drug offence, by substance and age, year 2009

Ålder	Preparat ²															Totalt antal strafförelägganden och domslut		
	Canna- Centralstimulantia					Opiater			Hallucinogener			GHB	Sömn- och rogvigande medel och övriga preparat	Cannabis + centralstimulantia	Cannabis + opiater		Opiater + centralstimulantia	Okänt preparat + övriga kombinationer
	bis	am- koka- in	khat	övri- ga	övri- ga	hero- in	mo- fin	övri- ga	LSD	övri- ga	övri- ga							
Samtliga strafförelägganden och domslut	638	928	55	20	9	57	6	49	3	3	7	163	240	36	69	550	2 833	
15–17	74	5	3	1	-	-	-	3	-	-	-	8	7	2	2	13	118	
18–20	183	92	5	4	2	3	-	2	3	-	-	25	42	5	2	64	432	
21–24	183	135	16	1	2	13	2	16	-	1	1	29	40	10	18	127	594	
25–29	68	129	10	4	1	6	2	8	-	-	4	19	37	9	12	101	410	
30–39	47	213	14	2	2	13	1	11	-	1	1	31	38	7	18	120	519	
40–49	50	256	3	6	1	14	-	6	-	-	1	36	53	2	13	89	530	
50–59	32	86	2	2	-	7	1	3	-	1	-	14	20	1	3	32	204	
60–	1	12	2	-	1	1	-	-	-	-	-	1	3	-	1	4	26	

¹ Som ensamt brott eller som en del av flera brottsrubriceringar.

² Om en lagföring innehåller mer än ett preparat redovisas lagföringen under den aktuella kombinationen av preparat.

Tabell 23

Samtliga godkända straffrelägganden och domslut mot män där narkotikabrott ingår¹, efter typ av preparat och ålder, år 2009

Total number of accepted prosecutor fines or court decisions against women including a drug offence, by substance and age, year 2009

Ålder	Preparat ²														Totalt antal straffrelägganden och domslut		
	Canna-bis		Centralstimulantia		Opiater		Hallucinogener		GHB	Sömn- och rogivande medel och övriga pre-parat		Cannabis + centralstimulantia	Opiater + centralstimulantia	Okänt parat + övriga kombinationer			
	amfetamin	khatin	övriga	heroin	morfin	övriga	LSD	övriga		övriga pre-parat	stimulantia	+ opiater	stimulantia	parat + övriga kombinationer			
Samtliga straffrelägganden och domslut	7 596	3 206	783	233	52	267	39	269	14	37	49	791	1 725	246	201	2 913	18 421
15-17	696	13	6	1	1	-	1	4	1	-	1	25	41	4	-	76	870
18-20	1 971	135	48	14	12	5	3	31	3	9	5	83	209	27	7	271	2 835
21-24	2 021	375	171	30	14	20	5	54	5	17	9	122	344	63	18	527	3 795
25-29	1 234	480	247	45	9	69	3	51	4	7	18	163	299	51	45	629	3 354
30-39	828	785	241	70	9	108	11	65	1	3	14	179	316	60	67	765	3 522
40-49	492	874	57	63	4	51	9	47	-	1	2	141	331	34	45	468	2 619
50-59	320	470	13	9	3	14	4	15	-	-	-	69	159	6	18	154	1 254
60-	34	74	-	1	-	-	1	2	-	-	-	9	26	1	1	23	172

¹ Som ensamt brott eller som en del av flera brottsrubriceringar.

² Om en lagföring innehåller mer än ett preparat redovisas lagföringen under den aktuella kombinationen av preparat

Tabell 24

Unika narkotikapreparat i godkända straffrelägganden och domslut efter region, år 2009

Unique narcotic substances occurring in accepted prosecutor fines or court decisions, by county, year 2009

Län	Preparat ¹													Samliga preparat					
	Canna- Centralstimulantia bis						Opiater			Hallucinogener					GHB	Sömn- och rogvigande medel och övriga preparat	Preparat ökat		
	amfetamin	kokaïn	khat	fenmetrazin	MDEA/MDA	metylfenidat	övriga	heroin	morfina	ráopium	övriga	LSD	meskalin					övriga	
Helia landet	12 456	7 981	1 649	277	1 191	87	59	894	474	36	1 390	79	1	140	223	3 683	129	29 750	
dårav storstadslänen ²	7 371	4 086	1 382	234	-	126	39	40	778	264	31	728	60	-	97	181	92	17 496	
Stockholms län	3 334	1 598	819	72	-	59	27	22	163	94	11	389	26	-	55	3	944	27	7 643
Uppsala län	532	266	55	2	-	5	6	1	1	16	1	55	3	-	5	8	166	-	1 122
Södermanlands län	263	220	18	1	-	2	1	3	9	19	1	30	1	-	1	2	95	3	669
Östergötlands län	575	382	39	5	-	5	5	5	15	18	-	83	2	-	5	1	136	4	1 280
Jönköpings län	239	302	19	3	-	3	1	-	6	12	-	14	2	-	6	44	-	651	
Kronobergs län	173	86	5	-	-	1	1	1	11	2	1	12	1	-	4	31	1	330	
Kalmar län	182	137	3	-	-	5	-	-	1	9	-	22	-	1	4	59	5	428	
Gotlands län	102	45	6	-	-	5	1	1	1	1	-	15	1	-	2	29	-	208	
Blekinge län	123	114	5	-	-	1	-	-	6	3	-	5	-	-	1	29	6	294	
Skåne län	2 086	910	281	120	-	21	6	5	445	79	6	170	10	-	21	4	391	25	4 580
Hallands län	297	230	36	11	-	1	1	-	21	7	1	28	-	-	3	5	71	1	713
Västra Götalands län	1 951	1 578	282	42	-	46	6	13	170	91	14	169	24	-	21	174	652	40	5 273
Värmlands län	361	326	15	2	-	3	5	-	10	12	-	37	-	-	3	-	150	-	924
Örebro län	403	325	15	11	-	4	3	1	14	22	-	75	1	-	1	3	146	3	1 027
Västmanlands län	406	315	18	3	-	12	2	1	4	16	-	60	2	-	3	-	139	-	981
Dalarnas län	244	246	14	4	1	7	3	2	4	6	-	18	-	-	1	-	106	4	660
Gävleborgs län	259	242	7	-	-	7	3	1	1	7	-	19	3	-	4	9	96	2	660
Västernorrlands län	234	271	6	-	-	1	-	-	5	37	-	59	1	-	2	6	136	5	763
Jämtlands län	138	87	1	-	-	3	3	-	2	7	-	7	1	-	-	-	57	1	307
Västerbottens län	292	99	4	1	-	5	3	2	3	6	-	94	1	-	3	-	103	-	616
Norrbottens län	262	202	1	-	-	6	1	1	2	10	1	29	-	-	1	-	103	2	621

¹ Om en och samma lagföring innehåller mer än ett unikt preparat redovisas varje enskilt preparat.² Stockholms län, Västra Götalands län och Skåne län.

Tabell 25

Samtliga godkända straffrelägganden och domslut där narkotikabrott ingår¹, efter preparat och preparatets vikt eller mängd, år 2009

Total number of accepted prosecutor fines or court decisions including a drug offence, by substance and quantity, year 2009

Vikt/mängd/ antal tabletter	Preparat ²													Samtliga lagförings- beslut			
	Canna- bis	Centralstimulantia	Opiater	Hallucino- gener	GHB	Sömn- och rogivande medel och övriga pre- parat	Cannabis + central- stimulantia	Cannabis + opiat stimulantia	Opiater + central- stimulantia	Okänt pre- parat + övriga kombina- tioner							
Totalt antal lagföringsbeslut	8 234	4 134	838	253	61	324	45	318	17	40	56	953	1 965	282	270	3 463	21 253
Vikt i gram																	
okänt ³	4 348	2 775	436	15	31	153	39	100	14	8	37	522	679	114	147	1 377	10 795
-1	1 677	601	236	2	5	103	1	29	-	4	-	11	415	72	57	752	3 965
2-5	927	265	52	1	-	28	-	3	-	9	-	2	275	38	24	399	2 023
6-10	282	121	19	1	-	15	-	28	-	7	2	-	124	9	10	170	788
11-25	248	89	17	9	-	8	-	20	-	6	2	4	124	12	9	212	760
26-50	159	63	12	11	-	4	-	21	-	3	4	2	75	12	6	136	508
51-100	156	52	9	16	-	2	-	9	-	5	5	-	72	7	4	138	470
101-250	143	31	17	25	-	1	-	4	-	2	4	-	76	10	6	91	410
251-500	79	23	10	27	-	-	-	5	-	1	1	-	43	-	1	59	248
501-1 000	75	29	4	8	2	1	-	1	-	-	-	-	27	4	3	21	175
1 001-5 000	88	42	11	20	-	1	-	-	-	-	-	2	26	2	-	47	239
5 001-10 000	22	13	13	7	-	3	-	-	-	-	-	-	8	1	1	5	73
Mer än 10 000	25	30	2	110	-	5	-	2	-	-	1	-	21	1	2	9	208
Totalt antal	8 229	4 134	838	252	38	324	40	222	14	39	56	543	1 965	282	270	3 416	20 662
Antal tabletter/plantor																	
okänt ³	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
-10	5	-	-	-	14	-	2	69	1	-	-	224	-	-	-	14	329
11-25	-	-	-	1	1	-	3	11	-	1	-	67	-	-	-	11	95
26-50	-	-	-	-	2	-	-	6	-	-	-	40	-	-	-	4	52
51-100	-	-	-	-	1	-	-	4	-	-	-	35	-	-	-	6	46
101-500	-	-	-	-	1	-	-	5	-	-	-	32	-	-	-	9	47
501-1 000	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	1	8
Mer än 1 000	-	-	-	-	3	-	-	1	2	-	-	5	-	-	-	2	13
Totalt antal	5	-	-	1	23	-	5	96	3	1	-	410	-	-	-	47	591

¹ Som ensamt brott eller som en del av flera brottsrubriceringar.

² Om en lagföring innehåller mer än ett preparat redovisas lagföringen under den aktuella kombinationen av preparat

³ Vid bruk av narkotika är vikt/mängder ofta okända.

Statistikens uppbyggnad, innehåll och tillförlitlighet

Construction, contents and reliability of statistics

Narkotikastatistiken vänder sig till rättsväsendet, beslutsfattare, politiker, allmänhet, media, forskare och andra som har intresse av att studera narkotikabrottsligheten genom de lagföringsbeslut som åklagare och tingsrätter fattar i ärenden gällande narkotikabrott.

Statistiken kan användas för analyser av brottslighetens struktur, effekter av förändringar i narkotikalagstiftningen, rättsväsendets praxis avseende narkotikaärenden med mera. Statistiken innehåller endast de narkotikabrott för vilka en person blir lagförd och beskriver därför inte utvecklingen av den faktiska narkotikabrottsligheten.

För att få en så bra bild som möjligt av narkotikabrottsligheten bör man kombinera statistiken över personer lagförda för narkotikabrott med andra statistikällor över narkotika och narkotikabrottslighet (se bilaga 3).

Innehåll och definitioner

Statistiken omfattar samtliga lagföringsbeslut gällande narkotikabrott. Narkotikabrotten delas upp efter typ av gärning, brottets svårhetsgrad, påföljd som utdömts för brottet och region där beslutet fattats. Dessutom redovisas narkotikabrotten efter typ av preparat och den mängd som avses i narkotikalagföringen. De lagförda personerna redovisas efter kön och ålder.

Lagförda personer

Med lagförda personer avses enskilda individer som lagförts under året. I tidigare års publikationer motsvaras detta av begreppet lagförda personer, nettoredovisat.

Lagföringsbeslut

I lagföringsstatistiken redovisas de personer som av domstol eller åklagare bedömts vara skyldiga till brott. Statistiken omfattar beslut om fällande domar i tingsrätt och åklagarbeslut (utfärdade strafförelägganden och meddelade åtalsunderlä-

telser). Även ordningsbot, som utfärdas av polis eller tull, är en typ av lagföring. Denna uppgift ingår dock inte i begreppen lagförda personer, lagföringsbeslut eller lagförda brott (se nedan).

När flera personer ingår i samma lagföring räknas varje enskild person som en enhet i statistiken. En och samma person kan dock lagföras vid flera tillfällen under ett år, och han eller hon räknas då flera gånger i statistiken över lagföringsbeslut. Statistiken redovisar därmed det totala antalet lagföringsbeslut som en enskild person erhållit under ett år. Begreppet lagföringsbeslut (lagföringar) benämns i tidigare års publikationer som lagförda personer, bruttoredovisat.

Med domslut (dom) avses en fällande dom i tingsrätt mot en person. Domsluten redovisas oavsett om de har överklagats eller vunnit laga kraft i tingsrätten. Ingen hänsyn tas i statistiken till eventuella ändringar i högre rättsinstans.

Med åtalsunderlåtelse avses beslut av åklagare att inte väcka åtal trots att den misstänkte bedöms vara skyldig till brottet. Skälet kan vara att personen samtidigt står åtalad för flera brott och att det underlåtna brottet inte anses ha någon ytterligare påverkan på straffpåföljden eller att personen är ung och brottet lindrigt.

Med strafföreläggande avses böter som utfärdas av åklagare. Från och med 1997 kan även villkorlig dom enskilt eller i kombination med böter utfärdas. Strafföreläggande kan endast utfärdas för brott där böter ingår i straffskalan. Endast strafförelägganden som godkänts av den förelagde ingår i redovisningen.

Ordningsbot är en typ av böter som utfärdas av polisen eller tullen. Förelägganden om ordningsbot rapporteras utan personuppgifter till Brå och redovisas därför separat i statistiken. Statistiken omfattar vidare enbart ordningsbotsförelägganden från polisen som godkänts av den bötfällda personen.

Statistiken ger en allmän beskrivning av lagföringarnas fördelning efter huvudbrott, huvudpåföljd, fängelse tidens längd och den regionala fördelningen av lagföringarna. De lagförda personerna redovisas efter antal tidigare lagföringar, ålder och kön samt huvudbrott och huvudpåföljd i lagföringen.

Lagförda brott

I varje lagföringsbeslut ingår ett eller flera lagförda brott. Samtliga lagförda brott redovisas i statistiken över lagförda brott. Då statistiken bygger på lagföringsbeslut innebär det att om flera personer lagförs för samma gärning kommer det att räknas som ett brott för varje lagförd person i statistiken. Denna redovisning motsvaras närmast av statistiken över brottsdeltaganden i brottsstatistiken.

Domslut (dom)

Med dom i tingsrätt avses en fällande dom i mål som avser narkotikabrott oavsett om den vunnit laga kraft eller inte. Detta innebär till exempel att en person som dömts i tingsrätt, men frikänts i hovrätt, kommer att redovisas som dömd i statistiken. I vissa tabeller redovisas information om påföljder som endast kan utfärdas genom dom. Dessa tabeller (tabell 6, 15–20) innehåller följaktligen inga uppgifter om strafförelägganden eller åtalsunderlåtelse.

Strafföreläggande

Strafföreläggande utfärdas av åklagare, i de flesta fall i form av böter och i några fall som villkorlig dom. Om det finns förutsättningar för det, bör åklagaren utfärda strafföreläggande för den misstänkte i stället för att väcka åtal. Strafföreläggande kan utfärdas för brott där böter ingår i straffskalan. För att strafföreläggandet ska vinna laga kraft, måste det godkännas av den misstänkte. Endast godkända strafförelägganden ingår i statistiken.

Åtalsunderlåtelse

Åklagaren kan i vissa fall besluta att inte väcka åtal trots att den misstänkte bedöms vara skyldig till brottet, så kallad åtalsunderlåtelse. Anledningen är ofta att brottet är lindrigt eller att den skyldige är ung. En åtalsunderlåtelse innehåller inte lika detaljerade uppgifter om brottet som domar och strafförelägganden. Detta innebär att det inte är möjligt att till exempel koda in typ av gärning, preparat samt vikt eller antal

av preparatet. De tabeller som endast redovisar dessa variabler (tabell 8, 12–17 och 21–25), innehåller därför bara information om domslut och strafförelägganden. Tabellerna 15–17 innehåller enbart information om domslut i förhållande till gärning.

Narkotikabrott

Med narkotikabrott avses brott mot narkotikastrafflagen (1968:64) och lagen (2000:1225) om straff för smuggling § 6. Lagen om straff för smuggling ersatte år 2001 varusmuggningslagen (1960:418).

Försök, förberedelse, stämpling, medhjälp till brott eller anstiftan ingår i redovisningen av narkotikabrott och särredovisas inte. I de tabeller som redovisar typ av gärning finns däremot medhjälp särredovisat.

Narkotikastrafflagen (NSL)

Narkotikastrafflagens 1 § innehåller bestämmelser om straff för olika olovliga gärningar i lagtexten grupperade i sex punkter. De olovliga gärningarna är:

- Överlåtelse (1 p.)
- Framställning (2 p.)
- Förvärv (3 p.)
- Anskaffning (4 p.)
- Bearbetning (4 p.)
- Förpackning (4 p.)
- Transport (4 p.)
- Förvaring (4 p.)
- Utbudande av narkotika till försäljning eller annan åtgärd som främjar narkotikahandel (5 p.)
- Innehav (6 p.)

Narkotikabrotten delas upp i tre svårhetsgrader med följande straffbestämmelser:

Narkotikabrott (1 §), fängelse högst 3 år

Ringa narkotikabrott (2 §), böter eller fängelse i högst 6 månader

Grovt narkotikabrott (3 §), fängelse minst 2 år och högst 10 år.

Ansvar kan dessutom utdömas för vårdslöshet med narkotika enligt 3a § narkotikastrafflagen och vid befattning med ämnen som används vid narkotikatillverkning, så kallade narkotikaprekursorer, även för olovlig befattning med narkotikaprekursorer enligt 3b § narkotikastrafflagen.

Lagen om straff för smuggling (SML)

Definition av smuggling ges i 2 och 3 §§ i lagen om straff för smuggling. Smuggling innebär bland annat att vissa varor som anges i lagen inte får föras in i eller ut från Sverige. Om den smugglade varan är narkotika tillämpas 6 §. Även smuggling av narkotika delas in i tre svårhetsgrader med samma straffskalor som i narkotikastrafflagen.

Narkotika

Med narkotika avses i narkotikastrafflagen läkemedel eller hälsofarliga varor med starkt vanebildande egenskaper eller varor som med lätthet kan omvandlas till varor med sådana egenskaper. Regeringen listar de substanser som ska anses som narkotika i förordningen (1992:1554) om kontroll av narkotika. Det finns även internationella överenskommelser om varor som ska vara föremål för kontroll.

Preparaten redovisas efter fem huvudgrupper: cannabis, centralstimulantia, opiater, hallucinogener samt sömn- och rogivande medel. År 2000 tillkom dessutom preparatet GHB som särredovisas eftersom det inte ingår i någon av ovanstående huvudgrupper. För de olika preparaten registreras mängd av det narkotiska preparatet antingen i gram eller i antal tabletter eller plantor. Preparaten har olika styrka vilket medför att mängden preparat inte är jämförbar mellan de olika huvudgrupperna. Även inom en grupp kan preparaten ha varierande styrka. Mycket förenklat är cannabis svagare än centralstimulantia, som i sin tur är svagare än opiater. Viktmängder är av naturliga orsaker ofta okända när gärningen avser bruk av narkotika.

I en och samma lagföring kan flera preparat förekomma. I tabellerna 8 och 24 redovisas en notering för varje unikt preparat. I tabellerna 21–23 och 25 däremot, finns kolumner specificerade för varje möjlig kombination av preparaten som förekommit vid en lagföring, vilket gör att preparaten i ett lagföringsbeslut endast redovisas i en av kolumnerna. Summan i tabellerna 8 och 24 är därför högre än i övriga tabeller som redovisar preparat.

Huvudbrott

I en lagföring kan en person samtidigt lagföras för flera brott. Det är mycket vanligt att man för samtliga dessa brott utdömer en gemensam påföljd. I ett fåtal fall finns det referenser mellan

ett brott och en påföljd, som anger vilken påföljd som utdömdes för vilket brott. Vanligtvis kan man i en lagföring som omfattar flera brott inte avgöra vilken påföljd som utdömts för ett enskilt brott. För att man i statistiken ska kunna redovisa påföljden för ett enskilt brott använder man sig av huvudbrotts- och huvudpåföljdsprincipen.

Som huvudbrott väljs det brott i en lagföring som har den strängaste straffskalan. En påföljd som är utdömd för flera brott redovisas därmed på huvudbrottet. Om två brott har samma straffskala väljs slumpmässigt vilket brott som ska redovisas som huvudbrott. Huvudbrottsprincipen innebär att redovisningen av antalet lagföringsbeslut avseende för en viss typ av brott under ett år är en minimiskattning. De brott som sällan blir kategoriserade som huvudbrott, så kallade bibrott, blir underrepresenterade i statistiken. I narkotikastatistiken redovisar vissa tabeller enbart de brott där narkotikabrottet är huvudbrott (tabeller som redovisar påföljder och fängelsetidens längd), medan andra visar samtliga lagföringar där minst ett narkotikabrott ingår, oavsett om narkotikabrottet är huvudbrott eller bibrott. I de lagföringar som innehåller narkotikabrott förekommer ibland att en person lagförs för fler än ett narkotikabrott. Eftersom enheten i tabellerna är lagföringsbeslut, redovisas dock endast det grövsta av dessa narkotikabrott.

Huvudpåföljd

På liknande sätt kan flera påföljder dömas ut för ett eller flera brott. Som regel betraktas den strängaste påföljden i domen som huvudpåföljd. Påföljderna rangordnas i en så kallad prioriteringsordning med fängelse först och ”påföljd eftergiven” sist.

När siffror för påföljder redovisas i de olika kapitlen grundar de sig enbart på de brott där narkotikabrottet är huvudbrott.

Gärningspersonen

De uppgifter som redovisas för gärningspersonen är kön och ålder. Med ålder avses den ålder gärningspersonen uppnått då beslut om lagföring fattats.

För att antalsmässiga jämförelser mellan olika stora åldersgrupper ska kunna göras, relateras antalet lagföringar till folkmängden i respektive åldersgrupp. Redovisningen sker per 100 000

av medelfolkmängden¹ i respektive åldersgrupp. Även antalet lagförda män respektive kvinnor relateras till folkmängden på motsvarande sätt.

Geografiska jämförelser

Den regionala redovisningen av lagföringsbesluten gällande narkotikabrott baseras på den geografiska lokaliseringen av de tingsrätter respektive åklagarmyndigheter där beslut om lagföringen fattats. Huvudregeln är att brottmålska tas upp i den tingsrätt eller åklagarmyndighet som finns i det område där brottet är begånget.

För att jämförelser mellan befolkningsmässigt olika stora geografiska områden ska kunna göras relateras antalet brott till folkmängden i varje område. Redovisningen sker per 100 000 av medelfolkmängden² i respektive område. Vid analys av små områden bör viss försiktighet iakttas. Vid redovisning av områden med ett litet antal brott ger antalsmässigt små variationer stora procentuella skillnader.

Insamling och bearbetning

Uppgifter om narkotikalagföringar bygger på uppgifter som registreras hos rättsväsendets myndigheter i deras ärendesystem. Uppgiftslämnandet regleras genom förordningen (1970:517) om rättsväsendets informationssystem, förordningen (1971:933) om rättsstatistiken, strafföreläggandekungörelsen (1970:60) och förordningen (1987:85) om underrättelse till Brå om domar i mål om ansvar för brottsligt förfarande med narkotika.

Majoriteten av de uppgifter som redovisas i narkotikastatistiken bygger på samma uppgifter som används i lagföringsstatistiken över personer lagförda för brott. Dessa uppgifter samlas in av Rikspolisstyrelsen (RPS) via domstolarnas ärendehanteringssystem (VERA). Materialet sänds till Brå veckovis på elektronisk väg. Uppgifter om strafförelägganden och åtalsunderlåtelse samlas in från Åklagarmyndigheten (ÅM) via åklagarväsendets system för strafförelägganden (EnVis) respektive åtalsunderlåtelse (BRÅDIS). Materialet skickas på elektronisk väg till Brå dagligen.

Hos Brå kontrolleras och rättas uppgifterna innan de lagras i en statistikdatabas. De befintliga

uppgifterna i databasen kompletteras därefter via manuell registrering (så kallad kodning) med uppgifter om typ av gärning, preparat och vikt-mängd. Detta görs genom att landets domstolar sänder kopior av domar som rör narkotikabrott till Brå. Dessa läses och kodas in i databasen. För strafförelägganden kodas narkotikabrotten utifrån en fritext som levereras i samband med överföringen från Åklagarmyndigheten.

Kodningen sker utifrån de uppgifter som anges i stämningsansökan. Kontroll görs mot tingsrättens domslut och domskäl. Då stämningsansökan och domslut skiljer sig åt kodas uppgifter enligt domslutet och dess beskrivning i domen.

Inom forskningen har det konstaterats (se t.ex. Biemer och Lyberg 2003) att just manuell kodning av uppgifter är en stor källa till fel i statistiken då olika personer gör olika bedömningar när det gäller att koda uppgifter. För att kunna minimera kodningsfelet och samtidigt kunna uppskatta felets storlek har löpande ett mindre slumpmässigt urval kontrollkodats av en andra kodare oberoende av den första kodarens resultat. Resultaten har sedan jämförts för att identifiera felaktigheter. Kontrollkodningen har löpande använts för att stämma av resultaten och således höja kvaliteten vid kodningen.

Statistikens tillförlitlighet

Statistiken över lagföringsbeslut gällande narkotikabrott är en totalundersökning. Trots detta representerar den presenterade statistiken inte några exakta fastställda värden. Statistiken är behäftad med viss osäkerhet i form av felkällor. Det kan röra sig om bortfall samt täcknings-, mät- och bearbetningsfel. För att förebygga dessa fel görs olika kontroller.

Täckningsfel

Åklagarmyndigheternas och domstolarnas ärendehanteringssystem utgör underlaget för narkotikabrottsstatistiken. Referensperiod för statistiken är de domar och strafförelägganden där beslut fattats under ett kalenderår.

Över- och undertäckning beror på brister i inrapportering. Över- och undertäckning bedöms vara ett mindre problem i dessa register. Man bör dock komma ihåg att registren beskriver antalet lagföringar gällande narkotikabrott och inte den *faktiska* narkotikabrottsligheten.

² För definition se bilaga 1.

Narkotikabrotten tillhör de så kallade offerlösa brotten. Det innebär att den övervägande delen av dessa brott inte anmäls, utan blir kända genom polisens egna spaningsinsatser eller genom tulltjänstemännens kontroller. Beroende på polisinsatsernas omfattning och intensitet kan alltså antalet brott som kommer till rättsväsendets kännedom minska eller öka utan att den faktiska brottsligheten har förändrats. Narkotikabrottsstatistiken styrs till stor del av resurser, spaningsinsatser och praxis i arbetet hos polis och tull och i förlängningen av arbetet vid domstolar och åklagarmyndigheter.

Bortfall

I de tabeller som baseras på tilläggsinformation (typ av gärning, preparat och viktmängder) förekommer ett visst externt och internt bortfall. För att trots bortfallet möjliggöra jämförelser med övriga tabeller har bortfallet publicerats i tabellerna från och med statistiken för 2009.

Det *externa* bortfallet, definierat som lagföringar där all tilläggsinformation saknas, beror på att alla domar inte kommer in till Brå. Dessa lagföringar saknas därför helt i de statistiktabeller som redovisar preparat, viktmängder eller typ av gärning. Kompletterande beställningar genomförs rutinmässigt sedan år 1986 för att minimera det externa bortfallet. Genom att mot databasen kontrollera vilka domar som saknas kan man beställa dem från tingsrätterna. Ett fåtal domar kommer dock aldrig till Brå. Det externa bortfallet utgör cirka en procent av samtliga domar.

Det *interna* bortfallet, definierat som lagföringar där viss tilläggsinformation saknas, beror på att vissa uppgifter saknas i domen eller straffföreläggandet. Det innebär att ett bortfall kan uppstå för variablerna typ av gärning, preparat och mängd av preparatet. Detta bortfall är dock av mindre omfattning. Intervallet var år 2009 0,5–2 procent.

Mät- och bearbetningsfel

Fel som uppstår i samband med hanteringen beror bland annat på felskrivningar eller ofullständiga uppgifter i tingsrätternas eller åklagarnas beslut eller vid den elektroniska registreringen av uppgifter. Under 1990-talet infördes ett nytt ärendehanteringssystem successivt hos tingsrätterna. Samtliga domstolar har numera systemet installerat. Innan materialet lagras i databasen görs alltid olika rimlighetskontroller med hjälp

av ett kontrollprogram. En slutlig kontroll av materialet görs dessutom efter det att statistiktabellerna har framställts.

Bearbetningsfel: Vid den manuella kodningen av preparat, vikt och gärning av 2009 års domar genomfördes löpande kontroller för att upptäcka eventuella felkodningar.

En stor källa till fel vid bearbetningen av statistiken är den kodning av uppgifter som görs manuellt i produktionen. I andra studier har det visat sig att denna källa till fel ofta ligger på cirka 20 % av de uppgifter som kodats. För att uppskatta kodningsfelets storlek har ett mindre slumpmässigt urval kontrollkodats löpande i statistiken, vilket möjliggör uppskattningar av det totala felets storlek:

	Uppskattad felprocent	Konfidensintervall (95%)	
Fel avseende gärning	2,6%	0,8%	4,4%
Fel avseende preparat	1,3%	0,1%	2,5%
Fel avseende vikt/mängd	3,0%	1,0%	4,9%

Som framgår av tabellen ovan är kodningsfelets effekt relativt liten och statistiken avseende kodningsfelet kan därmed bedömas hålla tillräcklig kvalitet.

Jämförbarhet över tid

Statistikens jämförbarhet över tid kan påverkas av en rad olika omständigheter. Exempel på faktorer som kan påverka statistiken är

- förändringar i rättsväsendets praxis
- förändringar i polisens och tullens resurser samt insatser
- förändringar i lagstiftningen
- tillkomsten av nya preparat som räknas som narkotika
- förändringar i statistikrutiner.

För att kunna ge en korrekt tolkning av statistiken är det viktigt att känna till vilka förändringar som inträffat. Narkotikastrafflagen infördes år 1968. Nedan följer en kortfattad redovisning av några stora och små förändringar som inträffat under de senaste tjugo åren. Mer om lagstiftningsförändringar finns i bilaga 2. Se även Kriminalstatistiken 2009, Lagförda personer, Jämförelser över tid.

Bruk av narkotika kriminaliserades 1988 och sedan dess har antalet lagföringar avseende bruk ökat. Framför allt har det skett en ökning sedan 1994. Detta till följd av lagändringen, som infördes 1993, som skärpte påföljden för konsumtion av narkotika i Sverige. Med denna lagändring har det blivit möjligt för polisen att göra blod- och urinprov på personer misstänkta för bruk av narkotika.

År 1995 tog Brå över bearbetning och redovisning av narkotikastatistiken, vilket resulterade i något förändrade rutiner. Statistiken före 1995, som framställdes av SCB, skiljer sig något jämfört med statistiken efter 1995. Denna omläggning av statistikbearbetningen torde dock endast ha påverkat redovisningen marginellt.

Från och med 1997 kan villkorlig dom, enskilt eller i kombination med böter, utfärdas genom strafföreläggande.

Successivt införde åklagarna under 1998 ett nytt redovisningssystem (EnVis). Uppgifterna om strafförelägganden samlas i och med detta in av Riksåklagaren (RÅ) på elektronisk väg och sänds vidare till Brå. Den elektroniska distribueringen av data gör att tiden från det att ett strafföreläggande godkänts till det att Brå får kännedom om detta förkortas. Det innebär att något fler strafförelägganden än tidigare rapporteras in innan statistiken tas ut. Skillnaderna bedöms dock vara marginella.

År 1999 gjordes en kvalitetsgranskning av statistiken över personer som lagfördes för narkotikabrott 1998. Granskningen har medfört förändringar som påverkar redovisningen av olika typer av gärningar (bruk, innehav m.m.). Det handlar framför allt om ändrade rutiner i valet av det brott man väljer att redovisa i de fall där flera narkotikabrott förekommer i samma lagföring. Detta innebär att redovisningen innehåller något flera kombinationer av gärningar än tidigare. För en mer utförlig beskrivning se den tidigare publikationen *Narkotikastatistik 1999*.

År 1999 utökades påföljdssystemet med flera nya påföljder och möjligheter till påföljds-kombinationer. En första förändring gällde påföljden överlämnande till vård inom socialtjänsten, där det gavs möjlighet att kombinera domen med kravet på så kallad *ungdomstjänst*. En andra nyhet för detta år var möjligheten att döma till *sambällstjänst* i samband med villkorlig dom. Tidigare fanns denna möjlighet endast i samband

med dom till skyddstillsyn. Under 1999 tillkom även påföljden slutna ungdomsvård, som innebär att ungdomar under 18 år som begått allvarliga brott kan dömas till *slutna ungdomsvård* i stället för fängelse.

År 2000 straffbelades all icke-medicinsk befattning med läkemedlet GHB (Gammahydroxibutyrat). Preparatet ingår därmed i narkotikastatistiken från och med detta år. I jämförelse med andra preparat år 2000 bör man beakta att narkotikaklassificeringen av GHB trädde i kraft först i februari samma år.

År 2000 gjordes en systemförändring i uppgiftsinhämtningen av åtalsunderlåtelse (se *Narkotikastatistik 2000*). I och med denna har åtalsunderlåtelse givits en ny definition i kriminalstatistiken. I tidigare rutiner definierades åtalsunderlåtelse bland annat efter beslutsdatum, vilket innebar att om en person meddelades flera åtalsunderlåtelse under en och samma dag räknades dessa som en åtalsunderlåtelse. Efter systemförändringen definieras åtalsunderlåtelse i stället efter löpnummer. Detta medför att man nu räknar besluten om åtalsunderlåtelse efter det exakta antalet även om de meddelats på samma dag. Detta kan ha påverkat framför allt de ringa brotten avseende bruk av narkotika när det gäller tabeller som inte enbart redovisar huvudbrott.

År 2001 infördes en ny smuglingslag, lag (2000:1225) om straff för smuggling. Denna lag gör det möjligt att i större utsträckning än tidigare veta vilken vara som smugglats. Det gör att redovisningen av smuglingsbrott avseende narkotika numera är mer fullständig än tidigare.

På grund av ett fel i åklagarnas ärendehanteringssystem, BråDIS, har en del åtalsunderlåtelse, som avsåg ringa brott, inrapporterats som brott av normalgraden under år 2002. De felaktiga värdena har korrigerats i Brå:s databas och reviderats i 2003 års upplaga.

År 2005 felkodades ett antal domar med preparatet övriga centralstimulantia. I rapporten 2005 särredovisades därför inte preparatet ecstasy från gruppen övriga centralstimulantia. Efter en kvalitetsgranskning och omkodning av samtliga domar från 2005 som innehöll kodade uppgifter om preparatet övriga centralstimulantia har samtliga siffror och tabeller gällande preparat för år 2005 korrigerats och de berörda tabellerna publiceras därför återigen i denna publikation.

Efter publiceringen av 2006 års narkotikastatistik beslutades att narkotikastatistiken i framtiden skulle produceras vart tredje år. Därför finns ingen narkotikastatistik publicerad för åren 2007 och 2008. Det innebär att information om gärning, preparat och mängd saknas gällande lagföringar för dessa år. Beslutet grundades bland annat på att lagföringarna gällande narkotikabrott följer en stadigt uppåtgående trend och att en tillräckligt hög kvalitet fortfarande kan bibehållas. Statistik över antalet lagföringar gällande narkotikabrott redovisas årligen i *Kriminalstatistiken*.

I samband med 2009 års statistik har endast de uppgifter som ligger till grund för lagföringsstatistiken använts vid publiceringen av statistiken. Tidigare år har samtliga inkomna uppgifter används. Detta bedöms dock inte påverka jämförbarheten över tid nämnvärt.

Vid kodningen av 2009 års narkotikastatistik gällande preparat, vikt, mängd och gärning genomfördes omfattande och löpande kvalitetskontroller för att säkerställa en hög kvalitet.

Jämförbarhet med andra uppgifter

I samband med 2009 års statistik har dels bortfallet publicerats i statistiken dels har endast de uppgifter som ligger till grund för lagföringsstatistiken använts, vilket gör att samtliga uppgifter avseende lagföringsbeslut efter huvudbrott och lagförda narkotikabrott är direkt jämförbara med lagföringsstatistiken.

Bilaga I Definitioner och variabler

Appendix I Definitions and variables

BrB: se *Brottsbalken*

Brottsbalken (BrB): Här ingår de mest välbekanta brotten, ordnade i olika kategorier, till exempel brott mot person och brott mot förmögenhet. I brottsbalken anges också straffskalorna för brotten. År 1965 ersatte brottsbalken 1864 års strafflag.

29 kap. 6 §: Påföljdseftergift kan meddelas om det är uppenbart oskäligt att döma till påföljd med hänsyn till vissa omständigheter som anges i *BrB 29 kap. 5 §*. Exempel på sådana omständigheter är om gärningsmannen drabbats av allvarlig kroppsskada till följd av brottet, har hög ålder eller lider av dödlig sjukdom eller skada.

30 kap. 6 §: Den som begått ett brott under påverkan av allvarlig psykisk störning ska i första hand dömas till en annan påföljd än fängelse. Rätten får döma till fängelse endast om det finns synnerliga skäl. Sådana skäl kan till exempel vara att brottet har ett högt straffvärde, eller att den tilltalade i anslutning till brottet själv har vållat sitt tillstånd genom rus eller på annat liknande sätt.

34 kap 1 § 1 p: Detta lagrum tillämpas i de fall en person dömts (till fängelse, skyddstillsyn, villkorlig dom eller slutet ungdomsvård) för ett brott och begår ett annat brott under tiden innan domen eller påföljden helt verkställts. Rätten kan förordna att den gamla påföljden även avser det nya brottet.

Böter: Böter (dagsböter, penningböter eller normerade böter) utdöms genom dom eller strafföreläggande. Bötesbeloppet beräknas och betalas på olika sätt beroende på typ av böter. Även polisen och tullen kan till exempel i trafiksammanhang utfärda böter, så kallad ordningsbot. Böter som inte betalas får, om inte annat är föreskrivet, förvandlas till fängelse i lägst fjorton dagar och högst tre månader enligt bestämmelserna i bötesverkställighetslagen (1979:189). Böter tillfaller staten.

Dagsböter: Bötesstraff, där böternas antal bestäms efter brottets svårhetsgrad, och varje dagsbots storlek fastställs med hänsyn till den dömda personens ekonomiska förhållanden. Antalet dagsböter kan vara minst 30 och högst 150 (som gemensamt straff för flera brott högst 200). Beloppet för varje dagsbot kan variera mellan 50 och 1 000 kronor. Minsta totala bötesbelopp är 750 kronor. (Beloppen gäller fr.o.m. 1 oktober 2006.)

Dom: Med en dom avses i statistiken ett fällande domslut i tingsrätten. Samtliga fällande domslut (från tingsrätterna) redovisas i statistiken, oavsett om de överklagats till högre rättsinstans eller inte. Det innebär att även personer som dömts för brott i tingsrätten, men senare frikänts i hovrätten, ingår i statistiken. Personer som omvänt först friats i tingsrätt och därefter dömts för brott i hovrätt ingår dock inte i statistiken.

Fängelse: Fängelsestraffet döms ut på viss tid eller på livstid. Fängelse på viss tid får som regel inte överstiga tio år och inte understiga fjorton dagar. Om fängelse på längre tid än tio år och på livstid är föreskrivet för brottet eller om det följer av 26 kap. 2 eller 3 § *BrB*, får dock fängelse på viss tid bestämmas till högst 18 år. Står den misstänkte åtalad för flera brott får fängelse på viss tid bestämmas till längre tid än det enskilt längsta straff som kan följa på respektive brott, men tiden får inte överstiga den sammanlagda tiden för de längsta straffen tillsammans. Det får inte heller överskrida det längsta straffet med mer än

- ett år, om det svåraste straffet är kortare än fängelse i fyra år
- två år, om det svåraste straffet är fängelse i fyra år eller längre men lägre än fängelse i åtta år
- fyra år, om det svåraste straffet är fängelse i åtta år eller längre.

Det svåraste av de lägsta straffen får inte underskrivas.

De som döms till ett längre fängelsestraff än två månader frigets vanligtvis villkorligt efter det att

två tredjedelar av den utdömda tiden avtjänats (se villkorlig frigivning).

Huvudbrott: En person kan i en och samma lagföring dömas för fler än ett brott. För huvuddelen av dessa fall utdöms en gemensam påföljd för samtliga brott. Endast i ett fåtal fall finns referenser som pekar ut vilket brott som lett till vilken påföljd. Vanligtvis kan man således inte avgöra vilken påföljd som utdömts för ett enskilt brott. För att man i statistiken ska kunna redovisa påföljden efter brott används huvudbrotts- och huvudpåföljdsprincipen.

Som huvudbrott väljs det brott i en lagföring som har den strängaste straffskalan. Om två brott har samma straffskala väljs slumpmässigt ett av brotten som huvudbrott. Huvudbrottsprincipen innebär att redovisningen av antalet lagföringsbeslut gällande lagförda för en enskild brottstyp är en minimiskattning. De brott som har ett lågt straffvärde och ofta begås i samband med andra brott och därmed sällan kategoriseras som huvudbrott, blir underrepresenterade i statistiken. För att få reda på exakt antal lagföringsbeslut gällande en viss typ av brott, kan de tabeller användas som förutom huvudbrotten även redovisar de så kallade bibrotten.

Huvudpåföljd: På liknande sätt som för brotten (se huvudbrott), kan flera påföljder utdömas för ett brott. Som regel väljs den strängaste påföljden i domen som huvudpåföljd. Påföljderna rangordnas efter grad av ingripande med fängelse först och ”påföljd eftergiven” sist. I de fall där referenser förekommer mellan brotten och påföljderna, väljs den påföljd som huvudbrottet lett till, även om det finns en annan, mer ingripande påföljd i domen.

Kontraktsvård: Kontraktsvård är en form av skyddstillsyn, där domstolen föreskriver att den dömda ska följa en särskild behandlingsplan. Påföljden har funnits sedan 1 januari 1988. Påföljden är främst avsedd för drogmissbrukare där det finns ett klart samband mellan missbruk och brott och där den dömda annars skulle ha dömts till fängelse. I domen framgår motsvarande fängelsetid, och missköter den dömda kontraktsvården avtjänas resterande tid i stället i fängelse.

Laga kraft: En dom eller ett beslut vinner laga kraft när domen eller beslutet inte längre kan överklagas i vanlig ordning. Den viktigaste

(rätts)följden av laga kraft är att avgörandet får rättskraft och kan verkställas.

Lagen om straff för smuggling (SML): Ny lag från och med 1 januari 2001 där brotten indelas enligt följande:

6 § 1 st. narkotikasmuggling, fängelse i högst 3 år

6 § 2 st. ringa narkotikasmuggling, böter eller fängelse i högst 6 månader

6 § 3 st. grov narkotikasmuggling, fängelse i lägst 2 år och högst 10 år.

Lagföring: Begreppet lagföring omfattar i statistiken fällande domslut i tingsrätten samt så kallat lagföringsbeslut utanför domstol, det vill säga beslut av åklagare att meddela åtalsunderlåtelse eller utfärda strafföreläggande, som godkänns av den förelagda personen. Även ordningsbotsförelägganden utfärdade av polis eller tull är en typ av lagföring, men ingår inte i begreppet lagföring.

Lagförda brott: Lagförda brott syftar på varje enskilt brott som lagförts och som någon eller några lagförts för. Om tre personer lagförs för samma brott innebär detta i statistiken tre lagförda brott. Motsvarande enhet i statistiken över anmälda brott är antalet brottsdeltaganden.

Lagförd person: Lagförda personer syftar i statistiken på antalet unika personer som någon gång under året har lagförts för ett eller flera brott. I tidigare års publikationer kallas detta för lagförda personer netto redovisat.

Lagföringsbeslut: Begreppet lagföringsbeslut innebär i statistiken förenklat ett beslut om att en person har förklarats skyldig till brott i domstol eller genom ett beslut av åklagare att meddela åtalsunderlåtelse eller utfärda strafföreläggande. En och samma person redovisas i statistiken för varje enskilt lagföringsbeslut som denne erhållit under ett kalenderår. Om flera personer ingår i samma dom redovisas varje enskild person separat i statistiken. I tidigare års publikationer kallades lagföringsbeslut för lagförda personer bruttoredo visat.

LVM: Lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall. Tvångsvård som syftar till att stoppa ett pågående missbruk av alkohol, narkotika eller flyktiga lösningsmedel. Övriga förutsättningar är att vård inte kan ges på frivillig väg och att allvarlig fara föreligger för missbrukarens fysiska

eller psykiska hälsa, att det finns uppenbar risk att missbrukaren förstör sitt liv eller att man kan befara att missbrukaren allvarligt ska skada sig själv eller någon närstående.

Medelfolkmängd: Genomsnitt av folkmängden i början och i slutet av året.

Narkotikabrott: Sammanfattande benämning på de brott som ingår i narkotikastatistiken enligt följande:

Brott mot narkotikastrafflagen (1968:64) (NSL)

Brott mot lag (SML, 2000:1225) om straff för smuggling 6 § (SML)

Narkotikaprekursorer: Ämnen som kan användas vid framställning av narkotika och som finns förtecknade i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 273/2004 och rådets förordning (EG) nr 111/2005.

Narkotikastrafflagen (NSL): Sedan år 1985 är brotten indelade på följande sätt:

1 § narkotikabrott, fängelse i högst tre år

2 § ringa narkotikabrott, böter eller fängelse i högst sex månader

3 § grovt narkotikabrott, fängelse i lägst två och högst tio år

3a § vårdslöshet med narkotika, böter eller fängelse i högst ett år.

Sedan år 2006 även:

3b § olovlig befattning med narkotikaprekursorer, fängelse i högst två år. Om brottet är att anse som ringa, böter eller fängelse högst sex månader. Om brottet är att anse som grovt, fängelse lägst sex månader eller högst sex år.

(Se *Lagändringar* s. 72 för en översikt av förändringar inom narkotikastrafflagen.)

Nettoredovisning: En person förekommer endast en gång i statistiken oavsett hur många gånger personen lagförts under året.

NSL: Se Narkotikastrafflagen.

Officiell statistik: Sådan statistik som regleras i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken. Statistiken ska framställas av en myndighet enligt regeringens föreskrifter.

Preparat: Som narkotika räknas läkemedel eller hälsofarliga varor med beroendeframkallande egenskaper eller euforiserande effekter eller varor som med lätthet kan omvandlas till varor med sådana egenskaper och som av regeringen har förklarats vara att anse som narkotika enligt förordning (1992:1554) om kontroll av narkotika. Narkotika har i statistiken indelats i följande huvudgrupper: cannabis, centralstimulantia, hallucinogener, opiater samt sömn- och rogivande medel. Dessutom förekommer GHB som ett eget preparat utanför dessa grupper.

Påföljd: Sammanfattande begrepp för fängelse, böter, villkorlig dom och skyddstillsyn, samt rättspsykiatrisk vård, tvångsvård av missbrukare, slutna ungdomsvård och överlämnande till särskild vård. Vissa påföljder kan kombineras med varandra eller förenas med föreskrifter om samhällstjänst, kontraktsvård och ungdomstjänst. Fängelsestraffet kan verkställas genom intensivövervakning med elektronisk kontroll (fotboja).

RB: Rättegångsbalken.

Referenser: När skilda påföljder utdöms för olika brott anger referenserna vilket brott som är kopplat till vilken påföljd.

Region/län: Avser region/län där brottet har anmälts, handlagts eller beslutats. Huvudregeln är att brottmål ska behandlas vid den polismyndighet, åklagarmyndighet eller tingsrätt som finns i det geografiska område där brottet är begånget.

Rättspsykiatrisk vård: Om den som har begått ett brott lider av en allvarlig psykisk störning får rätten överlämna honom eller henne till rättspsykiatrisk vård om påföljden inte kan stanna vid böter. Detta under förutsättning att det med hänsyn till personens psykiska tillstånd och personliga förhållanden i övrigt är påkallat att personen är intagen på en sjukvårdsinrättning för psykiatrisk vård som är förenad med frihetsberövande och annat tvång. Rätten får besluta att särskild utskrivningsprövning ska äga rum vid vården om det finns risk för att personen i fråga till följd av den psykiska störningen återfaller i brottslighet som är av allvarligt slag.

Samhällstjänst: Samhällstjänst innebär en skyldighet att utföra oavlönat arbete i lägst 40 och högst 240 timmar. Samhällstjänst kan utfärdas i samband med skyddstillsyn och, från och med

år 1999, också i kombination med villkorlig dom.

Skyddstillsyn: Skyddstillsyn är en påföljd som innebär en prøvotid under tre år då den dömd ska vara skötsam och försörja sig efter förmåga. Personen är under övervakning minst ett år. Övervakningen upphör normalt efter ett år om inte den dömd av särskilda skäl anses vara i behov av förlängd övervakning. Under övervakningen kan den dömd meddelas föreskrift om missbruksvård med mera, som han eller hon är skyldig att följa. Skyddstillsyn får utdömas för ett brott där rätten anser att påföljden inte kan stanna vid böter. Påföljden kan förenas med böter, fängelse eller samhällstjänst och fortgår under en prøvotid av tre år. Vid val av påföljd ska rätten som skäl för skyddstillsyn beakta om det finns anledning att anta att denna påföljd kan bidra till att den tilltalade avhåller sig från fortsatt brottslighet. Om den dömd missköter sig kan han eller hon få ändrade eller nya föreskrifter eller en varning. Den dömd kan också i vissa fall omhändertas i högst fjorton dagar. Vid allvarlig misskötsamhet kan skyddstillsynen komma att upphävas och ersättas av en annan påföljd, till exempel fängelse.

Sluten ungdomsvård: Påföljden innebär att ungdomar under 18 år som begått allvarliga brott kan dömas till sluten ungdomsvård i stället för fängelse. Statens institutionsstyrelse (SiS) ansvarar för verkställigheten, som sker på särskilda ungdomshem. Reformen infördes år 1999, och syftet med den är att minimera de skadeverknningar som en vistelse i fängelse kan ge ungdomar.

SML: Se lagen om straff för smuggling.

Straff: Fängelse och böter.

Strafföreläggande: Strafföreläggande utfärdas av åklagare, i de flesta fall i form av böter. Från och med 1997 kan även villkorlig dom enskilt eller i kombination med böter utfärdas. Om det finns förutsättningar för det bör åklagaren utfärda strafföreläggande för den misstänkte i stället för att väcka åtal (strafföreläggandekungörelse (1970:60)). Strafföreläggande kan utfärdas för brott där böter ingår i straffskalan. För att ett strafföreläggande ska vinna laga kraft, måste den misstänkte erkänna brottet och godkänna straffet. I statistiken över uppklarade brott och misstänkta personer redovisas utfärdade strafförelägganden och i lagföringsstatistiken redovisas godkända strafförelägganden.

Stämpling: Att någon i samråd med en annan person beslutar att begå ett brott, att någon försöker förmå en annan person att begå ett brott eller själv åtar eller erbjuder sig att begå ett brott.

Ungdomstjänst: Den 1 januari 2007 infördes ungdomstjänst som en ny fristående påföljd för unga lagöverträdare under 21 år. Syftet är att påföljden ungdomstjänst ska kunna ersätta högre bötesstraff, kortare frihetsberövanden och, när den unge endast har ett mindre vårdbehov, ungdomsvård. I valet mellan böter och ungdomstjänst ska det senare normalt väljas om det inte anses för ingripande. Om den unge är över 18 år får ungdomstjänst endast dömas ut om särskilda skäl finns. Innan denna form av påföljd infördes kunde ungdomstjänst endast utdömas som en tilläggsåtgärd inom ramen för överlämnande till vård inom socialtjänsten. Påföljden som, liksom tidigare, avser oavlönat arbete samt annan särskild ordnad verksamhet i lägst 20 och högst 150 timmar, får endast dömas ut om den unge godkänner påföljden. Enligt socialtjänstlagen (2001:453) ska kommunen sörja för att påföljden ungdomstjänst kan verkställas. Socialnämnden ska bestämma det närmare innehållet i en utdömd ungdomstjänst i en arbetsplan.

Ungdomsvård: Den 1 januari 2007 infördes påföljden ungdomsvård. Ifall den som är under 21 år och begått brott kan bli föremål för vård eller annan åtgärd enligt socialtjänstlagen (2001:453), får rätten överlämna åt socialnämnden att sörja för nödvändig vård inom socialtjänsten enligt uppgjord vårdplan. För att överlämnas till vård ska den unge ha särskilt behov av vård eller annan åtgärd enligt socialtjänsten eller lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga. Överlämnande får ske endast om socialtjänstens planerade åtgärder kan anses tillräckligt ingripande med hänsyn till brottslighetens straffvärde, art och den tilltalades tidigare brottslighet. Påföljden kan förenas med böter eller särskild föreskrift om ungdomstjänst. När påföljden infördes ersatte den vård enligt socialtjänst.

Villkorlig dom: Villkorlig dom innebär en prøvotid på två år, under vilken personen ska vara skötsam och försörja sig själv efter förmåga. Rätten får döma till villkorlig dom om påföljden inte bedöms kunna stanna vid böter. Påföljden kan förenas med böter och samhällstjänst.

Ålder: I statistiken över personer *lagförda* för brott avses åldern vid tiden då domstolen eller åklagaren beslutade om lagföring.

Åtalsunderlåtelse: Åklagaren kan i vissa fall besluta att inte väcka åtal trots att den misstänkte bedöms vara skyldig till brottet, så kallad åtalsunderlåtelse. Anledningen är ofta att brottet är lindrigt och att personen i stället åtalas för ett annat, grövre brott, eller att personen är ung.

Åtalsunderlåtelse kan utfärdas enligt följande lagrum:

9 § lag (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare (LUL). Enligt detta lagrum kan åklagaren underlåta åtal för brott som begåtts av ungdomar som vistas i hem som avses i 12 § lag (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga.

17 § (LUL): Åtalsunderlåtelse får beslutas, om den unge blir föremål för sådan åtgärd som anges nedan och det med skäl kan antas att därigenom vidtas vad som är lämpligast för den unge:

1. vård eller annan åtgärd enligt socialtjänstlagen (2001:453),
2. vård eller annan åtgärd enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, (LVU) eller
3. annan åtgärd som innebär att den unge får hjälp eller stöd.

Åtalsunderlåtelse får också beslutas om det är uppenbart att brottet har skett av okynne eller förhastande.

Vid bedömningen av om åtalsunderlåtelse ska meddelas ska åklagaren utöver vad som följer av första och andra styckena särskilt beakta den unges vilja att ersätta målsäganden för skada som uppkommit genom brottet, att avhjälpa eller begränsa skadan eller att på annat sätt gottgöra målsäganden.

Åtalsunderlåtelse får inte beslutas om något väsentligt allmänt eller enskilt intresse däri- genom åsidosätts. Vid bedömningen av om något väsentligt allmänt intresse åsidosätts skall särskilt beaktas om den unge tidigare har gjort sig skyldig till brott.

20 kap. 7 § RB. Åtalsunderlåtelse kan utfärdas under förutsättning att något väsentligt allmänt eller enskilt intresse inte åsidosätts:

1 st. 1 p. om det kan antas att brottet inte skulle föranleda annan påföljd än böter

1 st. 2 p. om det kan antas att påföljden skulle bli villkorlig dom och det finns särskilda skäl för åtalsunderlåtelse

1 st. 3 p. om den misstänkte begått ett annat brott och det utöver påföljden för detta brott inte krävs påföljd med anledning av det föreliggande brottet

1 st. 4 p. om psykiatrisk vård eller insatser enligt lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade kommer till stånd

2 st. om det av särskilda skäl är uppenbart att det inte krävs någon påföljd för att avhålla den misstänkte från vidare brottslighet och att det med hänsyn till omständigheterna inte heller krävs av andra skäl att åtal väcks.

46 § lag (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall (LVM). Åtal kan underlåtas för personer som begått brott före eller under tiden de får vård för sitt missbruk. Förutsättningarna är dock att det för brottet inte får föreskrivas strängare straff än fängelse i ett år.

Sedan år 2000 omfattar lagföringsstatistiken inte åtalsunderlåtelser som har meddelats med hänvisning till 46 § LVM, och sedan år 2005 inte heller åtalsunderlåtelser meddelade enligt 9 § LUL.

Överlämnande till vård inom socialtjänsten: Denna påföljd ersattes år 2007 av ungdomsvård och ungdomstjänst, men tillämpades enligt statistiken i begränsad omfattning till och med år 2008. Före 2007 gällde att ifall den som var under 21 år begått brott och kunde bli föremål för vård eller annan åtgärd enligt socialtjänstlagen (2001:453), fick rätten överlämna åt socialnämnden att sörja för nödvändig vård inom socialtjänsten enligt uppgjord vårdplan. Överlämnande fick ske endast om socialtjänstens planerade åtgärder kunde anses tillräckligt ingripande med hänsyn till brottslighetens straffvärde, art och den tilltalades tidigare brottslighet.

Påföljden kunde förenas med böter eller särskild föreskrift om ungdomstjänst.

Överlämnande till vård enligt LVM: I fall där den som har begått en brottslig gärning kan bli föremål för vård enligt lag (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall (LVM) får rätten överlämna åt socialnämnden eller åt styrelsen för hemmet (i de fall personen redan är intagen i ett hem) att anordna behövlig vård. Om det begångna brottet kan ge strängare straff än fängelse i ett år, får överlämnande endast ske om det föreligger särskilda skäl (se även LVM).

Bilaga 2 Lagändringar

Appendix 2 Alterations in the Acts

Narkotikastrafflagen har sedan den infördes år 1968 genomgått åtskilliga förändringar. Sett över tid har lagstiftningsarbetet utvecklats i skärpande riktning, till en början för de grova brotten och senare när det gäller den lindrigare narkotikabrottsligheten. I dag är all befattning med narkotika kriminaliserad i Sverige. Nedan redovisas de viktigaste lagändringarna.

1968

Narkotikastrafflagen infördes. Lagen omfattade tillverkning, saluhållande, överlåtelse och innehav av narkotika och brotten bedömdes efter en tregradig skala. Påföljden för det lindrigaste brottet, narkotikaförseelse, var böter. För narkotikabrott utgick böter eller fängelse i högst två år och för grovt narkotikabrott fängelse i lägst sex månader och högst fyra år. Åtalsunderlåtelse var möjlig för innehav av en mindre mängd narkotika för eget bruk.

1969

Straffet för grovt narkotikabrott höjdes till fängelse i lägst ett år och högst sex år.

1972

Maximistraffet för grovt narkotikabrott höjdes till tio års fängelse. Möjligheten att underlåta åtal utökades genom att innehav av betydligt större mängder narkotika medgavs.

1981

Minimistraffet för grovt narkotikabrott höjdes från ett till två års fängelse. Maximistraffet för narkotikabrott höjdes från två till tre års fängelse. År 1980 skärptes praxis för åtalsunderlåtelse vid innehav av narkotika för eget bruk. Åtal skulle bara få underlåtas vid innehav av så små mängder narkotika för eget bruk att det inte gick att dela upp.

1983

Nya gärningsformer infördes i lagen. Förvärv av narkotika i överlåtelssyfte samt bearbetning, transport och förvaring av narkotika, som inte var avsedd för eget bruk, och vårdslöshet med narkotika tillkom. Benämningen tillverkning

av narkotika ändrades till framställning, vilket innebar att även odling av narkotiska växter föll under denna typ av gärning. Straffbestämmelserna i narkotikaförordningen flyttades till narkotikastrafflagen.

1985

Beteckningen för det lindrigaste narkotikabrottet, narkotikaförseelse, ersattes med ringa narkotikabrott. Samtidigt infördes fängelse med upp till sex månader i straffskalan för detta brott. För narkotikabrott utgick böter ur straffskalan.

1988

Eget bruk av narkotika kriminaliserades. Endast böter ingick i straffskalan för detta brott. En regel om ansvarsfrihet infördes, som innebar strafffrihet i de fall som konsumtionen uppdagades i samband med att gärningspersonen underkastat sig vård.

1993

Straffet för eget bruk av narkotika skärptes genom att fängelse infördes i straffskalan. Polisen fick därmed möjlighet att använda tvångsmedel, bland annat blod- och urinprov, vid misstanke om bruk av narkotika. Antalet utförda blod- och urinprov har ökat kraftigt framför allt från och med år 1994 samtidigt som antalet personer lagförda för bruk av narkotika ökade kraftigt under motsvarande period.

2001

Ny lag om straff för smuggling infördes vilket egentligen inte innebar någon förändring annat än att den smugglade varan finns reglerad i egen paragraf.

2006

Befattning, såsom överlåtelse, framställning, förvärv, anskaffande, bearbetning, förpackning etcetera, med narkotikaprekursorer kriminaliserades. Narkotikaprekursorer definieras som ämnen som används vid framställning av narkotika och som finns förtecknade i Europaparlaments och Europarådets förordningar (EG) nr 273/2004 eller (EG) nr 111/2005.

Bilaga 3 Andra statistikällor

Appendix 3 Other statistical sources

Brottsförebyggande rådet (Brå) *Kriminalstatistik*. Årlig statistik över anmälda brott, upplärade brott, personer misstänkta för brott, personer lagförda för brott, kriminalvårdens verksamhet och återfall i brott.

Brott bland ungdomar i årskurs nio. En återkommande undersökning (vart tredje år), baserad på självdeklarationsstudier, av brottsdeltagande och problembeteenden hos skolelever i årskurs nio. Brå-rapport 2010:6.

Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN) *Drogutvecklingen i Sverige*. Årlig publikation med uppgifter hämtade ifrån ett flertal myndigheter och institutioner med en sammanfattning av statistik på narkotikaområdet och analys av narkotikautvecklingen.

CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Sedan 1985 återkommande kartläggning av drogsituationen i landet med hjälp av ett regionalt rapporteringssystem som omfattar rapportörer från bland annat polisen, kriminalvården, socialtjänsten och frivilligorganisationer.

Det tunga narkotikamissbrukets omfattning i Sverige 1998. MAX-projektet, delrapport 3, Rapport från landsomfattande och regionala case-finding undersökningar om narkotikamissbrukets omfattning, varav den senaste är från 1998. Rapporten innehåller även data från tidigare utförda undersökningar inom UNO-projektet.

Mönstrandens drogvänor. Årligen återkommande undersökning om drogvänor bland värnpliktsinskrivna. Sista undersökningen i serien genomfördes 2006.

Narkotikaprisutvecklingen i Sverige 1988–2009. Kartläggning utifrån insamlade uppgifter om gatupriser på narkotika från poliser runt om i Sverige.

Skolelevers drogvänor. Årligen återkommande undersökning om drogvänor bland elever i årskurs 9 och gymnasieelever i årskurs 2.

Europeiska centrumet för kontroll av narkotika och narkotikamissbruk (EMCDDA). Årliga rapporter om narkotikautvecklingen inom EU.

Kriminalvårdsstyrelsen (KVS) *Kriminalvårdens årliga officiella statistik. Kriminalvårdens redovisning om drogsituationen.* Statistik över missbrukare inom kriminalvården: tillströmningsuppgifter och tvärsnittsuppgifter.

Läkemedelsverket Dagsaktuell lista över narkotikaklassade läkemedel.

Rikspolisstyrelsen (RPS) *Polisens årsredovisning* Årlig statistik över polisens verksamhet.

Rättsmedicinalverket, rättskemiska avdelningen (RMV) *Rättsmedicinalverkets årsredovisning.* Antal ärenden där prov tagits i samband med misstanke om ringa narkotikabrott eller drogtrattfylleri.

Smittskyddsinstitutet (SMI), *Epidemiologisk årsrapport.* Statistisk över antalet injektionsmissbrukare med en rapporterad hiv-infektion och antalet smittade av hepatit B och C, trolig smittväg m.m.

Antalet smittade med hiv eller hepatit B eller C inom kriminalvården.

Socialstyrelsen (SOS) *Dödsorsaksregistret.* Statistik över drogrelaterade dödsorsaker.

Vuxna personer med missbruksproblem och övriga vuxna. Socialstyrelsens årliga statistik om vuxna med missbruksproblem och övriga vuxna i socialtjänsten redovisar statistik över de insatser som gjorts i kommunerna för dessa grupper.

Statens folkhälsoinstitut (FHI) *Hälsa på lika villkor? Nationella folkhälsoenkäten.* Undersökning för att följa upp folkhälsan och dess bestånds faktorer. Årlig undersökning om bland annat vuxna personers narkotikaerfarenheter av bruk av cannabis. Publicerades första gången år 2004. Informationen insamlas via postenkäter riktade till 16–84-åringar i ett urval av län.

Rättsmedicinska dödsfall. Statistik över de dödsfall där förekomst av droger samt vissa läkemedel och alkohol påvisats. Registret har skapats i samarbete mellan Statens Folkhälsoinstitut, Socialstyrelsens Epidemiologiska Centrum, Rättsmedicinalverket och Karolinska Institutet. Dödsfallen skiljer sig i definition och antal från den narkotikarelaterade dödsorsaksstatistiken i Socialstyrelsens dödsorsaksregister.

Alkohol- och narkotikautvecklingen i siffror. Databas med statistik över den narkotikarelaterade utvecklingen gällande tillgänglighet, priser, konsumtion, sjuklighet och dödlighet.

Brottsförebyggande rådet (Brå) ansvarar för Sveriges officiella kriminalstatistik. Statistiken presenteras på olika sätt i följande återkommande publikationer:

Kriminalstatistik med statistik över anmälda brott, uppkärade brott, personer misstänkta för brott, personer lagförda för brott, kriminalvård och återfall i brott.

Narkotikastatistik med statistik över personer lagförda för narkotikabrott.

Vid sidan av den officiella kriminalstatistiken publicerar Brå dessutom följande regelbundet återkommande statistikpublikationer:

Brottsutvecklingen i Sverige med fortlöpande analyser av kriminalstatistiken med mera.

Nationella trygghetsundersökningen (NTU) med resultaten från undersökningar om allmänhetens utsatthet för brott, trygghet, förtroende för rättsväsendet med mera.

Hatbrottsstatistik, som är en sammanställning av polisanmälningar av brott där det i motivbilden ingår etnisk bakgrund, religiös tro, sexuell läggning samt könsöverskridande identitet eller uttryck.

Ungdomar och brott med resultat från undersökningar om högstadielära evers egenrapporterade brottslighet och utsatthet för brott.

Med dessa publikationer hoppas vi kunna ge en god bild av utvecklingen inom rättsväsendet och ett bra underlag för deltagande i den kriminalpolitiska debatten.

Fritzes

ett Wolters Kluwer-företag

Denna rapport kan beställas hos bokhandeln eller hos Fritzes Kundservice, 106 47 Stockholm.
Tel 08-598 191 90 Fax 08-598 191 91 order.fritzes@nj.se www.fritzes.se

ISBN 978-91-86027-61-2 ISSN 1100-6676